

BEZ MINULOSTI

UNIVERZITA PALACKÉHO OLMOUC
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA BOHEMISTIKY

BEZ MINULOSTI

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Jan Kořenský, DrSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci jsem vypracovala samostatně.
Prohlašuji, že tato diplomová práce obsahuje 174 720 znaků včetně mezer.

V Olomouci 30.03.2005

Jitka Cardová

BEZ MINULOSTI

OBSAH

Úvodní text	05
I. Bez minulosti	07
• NEVRATNÝ CHARAKTER ‚SKUTEČNOSTÍ‘ V SOUČASNÉ VĚDĚ.	
• PARADOX KAUZALITY: JAK MYSLET MINULOST NELINEÁRNÍHO SYSTÉMU, MYSLET MINULOST NÁS.	
• DVOJÍ CHARAKTER MYŠLENÍ.	
• NEMOŽNOST NEMYSLET, V ‚ZAJETÍ‘ KAUZALITY, O NÍŽ NELZE ROZHODNOUT, ŽE POPISUJE SKUTEČNOST.	
• VYPRÁVĚNÍ ‚SKUTEČNOSTÍ‘, SPOJITOST NESPOJITÝCH MINULOSTÍ V KAUZÁLNÍCH PŘÍBĚZÍCH, ABYCHOM MOHLI NĚJAK, NĚKÝM BÝT MY, LOGICKY NA SEBE NAVAZOvat.	
• KAUZALITA JAKO JEDINÉ OMEZENÍ PRO VYPRÁVĚNÍ NÁS A OMEZENÍ MOŽNOSTÍ KAUZALITY, MYŠLENÍ, SAMOTOU SEBE VE VÝZNAMU.	
II. Jak lze myslet, vyprávět za hranicemi společnosti, jazykem, i o něm...	
<i>Somantika samoty</i>	20
<i>Svět, systém je to, co si dovolíme myslet</i>	30
<i>Živototvárné sperma příběhů, tvořivá síla trojklaného penisu</i>	36
III. Bez milosti	42
• OMEZENÍ MOŽNOSTÍ JAZYKA SAMOTOU SEBE VE VÝZNAMU – CESTA JAZYKEM SPOLEČNOSTI K NEVĚDOMĚNÍ, NEBO CESTA ZA HRANICE SPOLEČNOSTI JAZYKEM K VĚDOMĚNÍ JEDINEČNOSTI.	
• NEBEZPEČÍ JAZYKA K VĚDOMĚNÍ PRO SPOLEČNOST.	
• BEZ MILOSTI I POSLEDNÍ VÍRY V JEDINOU MOŽNOU SKUTEČNOST SEBE SAMA JAZYKEM CESTA KE ZVĚDOMĚNÍ JAZYKA K VYPRÁVĚNÍ, BEZ MILOSTI MOCI SE VĚDĚT, VĚŘIT SE NĚKÝM BÝT, TRVAT SI NA SOBĚ KONKRÉTNÍM, PRÁVĚ A JEDINĚ NĚKÝM, JAZYKEM SEBE TVOŘIT, JAKKOLI SI DOVOLÍM MYSLET, A TÍM SEBE ROZRŮSTAT O DALŠÍ POHYBY. A TAK I TÍMTO TEXTEM.	
• TENTO TEXT JAKO TEORIE EXPERIMENTEM, K NOVÝM MOŽNOSTEM.	
Text na závěr	49

BEZ MINULOSTI

Diplomová práce nad hranicemi jazyka a vyprávění a nad možnostmi vlastního dopadu na příští *děni* skutečnosti nás, jestliže vypráví se sama být vyprávěním s takovou mocí. Teoretická práce, jež svým vlastním způsobem podání je zároveň už i experimentem z ní plynoucím.

Varování

Tento text Vám bude vyhrožovat – už se to děje.

Věnování

*Památce Dana Faltýnka,
Muže, kterým nebyl.*

*Mému příteli, Ondřeji Caklovi,
Mrtvému muži s absolutním projektem života.*

*A Oldřichu Vágnerovi,
Muži bez minulosti, který je, vždy z novu,
abych mohla být já, kdokoli.*

*Já, Jitka Cardová, čistá tvorba, nic než absolutně krásy,
já, stále z novu vyprávění o všem, co nikdy nebylo.*

Poděkování je mamince.
Všechna má krása je její, je jí.

Podotknutí

Ačkoli o kráse bude v tomto textu nadále vyslovováno minimálně, mějte na paměti, že krása, vědomí jedinečné, nesdílitelné krásy dostupné až za strachem z bolesti a ze samoty, krása plynoucí mi z vědomí novosti každého pohybu, je mi prvním a jediným důvodem se hýbat. Vědoměním proměn sebe stále z novu vědět, že žiji, tvořit sebe v čase a vědomím změn tvořit takto čas, dění, a novými pohyby v proměněném přicházet se k novým jedinečnostem, a k nové kráse tak.

Krása plynoucí z vědomí života, krása dění, kterou lze získávat vším, ale jedině při vědomí nestálosti a neopakovatelnosti všeho, nemožnosti na čemkoli si trvat, za hranicemi veškerých jistot, krása, kterou těžím z neočekávaných, dosud neznámých pohybů, k nimž mne přivádí vlastní jedinečnost, vždy nová, je jediným důvodem i napsání této práce a jejího položení před oči Vás.

Kdybych četla jiné knihy, nejspíše bych používala jiné pojmy a jiné obrazy. Vyprávěla bych nad nevratností v hermeneutickém kruhu, který je vlastně spirálou, nad tajemností pí, možnými světy, nad Borgesovým Pierrem Menardem, nad Proustem nebo herními pravidly, a nemuseli byste číst o nelineárních systémech. Kdybych četla jiné knihy, byla bych někdo jiný. Nic s tím už neudělám, tohle jsem já, ta, která poslední dva roky sebe četla a přetvářela i fyzikou, vědou o chaosu. Pojmy zde ale nejsou důležité, důležité je i jimi otevírané dobrodružství, příběh, který Vám i s jejich použitím chci vyprávět. A změna, že ji to přivedí. Mnou Vám. Vámi mně. Ať už to bude k čemukoli.

Budu to vyprávět, rekonstruovat co možná zajímavě. Postupně se dozvíte, proč nedávám ‚správnou‘ syntaxí svému textu vyrůstat v pravidlech ‚odbornosti‘, jak sice nejsou nikde přesně formulovaná, jak se ale stabilizací zvykem stále ještě mechanicky pronáší z textu do textu povědomí jejich podoby, a každá další tak posiluje pravděpodobnost rysů vědecké práce, jak by měla vypadat... Ale možnosti jsou mnohem zajímavější, dovolíme-li si je tak myslet, a já se pokusím Vám poskytnout k tomu cestu, krok za krokem, abych svou práci, svou práci mohla vyprávět, sebe, i Vás, a dostatečně zajímavě. A mimo to už to dělám.

Vezmu si nyní jen jednu z těch knih a jí Vám to ukážu a pak už si půjdu úplně po svém a bude to kauzální, myslí sledovatelné, v řádu věcí, jak jej před Vás nově položím. A nebudete si myslet, že mi snad na Vás nezáleží. Naopak. Pak už budete vědět i zpětně, že právě proto si jdu po svém, abyste v možnosti toho Vy získali nejvíc jedinečných informací, abych takto v možnosti toho Vámi nejvíc získala já. Podám Vám touto prací jedinečnosti mne, nikoli pohyby opisující, posilující pravidla společnosti, pravidla systému, která už znáte, která Vám sebou nemohu potvrdovat, jakmile sebe už jednou i o ně vím být sebou. Podám Vám možnosti do jiného, aby o Vás, Vašima očima přečtené, vnesené do systému, zpětnou vazbou Vašich reakcí někudy posílené podaly nové, v nových, proměněných Vašich pohybech systémem, takto i mně zpět. Nereagovat nelze, přečtené něco to vyvolá, a já jsem absolutní sobec, ke všem pohybům nechat se přijít je vědět, a tak po Vás svým textem nic nechci, než přečíst – a to musíte, alespoň někteří, podle pravidel, je to diplomová práce – a pokračovat se dál. Nežádám si na Vás konkrétní pohyby, tento text Vás nechce přesvědčit o něčem, pragmatika je absolutní, nebo nulová, neusiluji Vás sebou pohnout, kamkoli to znám, protože vím, suneme se i jím do nového, kam nelze vědět, jak bude vypadat, protože vím, svými vlastními pohyby, jazykem i světem mimo společné, vím nás pokračovat někudy *dít* pro nevědět kam... A možnost tímto textem, při nevratnosti poznávání možná dostatečně zajímavým, poměry pravděpodobností pro budoucí *děni* systému Vámi teď změnit, znejistět, tímto textem nevratně proměnit systém, Vašima očima, posílit méně očekávané si nemohu odepřít... Ale to vše, i něco víc, byť se to již *děje*, Vám budu teprve vyprávět, *dít*.

I. BEZ MINULOSTI

- NEVRATNÝ CHARAKTER ‚SKUTEČNOSTÍ‘ V SOUČASNÉ VĚDĚ.
- PARADOX KAUZALITY: JAK MYSLET MINULOST NELINEÁRNÍHO SYSTÉMU, MYSLET MINULOST NÁS.
- DVOJÍ CHARAKTER MYŠLENÍ.
- NEMOŽNOST NEMYSLET, V ‚ZAJETÍ‘ KAUZALITY, O NÍŽ NELZE ROZHODNOUT, ŽE POPISUJE SKUTEČNOST.
- VYPRÁVĚNÍ ‚SKUTEČNOSTÍ‘, SPOJITOST NESPOJITÝCH MINULOSTÍ V KAUZÁLNÍCH PŘÍBĚŽÍCH, ABYCHOM MOHLI NĚJAK, NĚKÝM BÝT MY, LOGICKY NA SEBE NAVAZOvat.
- KAUZALITA JAKO JEDINÉ OMEZENÍ PRO VYPRÁVĚNÍ NÁS A OMEZENÍ MOŽNOSTÍ KAUZALITY, MYŠLENÍ, SAMOTOU SEBE VE VÝZNAMU.

„Všechno, co nazýváme skutečností, se nám vyjevuje pouze aktivní tvorbou, na níž se podílíme.“¹

Ilya Prigogine je dostatečně dobrý příklad. Znamé jméno ze současné vědy, nadto spoluautorstvím s Isabelle Stengersovou znamená jeho text² pohled napříč chemií, biologií, fyzikou, filosofií i historií vědy. Je tedy odpovídajícím vzorkem současného vědeckého směřování ke komplexnosti, k uvažování složitosti chování systému, provázaného a nevratného, z vědění čehož se už jednotlivé obory nevyvazují, jež je jim společné a na němž lze mi popsat paradox současné vědy, který mi dovoluje hýbat se dál vlastní jedinečností nejen mým individuálním vědění toho a vlastní nemožností hýbat se jinak, ale i vřadit svůj pohyb jako společensky ‚oprávněný‘, srozumitelný, a dokonce i jako soulehlý s vědeckým (lze-li ještě lišit), protože pohyb o stejné, stejně nedopočitatelné, síle, dopadu na *děni*³ ‚skutečností‘ – novými informacemi, spoji, některým pokladem slov vždy někudy proměňující vztahy, jimiž se *dějí* významy, z jejichž interakcí vždy nějak, v každém okamžiku vždy nově, vyvstává společnost, svět, vesmír nás...

Pročetla jsem se přirozeně i dalšími texty,⁴ ale práce Prigogina a Stengersové je opravdu dobrou volbou. Vyšla poprvé v roce 1979, tedy dva roky poté, co byla Prigoginovi udělena Nobelova cena za práci o „disipativních strukturách“ vznikajících při nelineárních procesech v nerovnovázných systémech, tedy za práci, kterou byla (není důležité, zda poprvé) ve vědě pro otevřené systémy formulována nevratnost.⁵

¹ Prigogine, I., Stengersová, I.: *Řád z chaosu*. Praha 2001, s. 270.

² Prigogine, I., Stengersová, I.: *Řád z chaosu*. Praha 2001. Nadále „Prigogine“.

³ *Děni, díti: ději, i dím.*

⁴ Coveney, P., Highfield, R.: *Mezi chaosem a řádem. Hranice komplexity: hledání řádu v chaotickém světě*. Praha 2003. Nadále „Coveney“.

Gribbin, J.: *Pátání po Schrödingerově kočce*. Praha 1998.

Penrose, R.: *Makrosvět, mikrosvět a lidská mysl*. Praha 1999.

Pollack, R.: *Chybějící okamžik. Jak nevědomí utváří moderní vědu*. Praha 2003. Nadále „Pollack“.

Töffler, A., Töffler, H.: *Nová civilizace*. Praha 2001.

Weinberg, S.: *Snění o finální teorii*. Praha 1996. Nadále „Weinberg“. Aj.

⁵ Nastal čas, musíte se nyní již pro příští dozvědět rozdíl mezi lineárním a nelineárním dějem, a co je nevratnost. Pro jiné, podrobnější popisy toho, chcete-li, můžete k textům – ‚odbornou‘ literaturu, kterou jsem přečetla a z níž vycházím, uvádím, nejvhodnější zde je Prigogine a Coveney. Ale

domyslet následující lze i z první poučky strukturalismu, která vyslovuje, že celek je víc než součet částí, o vztahy mezi nimi, a přidáte-li čas. A možná Vám bude stačit moje podání:

Lineární děje, od chemických rovnic po organizaci myšlenkových struktur, probíhají tzv. nesložitě, následně stavy lineárních systémů ze sebe lineárně, příčinně, vyplývají a jejich průběh lze po kauzalitě vysledovat (domyslet) i nazpátek, i předpovědět do budoucna tak. **Děje nelineární**, tzv. **autokatalytické**, jsou popsány jako děje, jejichž průběh následně ovlivňuje a proměňuje i svůj další vývoj. Autokatalýza v chemii je tzv. zpětná vazba, smyčka, která vzniká tím, že přímo jedna z výsledných látek reakce ovlivňuje její příští průběh. Což se děje stále dál, nedopočitatelně, neboť takto pokaždé v nových, proměněných podmínkách (*Prigogine*, např. s. 139-140). Všeobecně se má dnes za to, že právě s autokatalytickými ději souvisí vznik života, biologických struktur. Princip autokatalýzy je pak tím, co činí změny v procesu zpětně nedopočitatelnými, a je příčinou toho, že tyto děje nelze vědět do minulosti, jak byly, jak probíhaly až do bodu, kdy je sledujeme.

Jejich minulost zahrnuje nekonečně mnoho možností (a byť pro tyto množiny o nekonečně mnoha možnostech pro minulost platí, že jsou přesto ohraničeny, později Vám budu vyprávět, že nic nebrání tomu, aby vlastně byla úplně jakákoli, neboť i toto kladení hranic pro možnosti vývoje nelineárního systému se dál děje kauzálně – je tedy omezena, limitována pouze tím, co si kdo z nás dovolí myslet, hranice staví mysl, budu Vám později vyprávět...), ze současného stavu ani dalšího pozorování se o ní nic nedozvíme, protože kauzálně nám nevyplyne – k bodu, v němž systém pozorujeme, mohla tedy vést libovolná cesta, a z tohoto bodu nelze ani předpovědět, jak bude vývoj nadále probíhat. Přestává platit i představa pravděpodobnosti (*Prigogine*, s. 138), pro minulost i pro budoucnost, alespoň v tom smyslu, že *dít* (by) se mělo to, co je pravděpodobnější, *precedens* neexistuje, neboť i pro chemii platí, že „*Každý systém je samostatný případ.*“ (*Prigogine*, s. 139), neboť je-li nelinearita k jedinečnému vývoji, *dít* se může i to nejméně pravděpodobné, a tak v každém novém okamžiku znovu (protože z novu). Současná věda tak umí nelineárně se vyvíjející systémy jediné pozorovat, a nelinearitu, resp. autokatalýzu, jako vývojový princip modelovat (př. hra *Life* – *Coveney* s. 115, syntetický život *Tierra* a další, *Coveney*, př. obrázky 9-12), aniž by věděla, co z toho (vy)plyne, *dít* se může v každém novém okamžiku cokoli, i na obrazovce počítače, i okolo něj (a ne že by to nesouviselo). I ‚modely‘ se vyvíjejí samostatně, samoorganizací, nikoli bez souvislostí se „*zbytkem vesmíru*“ (*Prigogine*, s. 16), ale zároveň tyto souvislosti nejsou lineárně, kauzálně, dopočitatelné. A domyslíme-li to, pak i toto ‚modelování‘ složitosti, komplexity (pojmy složitost, komplexita, jimiž autoři definují nelineární systémy, viz *Coveney*), dnešními vědci je přirozenou součástí samoorganizování komplexního systému-světa-vesmíru, jak se děje právě teď, a tak i naše myšlení jej je organizujícím procesem v jeho vývoji, který zároveň nevratně proměňuje, a jím sebe tak. Protože nelze znovu nevědět, že se nacházíme „*v živém světě, tj. ve světě obývaném pozorovateli*“, že „*v postavení makroskopických bytostí ve světě nacházejícím se daleko od rovnováhy*“ (*Prigogine*, s. 276) jsme jeho funkční součástí.

Další pojmy, které je mi nezbytné uvést nyní do souvislosti, jsou **fluktuace** a **vzdálenost od rovnováhy**. Autokatalytické systémy jsou dále popisovány tak, že vznikají až ‚v jisté vzdálenosti‘ od rovnovážného stavu (*Prigogine*, s. 91). Rovnováha, např. tepelná, je tu pojem označující ideální stav, v rovnováze by žádný děj neprobíhal, v systému musí být vždy jisté napětí, aby byl ‚důvod k pohybu‘, k *dění*. Systémy popisované jako ‚blízké‘ této ideální rovnováze jsou označovány za stabilní, zatímco ‚dostatečně daleko‘ od rovnováhy stabilita křehne, systémy jsou charakteristické svou citlivostí na nové podněty a reagují i na drobné odchylky, které by v ‚blízkosti‘ rovnováhy nebyly schopny žádnou zajímavou reakci vyvolat. Tyto ‚náhodné‘ odchylky, neboli fluktuace, které by jinak byly vyrovnány, potlačeny až k zániku, mohou v dostatečně nestabilním systému (v systému ‚dostatečně daleko‘ od rovnováhy) být naopak posíleny (tzv. kladná zpětná vazba) a v konečném důsledku mohou vyvolat obrovské změny, které celý systém zcela neočekávaně promění, posunou do nového v neprospěch pravděpodobností stabilit. Neboli: „*V protikladu ke stavům „blízkým“ rovnováze je chování stavů „rovnováze silně vzdálených“ velmi zvláštní. Zde již neexistuje žádný obecně platný zákon, z kterého by bylo možno celkové chování systému odvodit.*“; „... přejdeme-li od „rovnovážných“ k „silně nerovnovážným“ podmínkám, vzdálíme se od opakujícího se a všeobecného k charakteristickému a jedinečnému.“; „*Malé fluktuace mohou podnítit zcela nový vývoj, který výrazně změní celkové chování makroskopického systému. Podobnost se společenskými jevy, jakož i s dějinami, je nepopíratelná.*“ (*Prigogine*, s. 139; 36; 37).

Kniha byla téměř ihned přeložena do dvanácti jazyků, ačkoli teprve v roce 1984 vyšlo její o nové části rozšířené vydání i v Americe a až v roce 2001 se dostalo i k nám, přeloženo do českého jazyka. Alvin Töffler o ní napsal, že „*je něčím jiným než ostatní knihy. Je pákou k tomu, aby se věda změnila, pákou, která nás nutí přezkoumat její cíle, metody a teorii poznání – celý její pohled na svět.*“⁶

Řád z chaosu jsem tedy zvolila proto, že pro vědu explicitně, a nevratně, vyslovuje nevratnost,⁷ a zároveň i proto, že sebou, svou syntaxí, skladbou poznatků, tím, jak se sdělovaným poznatkem o nevratnosti pro sebe v jeho důsledcích nepracuje,⁸ při svém formulování teorií nad systémem jej nezohledňuje, nezáměrně ukazuje, jak je vědecké vyslovení nevratnosti pro takovou vědu, která si trvá na minulých poznatcích, byť je zasazujíc do nových, ‚přesnějších‘ souvislostí, pak už v logickém sledu jejím ortelem vlastního zániku. Tak je *Řád z chaosu* předvedením paradoxu současné vědy, který sám zakládá, formuluje-li nevratnost, a zároveň demonstruje, chtěje ji v nové teorii vmyslet spojitě s poznatky formulovanými v teoriích minulých.

Prigoginova kniha vnáší napříště pro vědecká zkoumání vědomí nevratnosti v nelineárně se vyvíjejícím systému jako neobejitelné, jako to, čemu se již pro příště věda nemůže vyhnout, co již příště nemůže nevědět, protože je i touto znalostí před ní, před znalostí nevratnosti, nevratná, ať již jde o zkoumání vedená z pozice fyziků, biologů nebo chemiků... Budu vyprávět, vyprávím, jak myslím, že tento Prigoginův text není „*pákou k tomu, aby se*

Nevratnost je dnes již věděnou kvalitou všech procesů: „*Mezním případem jsou procesy, při nichž entropie zůstává stejná: mohly by vlastně probíhat oběma směry, proto se nazývají vratné, avšak ve skutečnosti nebudou probíhat vůbec – byly by „nekonečně pomalé“. Reálné procesy se mohou vratným jen více nebo méně blížít; protože při nich entropie vzrůstá a jejich obrácení tedy není možné, nazývají se nevratné.*“ Macháček, M.: *Encyklopedie fyziky*. Praha 1995, s. 78.

Jiné než otevřené ‚systémy‘ ‚reálně‘ neexistují (lze tak formulovat rovnou již i jediný makroskopický, vztahy vždy někudy propojený, systém-svět-vesmír, v němž známý efekt mávnutí motýlích křídel způsobí nedopočitatelné změny; *Prigogine* např. s. 276), všechny interagují s ‚okolím‘ a každá změna je nevratná, fyzicky, myšlenkově. I jednoduchá, v laboratoři po tisíci provedená chemická reakce se tepelně promítne do celku systému, nemluvě o tom, co podnítí v mozku laboranta, který ji pozoruje, nemluvě o tom, že je jedinečná už tím, že probíhá právě po tisíci, nikoli po padesáté, ani po tisíci prvé... Nelze ji vrátit, celý systém tak před ní nebýt do minulosti. A nelze ji myslet vrátit, nelze ji znovu nevědět, že proběhla, i chci-li myslet bez ní, myslím už z ní, nově, nové tak... Je v tomto smyslu součástí nelineárního, nevratného, složitě se ze sebe vyvíjejícího systému, který takto i sebou definuje v jedinečnosti a nevratnosti toho konkrétního okamžiku.

Takto pak vnímám i pojem ‚lineární děje‘ jako pozůstatek idealizace klasické mechaniky (jak ji, klasickou mechaniku dnes myslíme), neboť v posledku žádný děj není vyvazatelný z ‚okolí‘ a nelze již nevědět, že i svým po tisíci ‚stejným‘ průběhem jej z novu nevratně ovlivňuje, a nelze nevědět i to, že v každém dalším, novém okamžiku je sám tento děj vystavován možnosti změny ve svém průběhu, v důsledku samoorganizačního vývoje celku systému (světa). Proběhne-li chemická reakce i po tisíci ‚stejně‘, je to z novu nová informace o systému, který se takto nově projevil. A pro jistotu nad příštím průběhem, ví-li věda nevratnost, a složitost systému, to neznamena vůbec nic, kde i pravděpodobnost je nepoužitelná – je třeba počítat i s tím, že upuštěná tužka už zítra na podlahu možná nedopadne, jakkoli nepravděpodobné se to teď zdá.

Myslím, že takto jediná linearita, která ‚skutečně‘ je, je lidského myšlení, které jí myslí (a které může i myslet některé děje jako lineární, kauzálně zcela popsatelné, a jiné ne a *proč*) a které tak jí, kauzalitou, staví ‚skutečnost‘, její *děni*, do rozumět... Ale to budu teprve vyprávět.

⁶ Töffler, A.: *Věda a změna*. In: Prigogine, I., Stengersová, I.: *Řád z chaosu*. Praha 2001, s. 8.

⁷ V posledku je i nepodstatné, pokolikáté se tak stalo, důležité je, že se to již stalo, Prigogine je zde příklad.

⁸ Součástí této práce jsou i mé texty *Somantika samoty* a *Rekonstrukce*, které, každý jinak, se pokoušejí při tomto vědomí nevratnosti s ním pracovat, rozvinout možnosti, které dává pro poznávání, pro další pohyby systémem.

věda změnila“, že je prostým položením informace o nevratné změně charakteru vědy v okamžiku, kdy si formulovala nevratnost jako kvalitu systému, jehož vznik a vývoj studuje a ‚zákonitosti‘ jehož dění se pokouší formulovat ve stále složitějších, stále více poznatků zahrnujících, stále ‚přesnějších‘ teoriích.

Paradox spočívá právě v tom. Myslí-li věda dnes systém-svět-vesmír, jako v čase nelineárně se vyvíjející, samoorganizující strukturu,⁹ pro niž platí, že každá nová změna nevratně přeorganizovává celek do kvalitativně nové a předem neodhadnutelné struktury, jež nadále nemá staré vlastnosti,¹⁰ nevratně nabyta nových, k jaké minulosti, k minulosti jakého systému lze v tomto novém uspořádání, jsme-li nadto i my v novém okamžiku jeho nově proměněnou součástí, přijít..? Jaký systém lze popisovat, jakou teorii, koherentní vysvětlení vývoje jakého systému takto podávat?

Nová struktura, myslíme-li ji nevratně, musí takto zároveň pro nás obsahovat i novou minulost.¹¹ Nelze myslet v novém, změněném systému minulost, jak byla před změnou, změnění, k minulosti minulého systému nemůžeme, v novém systému, zevnitř jej, můžeme myslet jediné kvalitativně novou minulost. Víme změnu nevratně,¹² systém je jiný a my jsme součástí nového systému a o minulosti minulého systému můžeme sice vědět, že byla, ale už ji nemůžeme myslet/vědět/pozorovat, jak byla.¹³ Lze pouze **re-konstruovat**, z nového systému **z novu stavět, nově**.¹⁴ A tak i tento nový systém se příští rekonstrukcí, novým zapojením, stane minulým ‚stavem‘ nového systému, v němž nově rekonstruujeme. Je to jednoduché: mohu si rekonstruovat, *tady a teď mohu někudy myslet, jak se svět-systém vyvíjel*, od velkého třesku, obláčku prvků..., a že v určitém bodě se v něm jako jeho emergence (nová kvalita) vyvinul mozek člověka, *kteřý ale teprve pak jej už i zpětně myslí jako systém, jenž se vyvíjí*. Mohu si tedy myslet systém, v němž se vyvinul mozek, ale nemohu si myslet ‚systém‘,

⁹ ...jejíž jsme přirozenou součástí, včetně procesů pozorování a myšlení... (Prigogine, např. s. 274, 275, 276)

¹⁰ Ostatně i strukturalismus ví, že změním-li jediné slovo v celku básně, bude to jiná báseň.

¹¹ „Chování systémů závisí na jejich minulosti.“, tvrdí Prigogine na s. 154, zatímco při tom, co vyplývá z jeho formulování nevratnosti, kde navíc sám vyslovuje aktivní tvorbu jako dění skutečnosti, na němž se podílíme (Prigogine, s. 270), lze říci pouze to, že minulost nelineárního systému, k níž můžeme přijít, závisí pokaždé na tom, jak v okamžiku pozorování rozumíme jeho aktuálnímu chování, my, přirozená součást tohoto systému, která jej už i svým pozorováním zevnitř nevratně proměňuje.

¹² Prigogine sám také formuluje nevratnost i postupným nárůstem poznání: „...dorozumívání a nevratnost jsou navzájem úzce svázány. Dorozumívání je základem snad nejnevratnějšího děje, který je dostupný lidskému myšlení, postupného nárůstu poznání.“ (Prigogine, s. 271). Zde lze mi odkázat i na vlastní ‚sebetexty vědomění‘, ukázka z nichž je součástí této práce (Somantika samoty) a k nimž patří i první verze mé diplomové práce, která dokumentuje, jak tato jednou již zvědomělá nevratnost ovlivní příští pohyby jedince, jenž ji musí někudy myslet a jí, v nemožnosti ji nevědět, sobě staví možnosti dál, zakládá cestu vědomění sebe jazykem, ‚jednohodnotovou logikou poznávání/vědomění‘ a novým pohledem na svět, systém, co teď znamená, i pro příští pohyby v něm a jím... Jakkoli vznikala pro jiné (tvořila se jako jediná možná, skrze mnou zvědomělé již vztahy jedinečně propojená struktura ‚rozsouložených sebetextů vědomění‘, jako nejpřesnější podoba textem znamenání sebe, vědomění sebe jazykem, jazykem zaznačení hranic vlastního vědomí cizím interpretacím pro možnost posunu jich, než další dění nevratně změnilo její charakter), je i takto doložením nevratného posunu, neboť mohu ji myslet, tady a teď, v novém vědomí o možnostech sebe i jazyka, v novém tvaru i charakteru své diplomové práce, nyní již jen jako kauzálně vázanou součást svého vyprávění, jako minulý ‚stav‘ dnešní sebe tak... ale o tom všem, o posunu od vědomění sebe pro vytvoření jediné, nejpřesnější podoby mne k zvědomění vyprávění jazykem sebe jakkoli Vám budu teprve vyprávět.

¹³ A takto v každém novém systému všechny minulé systémy zpětně myslíme jako jednotlivé ‚stavy‘ tohoto nového systému a koherentně si je spojujeme v jeho (naši) minulost, tvoříme z nich součástí jediného, logicky vyplývajícího příběhu takové minulosti.

¹⁴ Význam slova ‚rekonstruovat‘ je tedy proti obvyklému chápání v mojí práci zcela jistě posunutý, viz i můj text *Rekonstrukce*, který je součástí této práce.

jak byl před tím, než se v něm mozek vyvinul. Žádný systém nebyl, dokud jazyk člověka nevložil oku sítnici, aby vidělo mřížky vztahů, sítnicí strukturu, uspořádáním systém, který se děje... Nelze *myslet* minulost před myšlením, jak byla. Přesně to je nevratnost. Lze pouze rekonstruovat.¹⁵

A právě tak i každá vědecká teorie vznikající v konkrétním systému mohla myslet/rekonstruovat pouze jeho vlastní novou minulost, minulost systému, v němž vznikala. A každá následující teorie musela vysvětlovat více, ne méně, aby byla platná, a tedy musela do své logiky (příčinně) někudy započítat i teorii předchozí (která se ale vztahovala k systému jiných vlastností, popisovala systém zcela jiných kvalit, sama jeho součástí) a zahrnout ji do svého vlastního, nového, koherentního vysvětlení... Takto každá nová vědecká teorie musí zároveň v jednom svém uceleném příběhu obsáhnout – někudy vpojit, posunout, pootočít,

¹⁵ A tak – budeme-li nejjemnější – nejen historii světa, ale i každým novým okamžikem novou osobní minulost. I komplex paměti, strukturovaný soubor informací (znaností, zkušeností, vzpomínek...), který nás tvoří, kterým jsme, a který nazývám vědomím (a *vědomí* znamená mi takto vždy aktuální, tady a teď jedinečnou strukturu významů, souborů vztahů, jež se i každým novým okamžikem – i to je nová informace – přebudovávají a mění celek tak, tady a teď struktura toho, co *vím*, jíž si rekonstruuji, stavím sebe, svět, jedinečně pro tento okamžik a z něj), se nevratně přetváří nelineárním, kauzálně neuchopitelným, procesem, proměňuje se vždy s novou informací jako celek kvalitativně, v každém okamžiku znovu tak. Nelze mi myslet svět, jak byl před tím, než jsem napsala tento text, tuto větu, a nemohu sebe myslet tak. „*Já je někdo jiný. A to taky nejsem...*“ (Jáchym Topol, *Sestra*.) Nemohu myslet sebe, jak jsem před tím ‚skutečně byla‘, a tak i vlastní minulost je k rekonstrukcím. „...*každá vzpomínka se dá zabudovat, každá informace s jinou propojit, přesněji – jakmile je máme, nelze je nemít už někudy propojené. Souvislosti si tkáme jedinečně, na jedinečném stavu vlastního vědomí. Vždy lze vytvořit vzpomínku/souvislost, která potřebné propojí – nelze-li není, protože děj není nespojitý, protože myslíme jej lineárně (jakkoli by i nelineární). V posledku stejně ‚víme‘ příběh, který se ‚stal‘, jakkoli všechno dovoluje, aby minulost byla mnohem nepravděpodobnější, složitější, a různá.*“ (Cardová, J.: *Rekonstrukce*.)

A pokud to *vím*, rekonstruovat i minulost sebe lze si potom už jakoukoli, i mnohem nepravděpodobnější, složitější, a různou, není třeba trvat na jedině a lze i vědět žít i různé možnosti minulosti sebe zároveň, je-li vše nejisté, záleží jen, co si sami dovolíme myslet: „*A víme-li, jak se tvoří minulost, lze ji, vzpomínku, tak vetkat i vědomě, hranici staví mysl. Úsměv. Jim stačí to říct a navzájem se tam zpozorovat: -Kdo jsi? -Ty si na mne nepamatuješ? -Ale ano, jistěže ano. Ty jsi... Ty jsi... -Takže si mne pamatuješ! Lze i složitěji: -Co bys chtěla radši? Může být, že jsme tu pravidelní hosté... Anebo... -Můžu mít všechno?*“ (Cardová, J.: *Svět, systém je to, co si dovolíme myslet. Filmem Rekonstrukce*. Nadále, a od teď i zpětně, pouze „*Rekonstrukce*.“)

Ostatně nezbytnou součástí této práce je i můj text *Somantika samoty*, který mimo jiné demonstruje právě zvědomění nepronesitelnosti, protože v každém okamžiku nové, jedinečné struktury významů jedince, a tak i z toho plynoucí absurdnosti víry ve společné, která potom zřetelně vystoupí, v nemožnosti nemyslet sebepřesvědčování o společném (byť by i jen se sebou samým, minulým), ze strachu ze samoty a nesdílitelné bolesti...; demonstruje zvědomění nevratné absolutní samoty jedince v každém tady a teď, a tedy nejen dvou odlišných jedinců, ale i dvou ‚stavů‘ vědomí sebe tak („*Já je někdo jiný. A to taky nejsem...*“); ... a demonstruje účinek tohoto nevratného poznatku na možnosti dalších pohybů po systému. Věděním absolutní samoty nepronesitelných významů textem otevírá se za strachem z nesdílení cesta k možnostem věděním absolutní jedinečnosti, do bolestivé krásy až tam rozeznatelných, protože absolutně strachem z nesdílení neredukovaných významů... a možnosti dál jsou otevřené, vlastní jedinečností, za hranicí iluze společnosti, mimo strach ze samoty, z bolesti, dalším pohybem sebe systémem *dít* se může cokoli, v modelu počítače, i ve skutečnosti příštího okamžiku, a jedno z druhého je nevyvoditelné, byť související... *Somantika samoty*, takto tedy text dokumentující jedinečnost vědomí, které ví svou nepronesitelnost, kde „*Každý systém je jedinečný případ*.“, absolutní samotou sebe v každém okamžiku, její nevratnost, a nachází nové možnosti pohybu sebe systémem, jazykem i světem tak, bez možnosti rozhodnout nad pro společnost ‚nebezpečností‘ takových pohybů jazyka, která plyne již z toho, že jsou nadány vlastním znamenáním. ... Ale o jazyku sebe v tom všem Vám budu teprve vyprávět.

nebo důvodně vyvrátit – teorie předešlé, které se ale vztahují ke kvalitativně zcela odlišným systémům, a tedy propojujíc je souvislostmi do jediného celku, spojitého, kauzálního příběhu, vypráví minulost, která se nikdy nestala. Je rekonstrukcí vývoje systému, jenž nikdy nebyl. Každá nově vznikající teorie tak zapojuje nově, o nové složitěji, do spojitého, příčinně se odvíjejícího, tedy takto sledovatelného (a paradoxně právě za nedůslednost této kauzální spojitosti jediné napadnutelného) textu všechny zaznamenané,¹⁶ a nadto nově, novými souvislostmi čtené, informace o nespojitých minulých systémech a rekonstruuje-vytváří tak další, novou, o to složitější minulost. Byť stále ve jménu úspornosti, musí pokaždé vmyslet nespojitě o nové složitěji, v minulosti vzniklé teorie-rekonstrukce propojit novými souvislostmi a utkat pro nový systém nový příběh jeho minulosti, dostatečně úsporný, ale všechny dosud zaznamenané poznatky z novu, nově, spojitě zahrnující.¹⁷ Lze tak vlastně říci, že jakákoli teorie, která nám dává smysl, protože je kauzální, myslí sledovatelná, vede do rozumění, právě proto nemůže nikdy popisovat ‚skutečný‘ vývoj systému, který probíhá nelineárně. A tak vše, čemu dovedeme rozumět, co dokážeme pochopit, je příběh, děj s logickou návazností, pro kterou právě to tedy není ‚skutečná‘ minulost nás.¹⁸

A tak snahy vědců o stále přesnější, stále více minulých i současných poznatků zahrnující a celek ve všech jeho vlastnostech lépe vysvětlující teorie ze všeho nejvíce připomínají skládání puzzle, v němž každá částice, informace, jednotlivý dílek, patří do jiného obrazu jiného malíře jiné doby, ale jimiž vždy současní vědci v každém novém (o další nespojitý dílek bohatším) okamžiku soutěží o to, kdo z nich sestaví nový, krásnější obraz, kdo zapojí co nejvíce objevených částí do nového díla, jediné malby, jež by jako celek dávala smysl.¹⁹ Finální teorie pak by musela zapojit vše, poskládat nový, nejkrásnější a nejsložitější obraz, celistvý a smysluplný i po okrajích..., a musela by pro každý nový okamžik z novu tak.²⁰

¹⁶ *Zaznamenané* textem (napsané a uchované), a zároveň i *zaznamenané* (povšimnuté) tvůrcem teorie.

¹⁷ Teorii splněný požadavek, aby především nejenže vysvětlila, zahrnula nejvíc, ale zároveň byla v souladu s pozorováním, nic nedokládá, soulad výsledků pokusů s teorií nevyovídá nic o její ‚správnosti‘, o ‚pravdivosti‘ jejího vyprávění. Vědeckým textem formulované příčiny takového souladu nemusejí mít vůbec nic společného s tím, proč se to ‚skutečně‘ děje.

¹⁸ „Vědci objevili mnoho podivuhodných a krásných věcí. Ale snad nejkrásnější a nejpodivuhodnější věcí, kterou objevili, je sama struktura vědy. Naše vědecké objevy nejsou pouhými nezávislými izolovanými fakty; jedno vědecké zobecnění totiž nachází své vysvětlení v jiném, jež samo je pak vysvětleno dalším. Sledujeme-li tuto posloupnost zpět, odkrývá se pozoruhodná konvergující struktura...“; „Je to opravdu docela zamotané, částečně vzhledem k tomu, že se těžko říká, že jeden fakt vysvětluje druhý, aniž by tuto dedukci opravdu někdo prokázal.“ Weinberg, s. 25, 16.

Fascinující je Weinbergovo přesvědčení, že jím samým takto popsána ‚sama struktura vědy‘ „představuje snad nejhlubší poznatek, který jsme se kdy o vesmíru dozvěděli.“ (s. 25), přičemž ‚vesmírem‘, ‚přírodou‘ myslí skutečnost, která se děje nezávisle na našem myšlení. Weinberg věří na to, že tento řád, který – jak sám k tomu logicky dochází – kauzálně vytváříme, je přírodě vtělený. Někdy sám narážející na nezbytnou kauzalitu našeho myšlení („ale myslím si, že se prostě tímto způsobem vyjadřovat musíme“, s. 16) jindy věří, že kauzálně ‚se chová skutečnost‘. V následující Weinbergově větě je tento rozpor ukázkově zachycen: „Mne však ani tolik nezajímá, co vědci dělají, protože to nutně odráží lidské meze a zájmy, ale zajímá mě logický řád vtělený do samotné přírody.“ Weinberg, s. 46.

¹⁹ „Krása fyzikálních teorií má velmi úzké rozpětí. Je to... krása dokonalé struktury, krása do sebe zapadajících součástí, krása nepozměnitelná, logicky soudržná.“ Weinberg, s. 128.

²⁰ „Naše současné teorie mají jen omezenou platnost, jsou to teorie jen předběžné a dočasné. Ale za nimi tu a tam spatřujeme probleskovat teorii definitivní, teorii, jejíž platnost bude neomezená a která svou úplností a konzistencí bude zcela uspokojivá.“ Weinberg, s. 13.

Pokud jí, ‚finální teorií‘, ovšem takto není samo formulování principu ‚nefinality‘, „malby z novu nově, stále složitěji“. ²¹

Paradox současné vědy spočívá tedy v tom, že formulováním nevrtnosti a nelinearity vývoje systému, který zkoumá, si principiálně zamezila přístup k jeho minulosti, tedy i k možnosti zkoumat jeho vývoj, jak byl.

Všechny vědecké teorie se tím i zpětně, protože to již nelze z novu nevědět, stávají vyprávěním, mimo soud pravdivosti smysluplným, protože příčinně souvislým, příběhem, ²² o možné minulosti systému, kterým nikdy nebyl. Minulost nelineárního systému, tedy i minulost našeho světa, vývoje nás, i našich osobních historií, je pouze k rekonstrukcím, a je vždy nová, v každém novém tady a teď, v každém novém vyprávění takto tvoří ‚skutečnost‘ světa, kterou žijeme, a v každém následujícím, když už to víme, jsme-li si toho vědomi, může být ještě mnohem složitější a zajímavější, záleží jen, co vše si dovolíme myslet, co a jakým způsobem dokážeme zapojit, abychom se tak mohli *dít*. ²³ A tak i tato moje práce je vyprávěním, které už nebudete moci znovu nevědět, které si někudy budete muset vpojit, a možnosti, jak to udělat a co si tím přivodit i pro příští *děni* sebe systémem, jsou jediné Vás, můj text je vyprávěním, ale vyprávíte si jej Vy, a hranice možností staví mysl, ale o tom Vám budu ještě vyprávět.

Pokračováním tohoto paradoxu je, že i nelinearita systému, pro kterou právě není možné lineárně, logickým vyplýváním popsat jeho vývoj, je logicky formulovaná. Kauzálně jsme si došli k tomu, že kauzalita na popis skutečnosti nestačí, ale vystoupit z kauzality dnes nedovedeme.

Nelinearita vývoje systému je logickým závěrem vědeckých zkoumání, jež mají ambice se takto vyjádřit o povaze skutečnosti. Ale přistoupíme-li na to, že skutečnost se děje nelineárně, nekauzálně, potom jakákoli dedukce, protože kauzální, nemůže skutečnost pravdivě obsáhnout – logická dedukce nemůže vysvětlit skutečné dění skutečnosti, a právě má-li být takto ke skutečnosti vztáhnuta, stává se neplatnou. Tím se ale zpětně zneplatňuje i samo logické tvrzení o nelinearitě jako vlastní povaze skutečnosti. Dedukci tak zpětně zneplatňuje přímo jeden z jejích logických závěrů. Je-li dedukce takto zneschopněna v možnosti vyjádřit se o skutečnosti, je tím ale zároveň zneplatněno i její tvrzení o nelineární povaze skutečnosti. Ale zneplatněním toho se zneplatňuje zneplatnění dedukce. Jestliže ale dedukce znovu platí, potom včetně tvrzení o nelinearitě jako vlastnosti vývoje skutečnosti, které ale celou dedukci znovu zneplatní. Atd. Vyjadřuje-li se dedukce o skutečnosti, dospěje logicky k nelinearitě, čímž sama sebe jako schopnou vyjadřovat se o skutečnosti (ve smyslu pravdivosti) zneplatní. Tím ale zpětně zneplatní i svá ostatní tvrzení včetně toho, které zneplatnilo i její schopnost se o skutečnosti vyjádřit. Uschopněná dedukce ale... .. Je-li jedním z následků logického tvrzení o nelinearitě, že pro skutečnost nic jako příčina a následek neexistuje, vyplývá z toho (následek), že logika, založená na příčině a následku, na vyplývání, se nemůže o skutečnosti vyjádřit, a tím (následek) se stává neplatným samo tvrzení o nelinearitě vývoje skutečnosti, které logiku činí neschopnou se o skutečnosti vyjádřit tak, aby to mohlo být označeno za pravdivé nebo nepravdivé.

²¹ Vím, že tak i tento můj text je malbou tady a teď, souvislým příběhem, ale nadto vím, že dovoluje tady a teď myslet do budoucna existenci stále složitějších, a o to krásnějších obrazů, jejichž autoři o tom již budou vědět, a jimiž bude možná zajímavé se *dít*...

²² „...co nutí planetu obíhat po orbitě? V Keplerově době na to někteří lidé odpovídali, že za planetami jsou andělé a máváním křidel tlačí planetu po orbitě.“ Feynman, R. P.: *O povaze fyzikálních zákonů*. Praha 2001, s. 12.

²³ Kladení mezi interpretacím už neobstojí. Pravidlo Occamovy břitvy nevrtně přichází o svou platnost ve světě, který se mohl vyvíjet jakkoli složitě, v němž linearita, příčinnost, takto omezená úsporností nejjednoduššího vysvětlení bezdůvodně poskytuje tu nejméně zajímavou možnost minulosti tam, kde *dít* se mohlo cokoli, i to ‚nejméně pravděpodobné‘.

A jistě, i tohle tvrzení je – a to při vědomí toho – založeno na příčině a následku, je kauzální, logické, a nevím, jak by mohlo být jiné. Vyvozují, že nemůžeme-li se z kauzality, logiky vyplývání, při vlastním myšlení vyvázat a nemůžeme-li již znovu nevědět nelinearitu (kauzálně formulovanou), nelze již o žádném logickém vyplynutí tvrdit, že se pravdivě vyslovuje o povaze skutečnosti (že to nemůžeme ani popřít, nic neznamená, ta možnost tu jistě je už proto, že o povaze skutečnosti nic nevíme). Jsme-li zajati kauzalitou, je její předností, že nás – myslíme-li ji takto – sama sebou osvobozuje od imperativu pravdivosti, od jediné by možné a všem společné verze vývoje systému, skutečné minulosti nás, na níž bychom se museli shodnout, kterou bychom se museli *dít* a logicky pokračovat. Takto, kauzalitou zbavení nutnosti korespondence se skutečností, k níž nemůžeme, lze nám jediné si sebe vyprávět – logickým vyplýváním lze si vysvětlit, myslet, cokoli si dovolíme, sobě každý z nás (hranice staví mysl) *dít* vlastní sebeskutečnost, v každém okamžiku nově, z novu. A to nazývám vyprávěním, a vyprávění nemá jiné hranice pro to, co si do sebe zapojí a jak, než mysl jedince, který i sebe vypráví. A tak nahlížím i toto vlastní vyprávění kauzality a jejích možností i sebe si vyprávět – toto vlastní vyprávění vyprávění. A tak potom nahlížím zpětně i vědecké texty, i za nimiž stojí jedinci, již si takto někudy vyprávějí, logickým vyplýváním staví svou vlastní skutečnost, která vede příští kroky jich a pouhou nemožností o nich znovu nevědět, četli-li jsme, nutností někudy vpojit do vlastního vyprávění, ovlivňuje i naše kroky, i *dění* nás. A je-li vyprávění to jediné, čím se nám lze *dít*, abychom nějak, někým byli, bez nutnosti jiné pravdivosti než logického vyplývání, umožňuje vědomí toho jednohodnotovost pohledu – každá nová, zvědomělá informace, kterou již nelze znovu nevědět, má v posledku jedinou hodnotu – je k zapojení do vlastního vyprávění.²⁴ I ‚dvouhodnotovost‘ (souhlas, nesouhlas, výrok o ne-pravdivosti) je právě a jediné informací k vlastnímu zapojení, k vlastnímu někudy *dění*. A je jedno, odkud informace plyne, zda textem nebo světem, i to je právě a jediné ke vpojení do vlastního vyprávění, a jednohodnotovostí informací stírá se tak i jakýkoli rozdíl mezi ‚realitou‘ a fikcí, vyprávění se děje vším, vyprávění nás mění romány, odborné texty, vlastní bolest i pohyb lidí okolo nás... O tom, a co to pro mne pro příští *dění* znamená, Vám budu ještě vyprávět, Vám vyprávím dál, ačkoli již od počátku Vašeho čtení tohoto textu se to děje i dí.

Prigogine sám se tohoto paradoxu někdy dotkne, tam, kde ho k tomu souvislosti kauzálně dovedou, např. vyslovuje, že: „*Jsme školeni uvažovat v pojmech lineární příčinnosti, ale potřebujeme nové ‚nástroje‘ myšlení.*“²⁵ Ale přitom s tímto poznatkem ve svém vlastním textu nepracuje, jako by si vůbec neuvědomil, co vlastně vyslovil.²⁶ Je kauzální, spoléhá na linearitu, pokouší se formulovat novou, koherentní teorii, která by propojila staré poznatky s novými. Originál jeho knihy dokonce nese název, který má toto triumfální spojení

²⁴ „*Nemám žádné nepříjemné pocity: bolest je převedena na čistou informaci.*“ s. 252, Egan, G.: *Karanténa*. Brno 2002.

²⁵ *Prigogine*, s. 193. Spojení ‚lineární příčinnost‘ je tu v podstatě pleonasmem, myslím-li linearitu, rozumím jí příčinnost, kladení souvislostí na cestě do rozumět. Nic jako ‚nelineární příčinnost‘ nyní neexistuje, není v naší zkušenosti, čím tento pojem obsadit, i nelinearita, jako důvod, proč něčemu rozumět nelze, je popsána příčinně, věda se z nástroje kauzality, jakkoli dochází (kauzálně) k tomu, že v popisu skutečnosti jí kauzalita nepostačuje, nevyvazuje, nic mimo příčinnost, nemůžeme-li nemyslet, chceme-li do rozumět se, s ostatními, nebo i jen sami se sebou, tady a teď nemáme. Jde o stejný spor, jaký vyvstane, když se pokusíme myslet, jak bychom rozpoznali Miquelovy zákonitosti komplexních systémů, u nichž by vztah úsudku mezi pravidlem a jeho aplikací nenabýval formy ‚jednoduché logické dedukce.‘ – ale o tom budu teprve vyprávět.

²⁶ Tak například i ve Weinbergovi si lze přečíst, že: „*Je to opravdu docela zamotané, částečně vzhledem k tomu, že se těžko říká, že jeden fakt vysvětluje druhý, aniž by tuto dedukci opravdu někdo prokázal. Ale myslím si, že se prostě tímto způsobem vyjadřovat musíme...*“ *Weinberg*, s. 16.

symbolizovat – *La Nouvelle alliance*, neboli ‚nová aliance‘, značí, že se nově spojuje pro nový popis světa klasická mechanika a deterministická termodynamika s nevratností nelineárních systémů,²⁷ přičemž Prigoginovi vzniká paradoxní „pluralistický svět, v němž vratné a nevratné děje existují společně v jednom a témže rozpínajícím se vesmíru.“²⁸ ‚Nová aliance‘ je tak naprosto přesné pojmenování, které ukazuje, že Prigogine sebou formulovanou nevratnost v jejích důsledcích vlastně vůbec nepochopil. Pro sebe z toho nevyvozuje nic, jeho text se pokouší koherentně vyprávět vedle sebe vratné děje s nevratnými ve vesmíru, který se rozpíná... Prigoginův text zrazuje svého autora tím, že sebou ukazuje, co autor formuloval, ale pro vlastní text nedomyslel, a ten se mu tak hroutí v absurdních tvrzeních tam, kde se nejzřetelněji pokouší spojovat nespojitě...²⁹

A přitom opět na jiném místě svého textu jako by k tomu znovu musel přijít, znovu být kauzalitou doveden k tomu, že jediné, čeho je současná věda – jeho vlastní text tedy nevyjímaje – schopna, je vytvářet „logicky promyšlený popis podivného světa, ve kterém žijeme.“,³⁰ což nemá nic společného s ‚pravdivým‘, ‚skutečnosti věrným‘ popisem světa, pro nějž by právě bylo potřeba se z kauzality, z příčinnosti myšlení vyvázat, najít ‚jiné‘ nástroje.

K podobnému zjištění ostatně dospívají i jiní, např. Paul-Antoine Miquel nad komplexními, nelineárně se vyvíjejícími systémy prohlašuje: „Nepopírám možnost, že tyto sítě [buněčné automaty, zde jako příklad komplexních systémů] podléhají zákonům, popírám však možnost, že by vztah mezi onou zákonitostí a její aplikací mohl nabývat formy jednoduché logické dedukce. Tento vztah inference [úsudku] mezi pravidlem a jeho aplikací mohl vypadat samozřejmě z pohledu klasické vědy, ale podle mého již není tak samozřejmý v rámci těchto sítí.“³¹ Miquel se tak vlastně vyslovuje o zákonitostech, které by nebylo možno formulovat kauzálně – v tom případě ale jak bychom my, lidé, poznali, že jde o zákonitosti, jak bychom se o nich dorozuměli, byť i každý z nás jen se sebou sám?

²⁷ „...zrodila se nová naděje na sjednocení dynamiky a termodynamiky. Vstupujeme do nového období dějin času, období, ve kterém lze jak bytí, tak vznikání sloučit v jednu vzájemně si neodporující představu.“; „Sama termodynamika tyto problémy samozřejmě nevyřeší. Neučiní tak ani sama dynamika. A to je důvod, proč sjednocení dynamiky a termodynamiky otevírá nové výhledy.“ Prigogine, s. 236, s. 265.

²⁸ Prigogine, s. 232.

²⁹ Prigogine Vám například na jednom místě napíše, že „Čas plyne jedním směrem – od minulosti k budoucnosti. Čas nemůžeme zmanipulovat a ani nemůžeme cestovat zpátky do minulosti. ... jsme neschopni otočit čas.“ (Prigogine, s. 255), ale zároveň v témž textu jinde tvrdí, že „Musíme připustit pluralistický svět, v němž se vyskytují vratné i nevratné děje společně.“ a „Jak jsme opakovaně zdůrazňovali, v přírodě existují systémy, které se chovají vratně a které lze zcela popsat zákony klasické nebo kvantové mechaniky.“ a že „Nevratnost, jak jsme opakovaně uváděli, není univerzální vlastností...“ (Prigogine, s. 237, 263, 232), přestože „Neexistuje vědecká činnost, která není časově zaměřená.“ (Prigogine, s. 275), „...dorozumívání a nevratnost jsou navzájem úzce svázány. Dorozumívání je základem snad nejnevratnějšího děje, který je dostupný lidskému myšlení, postupného nárůstu poznání.“ (Prigogine, s. 271) a „Všechno, co nazýváme skutečností, se nám vyjevuje pouze aktivní tvorbou, na níž se podílíme.“ (Prigogine, s. 270). Věta klenot se klene takto: „Jenom díky tomu, že jsme si nevratnosti vědomi, můžeme rozlišovat vratný pohyb.“ (Prigogine, s. 275). Ačkoli na některých místech svého textu Prigogine popisuje vesmír, svět jako jediný celek, složitý zpětnovazební systém daleko od rovnováhy, ačkoli vyslovuje, že všechny oblasti reality jsou propojené a „Nevratnost existuje buď na všech úrovních, nebo neexistuje na žádné z nich.“ (Prigogine, s. 263), je ve své vizi ‚nové aliance‘ schopen zároveň tvrdit, věřit, že sice „staré ‚univerzální‘ zákony nejsou univerzální ve všem“, „ale lze je užít pro omezené oblasti ‚reality““ (Prigogine, s. 10). Atp.

³⁰ Prigogine, s. 197. To, co Weinberg nazývá „pozoruhodnou konvergující strukturou“.

³¹ Miquel, P.-A.: *O emergenci v biologii*. In: Aluze 2-3/04, s. 124.

Myšlení, jak je *myslím*,³² má dvojí charakter – jeho proces v čase je nevratný, vývoj je nelineární, ale jeho výsledky jsou lineární, kauzální povahy. Proces sám je autokatalytický, v tom smyslu, že svými výsledky ovlivňuje svůj vlastní příští průběh, je nedopočitatelný, významy se nevratně, neustále proměňují s každým dalším, nově zaneseným vztahem, v novém okamžiku, jako provázaný jedinečný celek, vědomí, které zároveň někudy myslí sebe, svět (tvoří konkrétní kauzality), myslí svět třeba jako systém, jehož je součástí a jež žije a takto, vyprávěním, příběhem sobě i tvoří, a v každém novém okamžiku proměněné z novu nově tak. Konkrétní výtvořiny procesu myšlení, jimiž se to děje, jsou tedy lineární, kauzální, musejí krok za krokem ze sebe logicky vyplývat a na sebe navazovat, aby bylo lze se jimi, se o nich dorozumět.

Myslím myšlení jako nelineární proces tvorby kauzalit, jimiž se pak chápe i samo sebe (i myslet myšlení jako nelineární proces lze jedinečně lineárně), aby i sebe někudy mohlo vyprávět, že je, aby tak mohlo být. A *myslím*, že právě tento paradox nám staví svět v celé jeho složitosti a rozpornosti.

Nevím, jak bychom my mohli přijít k „jiným ‚nástrojům‘ myšlení“, než je kauzalita, myslím-li nyní myšlení jako proces tvorby právě kauzalit, souvislostí, jimiž jedinečně se chápeme ‚skutečností‘ nás, jimiž si ji, sebe si stavíme, vzájemně, i sobě sami tak, při běhu tvoříme příběhy, abychom nějak, abychom někým byli, se věděli být a mohli sami na sebe logicky navazovat, abychom věděli, jak (a proč) sebe pokračovat. Neuzavírám možnost, že bychom z příčinnosti jednou vystoupili, ale tady a teď jsem skeptická nad tím dojít k tomu sami, myšlením, jakoukoli činností jím k tomu zaměřenou – *nevymyslíme*, jak z kauzality vystoupit.³³

Myslím myšlení, proces tvorby kauzalit, jako člověka, tady a teď nás, definující. Museli bychom se kvalitativně natolik proměnit, že bychom se začali chápat světa, skutečností, jinak, než kauzálně. Byli bychom někdo jiný, v jiném světě, s jiným jazykem, jiným způsobem do rozumět, pokud vůbec.³⁴

Vyslovuje-li Prigogine, že dorozumívání (vedoucí k postupnému nárůstu poznání) je základem lidského myšlení,³⁵ možná se dotýká důležitého bodu. Možná je to právě potřeba do rozumět, strach ze samoty, v posledku strach o identitu, tudy stavěná víra ve společnost,

³² „Vezmu si ... jen jednu z těch knih a jí Vám to ukážu a pak už si půjdu úplně po svém...“

³³ Zakouším, bolestí na sobě žitých důsledků svého textu, svého myšlení, svého vyprávění, zažívám paralyzující paradox muset se pokoušet i *myslet*, jak ven z *myšlení*, a i to proto, že *myslím*, že to by mohla být cesta do jiného – a přitom již právě *proto*, že tak *myslím*, se nevymaňuji. *Myslím*, že vystoupit z myšlení, z kauzality, kauzalitou, myšlením nelze; jestliže se to stane, nebude toho naše zaměřená snaha příčinou, alespoň ne tak, jak jí, příčině, rozumíme dnes.

Ještě hlubší paralýza plyne z nezbytnosti pokoušet se *myslet*, kdo takto jsem, nejsem-li, nemohu-li ‚skutečně‘ právě být tím, kým sebe *myslím* být. Kdo sebe *myslím* být? *Myslím*, sice tedy jsem, ale proto právě k sobě nemohu. *Myslím*, a tedy nemohu přijít k tomu, kdo jsem. Atd., permutujte si.

„*Myslím se.*“ řekl Ijaček. „Žert,“ vysvětloval. „Haha!“ Milne jr.: *Zahrada (o sto krocích) za mřížemi*. Nevydané vydání.

³⁴ Na nezbytnost kauzality, ‚jednoduché logické dedukce‘, ‚lineární příčinnosti‘, se po svém ptal například i Einstein: „*To, co mě opravdu zajímá, je, zda by Bůh mohl stvořit svět jiným způsobem, tedy zda nezbytnost logické jednoduchosti ponechává vůbec nějaký prostor svobodě.*“ Pollack, s. 97. Einstein vyslovuje kauzalitu jako omezení, ale sebou položenou otázkou, zda by mimo kauzalitu mohl fungovat alespoň jiný svět, vlastně zároveň naznačuje, že uvažovat ne-kauzalitu ve světě nás, nám je absurdní, mimo tázání, že kauzalita nás definuje. Jeho otázkou je, jestli je z kauzality vyvázán alespoň ‚Bůh‘, jestli by mohla nekauzálně fungovat alespoň jiná ‚realita‘ mimo nás. Einstein ví, že by to musel být jiný svět, a protože stvořitelem světa je pro něj ‚Bůh‘, ne člověk, neptá se na možnosti nás...

³⁵ „*Dorozumívání je základem snad nejnevratnějšího děje, který je dostupný lidskému myšlení, postupného nárůstu poznání.*“ Prigogine, s. 271.

kteřá nás vede tak myslet, v kauzálních krocích, tvořit příběhy, vkládat děje – a míra strachu jednotlivého člověka o dorozumění, strachu ze samoty, určuje potom náročnost, kauzální sledovatelnost jeho příběhů.³⁶ Lineární konstrukce lze sdílet, lze sdílet jejich opakovanost, naučené kroky vědění, co bude následovat, co předcházelo, lze mít společné... nikoli významy,³⁷ ale posloupnost kroků, bezpečí opakovanosti rituálů, jistotu potvrzování, a lze i nechat se oboje zaměřovat, pro pocit nesamoty, sdílení, společného. Možná je to prostý strach před vědomím absolutní samoty, muset ji žít, strach z vědomí nesdílitelnosti, nepronesitelnosti jedinečnosti sebe, co vede člověka³⁸ věřit ve společné, svěřit se kauzalitám, naučeným logickým krokům, jež lze aplikovat, a rezignovat na neopakovanost, jedinečnost významů, při jejímž vědomí by již nebylo lze jak sebou do rozumět, co sdílet... Možná na tom stojí společnost, na víře v sebe, že je. A možná právě kauzalita umožňuje vyvolávat, vytvářet pocit společnosti, společných zkušeností, vzpomínek, prožitků..., víru v komunismus významů, a tak jej potom žít, jím sebe *dít*. Ostatně věřícím to asi funguje, v cokoli věřícím.³⁹ Ale o tom Vám budu vyprávět, vyprávím, *Somantikou samoty*, i o něčem víc.⁴⁰

³⁶ Příběh: „*Je to celkem jednoduchá rovnice: pohyby lidí po systému určuje pouze míra jejich strachu ze samoty, z bolesti, a míra jejich vědomí, i o tom. Každého poznáš podle jeho hranic, a prozradí je syntaxí, jazyka-myslení, i pohybu, tak zřetelně, zřeně. Strach ze samoty vede téměř všechny ke sdílení, k seberedukci, k pastem, jak na sebe vyvrát, jak se zavřít do konkrétní interpretace, logiky kroků, na niž mohou ostatní přistoupit, na niž může v posledku přistoupit alespoň jeden z nich, nebo alespoň on sám a trvat si na bezpečí, jistotě toho, kým je, alespoň tak.*“ Cardová, J. (ze soukromé korespondence).

³⁷ A významy myslím soubory vztahů, jež takto v jedinečných a z novu nově proměňovaných vazbách utvářejí celek, strukturu významů jedince, individuální a jinam nepronesitelný jazyk každého z nás, v každém okamžiku nový. Ale o tom, a že je pouze tehdy, víme-li jej tak, Vám budu teprve vyprávět.

³⁸ Člověka-dějince takto, oproti člověku-jedinci. (*Somantika samoty*.)

³⁹ „*V dalším stojánku byla pestrá nabídka náboženství... Nabýt tímto způsobem mennonitský odpor k technice zřejmě nepředstavovalo problém. Fakticky každý náboženský implantát umožňoval uživateli překlenout mnohem propastnější rozpory. Existoval dokonce implantát, který se jmenoval Přesvědčený humanista („K těmto pravdám nebudete žádné jiné vysvětlení potřebovat!“). Kolísající agnostik však ne; pochybnosti zřejmě neměly odbyt.*“ Egan, Greg: *Axiomat*. In: *Axiomat*. AF 167, Kuřim 1998, s. 83. Z Egana Vám cituji nikoli snad pro svou víru v přenosnost citací, nebo jejich schopnost cokoli doložit, potvrdit, ale ze stejného důvodu, proč Vám dávám čist své vlastní texty. Greg Egan, současný australský vědec a autor jedinečné science fiction literatury, je z lidí, kterým rozumím jako jedincům, jako systému, společnosti, v mém smyslu nebezpečným, protože ve společnost nevěřícím, sebe vědomým, protože beze strachu ze samoty sebe v jedinečném významu. Věty jeho jazyka, jeho syntax mi stojí za to vkládat do systému, před oči lidí, jimi je měnit. „*Zapomeňte na mučednické sebeklamy. Budete žít a až do smrti budete nejen mým výtvorem, ale také mým nástrojem. Tento okamžik si odnesete v sobě, ven do světa, jako semínko, jako podivný, krásný virus, který nakazí a změní každého a všechno, čeho se dotknete.*“ Egan, Greg: *Laskání*. Tamtéž, s. 76.

⁴⁰ A o tom, že tam, kde myslím já, vím, že i ze společnosti linearit lze vést kauzální, logicky sledovatelnou, cestu, za strachem ze samoty a nesdílené bolesti z nesdílení, při přiznaném vědomí toho, k jedinečným sebe, k novému *dění* v každém tady a teď, které si netrvá na minulosti, na její jediné podobě... A že kauzalita, jakkoli ven z ní nemohu, je mi takto nyní nikoli pastí víry ve společné, ale naopak dovoluje mi i ji myslet jedinečně, sebou, jako nástroj k tomu, jak společnost odchylkami své jedinečnosti, vlastními pohyby po systému, jazyka i světa, znejistět, sunout tak sebou systém do nového. A tak ani tento můj text není ke sdílení, o které neusiluji, na němž si takto netrvám, jako si netrvám na sobě, kdo jsem, ale vytvářím jej jako dostatečně zajímavé vyprávění, k němuž jsem se nechala přijít, jímž vkládám do systému nové vztahy, jedinečné spojnice, nečekané obraty, pro možnost, co to udělá, pro možnost napadnout sebou pravděpodobnosti jeho *dění*, posílit nečekané, proměnit sítnice Vás o nové vztahy pro příští *vi-dění*^I, skutečnosti, kterou se budeme *dít*.

Ale o tom všem Vám ještě budu, a nejen *Somantikou*, ale i tímto textem, i dalším textem nad příběhovostí skutečnosti nás (Cardová, J.: *Živototvárné sperma příběhů...*), i jinak...

Pokud se to stane, pokud se vyvážeme z kauzality, jakkoli nepravděpodobné se to může zdát, pokud v některém dalším novém systému vystoupí tato emergence jako nová kvalita jej, nás, nebude to kauzálním pokračováním našich vědomých snah, nebudeme to tak myslet, ač to s každým naším pohybem bude někudy propojené. ‚Já bude někdo jiný‘, člověk přestane být myslící a dorozumívající se bytostí tak, jak těmto pojmům rozumíme. Možná člověk přestane být společenský, společný i sobě, bude-li nespojitý. Absolutní ‚somantika samoty‘, v každém jedinečném tady a teď, už nikoli logicky, kauzálně pospojované ‚stavy‘ vyvíjejícího se jedince s osobním příběhem, ale stále nová, okamžitá, jedinečná, stále nově zanikající a z novu se tvořící ‚vědomí‘, vystupující pro nový okamžik jako jediný význam, celek, složitá, nelineární ‚stavba‘, mnohorozměrná ‚struktura‘, kauzálně, následně, postupem v čase, nepronesitelná... Pak už i zpětně. Možná jednou, v budoucnu ‚nás‘, jsme kauzální nikdy nebyli.⁴¹ Ale kdo my, kde by nebyla ‚identita‘, kontinuita, zaručená logickým vyplýváním, kde by nebyla kauzalita vývoje..? Kdo my, nebyla-li by osobnost definována jedinečností vlastního propojování..? Ale právě, cokoli nyní položím, jakýkoli obraz *vymyslím*, vše, co mé nynější představy mohou zahrnout, se toho tam možného nedotkne. Co leží mimo kauzality nás, k tomu já tady a teď touto prací nemohu.

Nemohu z kauzality, vím, a tak napínám své možnosti já, tady a teď, nevymyslím, jak ven z myšlení, které – ačkoli nejspíše nepopisuje mne, myslím-li, že nejsem ‚skutečně‘ ten, kým sebe myslím být – mne právě takto teď definuje, nemohu než myslet se někým být (byť by i tím, kdo sebe už nemůže myslet někým být...). Nemohu z kauzality, a s tím právě lze mi pracovat, a to lze mi jedinečně rozvíjet a možnosti z toho si nedovedu odepřít, a *dít* je, sebe jimi a Vás už tím, že Vám to vyprávím.

Tady a teď jsme lidé, dorozumívající se kauzalitou, lineárně si vysvětlujeme, vzájemně, i sobě sami, potvrzujeme vlastní pohyby, co si dovolíme žít, a jsme sami sobě takto bezvýhodnou pastí, pokud budeme dál spoléhat na to, že kauzality popisují ‚skutečnost‘, jedinou možnou, a trvat si na ní, na té jediné, nejúspornější (nejméně složité a nejméně zajímavé tak) lineární podobě (neboť na ní jsme nejvíce schopni se společně dohodnout, nejvíce schopni znát posloupnosti jejích kauzalit, opakovanost kroků, a v jejich dodržování tak myslet sebe společně ji vědět a v jejich rozvíjení pokračovat ve společném poznávání), ... a nebo jsme otevřenou možností vejít do nového, pokud si uvědomíme, jistěže kauzálně, že při tomto vědomí se můžeme vyprávět, jakkoli se dovedeme myslet, společností i nejméně pravděpodobně, zato dostatečně zajímavě, že si můžeme vytvářet nikoli úsporností a pravděpodobnostmi, ale již pouze a jedinečně kauzalitou ‚omezenou‘ jakoukoli vlastní skutečností příběhů, jimiž se dovolíme *dít*. Rekonstrukce nás mohou být mnohem zajímavější, a různé, a tento text je jednou z nich, a já na ní netrvám jinak, než na možném a dostatečně zajímavém vyprávění, které už znovu nemohu nevědět, které mě proměnilo v možnostech dalšího *dění* a které ostatně někudy nás nově tvoří i tím, že je ani Vy už nemůžete znovu nevědět, že někudy

¹ Greg Egan ve svém vidění, ve svém *Vidění*, v jedné ze svých povídek, vysvětluje: „*Zapomeňte na kamery. Vidění se s fotografií nedá srovnávat, je to složitá poznávací činnost. Obraz vytvářený světlem na vaší sítnici nic neznamená, dokud není analyzován, což obnáší všechno počínaje rozeznáváním hran, rozeznáváním pohybu, separací hlavních rysů od šumu, zjednodušováním, extrapolací, až po vytváření hypotetických objektů a jejich poměrování realitou, srovnávání se vzpomínkami a očekáváními... Konečným výsledkem není film ve vaší hlavě, ale soubor závěrů o světě.*“ Egan, Greg: *Vidění*. In: *Axiomat*. AF 167, Kuřim 1998, s. 136.

V příběhu skutečnosti Roberta Pollacka „*to jeden z vědců, pracujících v tomto oboru, charakterizoval slovy: „Mozková kůra vytváří upravenou verzi viditelného světa, která se dynamicky přetváří tak, aby vyhovovala záměrům pozorovatele.*““ Pollack, s. 54.

⁴¹ „*Z novu. Dveřmi se vstoupí, vystoupí, a dveře zmizí, a tedy zároveň i nikdy nebyly.*“ Cardová, J: *Rekonstrukce*.

si to budete muset koherentně vevázat do svých ‚skutečností‘, nových už tím, že tohle čtete, teď.⁴²

„Nepokládám texty, aby mi někdo rozuměl. Jsem mnohem sobečtější. ... Vkládám texty pro vkládat nejistoty, měnit poměry pravděpodobností ... Měnit oči lidí okolo mne zanášením nových vztahů, vlastní syntaxe, jim nečekaných pohybů ... Jsem nebezpečná systému, ačkoli protože z něj přirozeně vycházím... nepotřebuji být prorozuměna, vzabita do interpretace, nepotřebuji iluzi sdílení – jdu opačným směrem, sama sebou, nejbohatší, stále i sobě unikající, na sobě si netrvající a stále i tím rostoucí vědomí o možnostech, vědomí nejpřesněji žijící v rozmazaném, do nejvíce možností dění i sebe. ... Čekají ode mne cokoli, jsem nevypočitatelná, a jedině že právě tak se se mnou rozhodli počítat, je mohu i neohrozit, pokud si mne veváží takto, ale někudy to udělat musejí, nevědět mne vůbec již znovu nelze.“⁴³

Budu Vám to teď dít jinudy, jak lze myslet, vyprávět jedinečně, protože za hranicemi společnosti, jazykem, i o něm...

Vyprávěla jsem o myšlení, o omezení možností jedinečně si vyprávět sebe-svět vlastními kauzalitami strachem ze samoty významu, vírou ve společné... Nechám Vás zažít opak na textech, které nadto z různých pozic se vyslovují právě o tom, a pak ještě stručně dopovím, že nebezpečí vzhází až záznamem myšlenek, kauzalit, sledovatelností stop, na nichž možností zvědomět jedinečné, že tedy nebezpečí pro společnost, pro pravidla systému, hrozí jedinečnými pohyby po systému světa a jazyka, že zřetelně hrozí textem...

⁴² „...jsem had s královským atributem, plivu budiž! obtočený kolem falického žezla, kouzelnické hůlky s magickým ohňostrojným otvorem na vrcholku žaludu. Plivu slova v jistém sledu a mlhovina vystříknutého chámu (někteří řekli by jistě jed) přebudovává kosmický prostor znovu i nazpátek. Slovo, sperma do světa tvoření. Dělohy uší a očí a papilárních linií, brány k dotekům otevřené. Ano, ano, jazyk, rozeklaný. ... Jsem život, jeho přirozené pokračování. Jsem vědomí i o vás... do děloh vašich očí padá sémě mých slov. A váš svět, mnou oplodněný, mne tvoří zpátky i vám. Miluji interakci. Pohyb, jediný stav vesmíru. Mocný je chám, sperma příběhů, rozlévané penisem diskurzu.“ (Cardová, J.: Živototvárné sperma příběhů, tvořivá síla trojklaného penisu. Nad příběhem, vyprávěním, o něm a jím, nad jeho mocí, zvědomíme-li ji, Vám budu vyprávět tudy, tímto textem, jenž je součástí této práce.)

⁴³ Cardová, J. (ze soukromé korespondence).

Somantika samoty

(průzkum z kasemat samoty somantiky, věnováno jedině sobě)

Samota je doteku, být fyzickou přítomností, jestliže jen a pouze; jestliže jen a pouze, samota je sémantiky, samota obsahu, významu, sama sebe receptoru, samota.

I. Kde

Popíšu se, jak se vidím. Jsem jemný želatinový význam. Mám ústa a mohu křičet. Mám ruce a mohu dotýkat. Sebe tak nepronosu. Somantika bez recepce. Vím to. Mám jazyk.

Popíše se tou nocí, nocí v rytmu čísel 20.02.2003, beze změny slov, bezprolomeně mnou, slovy (a písmem) té noci: **stojí nahá zrcadlu, rozpjaté vlasy, úzká ... v ramenou, bocích, pažích ... mnohem útlejší, než si pamatuje ... morfologických změn ostatně shledávám více ... má náznak lícních kostí, novou linii obličeje ... tvar prstů, štíhlejší zápěstí, pokožku napínající hroty kyčlí ... malá, neznámou křivkou tvarovaná ňadra, proutí hrudníku ... suché rty, dech, ne jen ... jizvičku na bradě, po doteku složenou ze tří teček, viditelnou, kdykoli se zakloní, nebo když někdo leží pod ní a dívá, dívá se ... drobnou vyrážku na čele, po jedné straně šíje... a vím po prstech, má hvězdičky na zádech... vycházejí, prozatím, řídce... je psychosomatická, i to je způsob poznávání, kód ... vlasy nad čelem, podél tváře se jí kroutí ... Všechno jsou znaky.**

Slovy té noci ji nechám pokračovat: Přestala jíst, ne záměrně, ale z neochoty, tedy ale věděla o tom. Přestala jsem jíst, pravděpodobně proto, že to nepřinášelo dostatek interpretačních možností, vstup ani výstup takto, jestliže sama sobě, a protože místo toho se dalo pracovat, tedy poznávat, jinde, jinak. Akt jídla ztratil význam, protože byla schopna nahlédnout dopředu, jak ukrojím, namažu, spolýkám... Protože neo-sémantizovat sama sobě tuto činnost byla by ztráta času, energie. Lze hru o jediném hráči? Výstupem jen a pouze zpět němu ji stačí, ním, takto vědět, v možnosti, anticipovat, uskutečnit ve zlomku vteřiny vědomím, ale netřeba, jestliže jen a pouze si, hrát, myslela. Já... já dnes jí-mám možnosti jazyka. **Sedm minut ukrojit, namazat, spolýkat. Pět navíc vrátit chléb sáčku, umýt po sobě nůž v kuchyňce na konci chodby, uklidit pomazánku. Tedy dvanáct minut, tedy téměř čtvrt hodiny. Za tu dobu lze jí přečíst pět stran známého textu, nebo polovinu neznámého. Nebo pozorovat pohyb, i účastí na něm, záměrnou, zaměřenou, a účastí pozorováním vyvolaných reakcí. Nebo řetězit slova a psát/myslet, že a proč nejí, a skrze strukturu významů se aktem psaní reflektovat pro poznat. Znaky všude, ty jídlem sobě dokonale známé. Chléb (srovnaná střída jako znak letité polemiky s maminkou nad skrojením, volba druhu pečiva znak, i jeho zavnutí sáčku a způsob skladu, vymezení poličce...) a pomazánku (její množství znak zvýšené tatínkovy starosti o mne, pohyb mnou záměrně vyvolaný, v efektu KOJS), tedy chléb a pomazánku snídala už více než týden. Také během dne, oslabit pocit hladu, jedla takto, v nejprostší možné zkratce. Postupně můj organismus zjistil, že hlad, vědomí ho, lze zahnat i horkou kávou, při větším vypětí poslazenou, přiměřeně. Lze ji vypít v rozhovoru nad/s textem. Dvě minuty, než se naplní kelímek v knihovním automatu, druh číslo čtyři (znak, jedenáctka patří ostrovům včerejšího dne, čtyři je pevninou dneška), uchopí a odnese k textu zpět.**

Ráno se vstát, sama prostoru postele, postlat, vědomě zapomenout sny; dát jim šanci, trýznily by (...postava muže propletená s mou, vsedě, proti sobě, vidět/vědět si do očí, zřetelně blízko, prozřetelně ... kolena u brad, navzájem, navzájem propletené ruce, nohy, napnuté šíje v úsilí hlavami k sobě co možná

nejblíže ... v nahotě, propadlá břicha, nepřiléhat, vidět se, vědět se, nemoci se dosáhnout ústy, ústa vědět se mít. // ...postava, část mne, vytržená prorostená, prázdnost bolí, fyzicky ... hledat, v pokoji, patrem sterilních dlaždic, dveře dvěstěpatnáct, číslo schválně mozkem zvoleno z nedůležitých, otevřít, hledat ji, postavu, část mne, fyzicky napříč bolestí absolutního nepřítomna, bytí ne, pootevřít, paprskem prostoru spatřit dvě téměř již milující se ženy, nebo čekající na milovat ... cizí, mně ... prázdnost hmatatelná, hmataná ... bolest, fyzická, na hranici, v možnosti za...), ...tedy trýzní, dávám jim šanci, vědomě Nemohu bez vědomí., probolet na maximum možná, pokusem o ně, o plné vědomí v něm, pro možnost tudy, a nebo přesněji pro nemožnost jinak. Pro nemožnost bezvědomí rány sebe zažívám. Ránem se vstát, vykrátit úkony, sledy mně známých znaků, na nezbytno vysprchovat, obléci, nevynalézavě, ne nadbytečně, horkou kávu, tužky, texty, jít... Knihovna číst interpretovat. Nemoci nemyslet, a v samotě. Semináře poslouchat interpretovat. Nemoci nemyslet, a nemyslet samotou. Vše mezi tím vnímat interpretovat. Nemoci nemyslet, a nemoci nemyslet samotou. Cyklus pokoj-knihovna-škola-knihovna dokončit pokoji, kávu, počítač. Myslet prsty po klávesnici, výslednice interpretovat. Uchopovat textem, jazykem, okolím, takto sebe samu. Pokusit nahlédnout, přečíst se, formulovanou, přesněnou, znamenanou.

Tedy přestala jíst, skrze akt minimalizace úkonů, neochotou ke známým řetězcům znaků, ve prospěch poznávání, znaků nových. V bezmožnosti komunikace jiné tedy alespoň neustálou komunikaci s textem, s textem světa i. Dvanáct minut snídaně, v samotě věděného, známého – dvě minuty vydobytí čísla čtyři z automatu, v prostředí měněném pohybem jiných. Poprvé výsledek rovnice zřejmý, deseti minutami textu, i textu světa, k dobru. Potom odešel hlad. Po několika dnech vědomí reflexí k sobě nazřelo, že nejím. Tělo se nestihá bránit, lze je obejít. Psychosomatika je funkční na obě strany, pracovat se s tím dá. Řešila to z vně, mozkem, rozumem, vůlí k němu, ne ze strachu o sebe, ale neublížit sebou. A myslím, já, dnešní, možná to byl strach ze sebe, z vědění bezhranice možností. Tedy donutila jsem okolí, aby na mne vykonávalo soustavný tlak jíst. Manipulace jazykem. Sousta vně. Sdělila mamince, spolubydlícím, jiným, přesnou mírou mezi důležitým a nepodstatným, uváženě zvolenou část z obsahu Nejím. Reagovali předpokladeně, v rámci paradigmatu KOJS: kontrola ohroženého jedince společnosti. Dozor z mylné pozice nad. Potom domů mamince na jeden víkend nechat se krmit, takto, pro ni a mne, udělat z aktu jídla hru, pro bezpečí, mne, pro radost, nás, pro potřebnost, ní, takto osmyslnit. Vědomím, noční práci u počítače tam, přesto odjížděla škole zhubenělá. Návratem sebou vezla telefony s dotazy po jídle. Pokračují. Vyslovuje se pokud možno upřímně, vždy, a chce-li neublížovat, tedy trochu jíst musí. Skrze starost ostatních jsem se přinutila jíst, skrze starost sebe jsem ostatní přinutila mne jíst. Takto se o sebe/o ně vědomě postarat. Ale, pro úplnost, dnes, 20.02.2003, je to čtvrtý den, co nejí, a vlastně první, kdy ani nepiji... ruce o hrnek nyní, při psaní, ohřívám, ale napít z něj, samotou sebe, z uvnitř, hrůzou z vědění naplňování poznaného, je už neochotou nepřekročitelné, dnes. Já, dnešní, dnešku posunutého po časové ose odtamtud přesně o Měsíc, vím, den poté chtěla se z neochoty účastnit známého už nezapojit. Poslední pojistkou programu KOJS odeslala předem připravenou zprávu, funkčně předpočítala vzorec jazyka, 159 znaků pro nechat se zpátky přesvědčit vědomím, jemuž přežití jí bylo potřeba, i kdyby pouze pro pocit vlastního bezpečí.

Pokoji předevcírem první delší rozhovor letos, dlouho za polovinou února. Spolubydlící nevidám, ne při vědomí, jejich. Usínají před desátou, kdy já na cestě z knihovny. Poslední týdny, zůstavena vědomí samoty somantiky, do tří se dávám počítači, textu knihy, jazyku sebe, neochotou posteli, strachem spát, nemožností nemyslet. Káva. Ráno v šest hodin vzhůru, bez potřeby zvnějšku, budí se sama, zevnitř, hladovým vědomím, nemožností nemyslet, vakuem bytí ne; vykrátit úkony včetně spánku abstinenčními příznaky po sémantice, v sémantice samoty po sémantice sebe, sobě, ale alespoň ní. A také uniknout rozhraní; místo, kde si ještě

pamatuji sny, překlenout skokem, ačkoli. Jsem knize, počítači, kávou, dlouho poté spolubydlící vstávají a teprve po dalších hodinách procitají (budík, snídaně, vitamíny, volba oblečení, doplňků, telefony spolužačkám, seminář, někde tam probouzet se, v uvozovkách). Já počítač, kávou, interpretovat, i je, od prvního pohybu vědomí vychvěním víček. Strachem z vědomí, i strachem o něj, ale nemohu jinak, jsem já. V devět knihovně, semináře škola, knihovna, v deset pokojí, spícím ,spolu'bydlícím. Sama. Nemohu nemyslet, nemyslet v možnostech, a bez nich. Piši, komunikuji, po obrazovce počítače, alespoň takto. Ohřívám ruce šálku prsty vinu tím tep, vynutím teplo tak. Word vrství texty, prohýbá časovou osu poklepem oknu, a poklepem oknu otevírá text pod textem, dopis z odpoledne, soukromý, který by stejně nebyl odpověď – jako by něco víc mohlo být odpovědí, kde vědění bylo k úplňku, ještě před Měsícem. Ctrl C znamená zprohýbat čas, pro možnost vhledu, pro možnost; proložit útržky z textu odpoledne, z textu druhého okna, z textu pod textem, ze soukromého dopisu, který by stejně nebyl odpověď, a pokračovat potom dál lineárně... control je ovládat, paní učitelka Jarmila nám zrádnost toho slova vkládala do trvalých pamětí a vím už dnes, vlastně to slovo není zrádné. Control V jako vložit říkali nám na hodinách informatiky: ...a za tenisem tisíce znaků k interpretaci, oblečení z reklam, placené hodiny, gesta úspěchu, Bradburyho hra, soutěžit pro pocit pohybu, bavit se pro nevědět, pro jistotu, pro nepřipouštět, pro štěstí //cut// ...říkali, strachem o mne, maminka, spolubydlící, kolegové (slovo přátel vynechávám, nepoužívám, bojím se jej, nenahlížím přesný významový odstín, neznám sobě náplň; a ostatně slovo známí je mi zcela nepoužitelné) říkali, takhle se zblázníš, nemůžeš pořád myslet, dívat se, číst... odpočiň, jdi ven, do obchodu, nepřemýšlet, třeba na tenis... nepřemýšlet zblázníš se //cut// ...hrou neo-sémantizovat znaky, k výstupům radosti, radosti ze hry, rozdělení...//cut// ...je podmínkou hry účast alespoň dvou vědomí...? //cut// ...mám schizofrenní konstituci, prý – lze potom sdílet alespoň takto..? ..hledám v možnostech, všech //cut// ...jsem malá zmatená, jsem, bez manipulace slovy, já, jenom děvčátko v tomhle všem, uprostřed znaků k interpretacím všeho za vším (i knihy jsou až za tím, jako interpretace interpretací), televize, reklamy, zprávy, hrnek v polici, police, tenisový kurt, znaky všude (vím, všude znaky, ne obrázky, i obrázky jsou znaky významy vím), všechno to odkazuje mám strach, malá, vědomí samo tam //cut// ...všchno to odkazuje, život za životem, lidí, okolo mne, neviděná hra nimi nad, zčásti vědomě, sami sebou, cosi motivovat, v rámci manipulace, hra... a já jsem právě teď vyděšená na hranici tu zešít z toho, jak to odkazuje (teprve potom mne možná začne děsit, kam), z přemíry znaků (říkali strachem o mne takhle se zblázníš) a že to nikdo nevidí, není ochotný/schopný vidět, a samotou vědomí v sobě s tím, v tomhle sebou jsem vyděšená na hranici tu zešít //cut// ...chci jinak, ale nemohu nebýt já, nemohu nevědět, nemohu nemyslet. Nemohu do bezvědomí. a pokračovat dál lineárně, návratem poklepem zavřít okno odpoledne soukromého dopisu a nocí vpisovat zbývajícímu...

První delší rozhovor řekla, že se z toho zblázním. Že nic, než čtu, pišu, sleduji, vyhodnocuji. Řekla to, protože v programování KOJS jsem tenkrát část, uváženě zvolenou, uvedla. A? To nejde. Nemůžeš si pořád všechno uvědomovat, za vším něco vidět, hledat, přemýšlet. Musíš odpočívat... Nemohu nemyslet. Posílala přírodě, obchodům, sportu. Promlouvala do... duše (?). Ty, když se podíváš na tenhle hrnek, nevidíš hrnek jako já, prostě hrnek na pití, nic víc. Ty musíš přemýšlet, proč ho někdo udělal, proč mu vyryl ty vlnovky takhle a ne obráceně, a proč je tady prohnutý. Spletla se. Přesněji, vyslovila nepodstatné, zlomek, který za to nestojí. Nemůže vědět, že před pohledem na ten hrnek tuším jeho přesnou polohu, jak daleko od kraje postavila (má o deset centimetrů menší strach ze střepů než druhá ,spolu'bydlící, a ani u jedné záliba v dlouhých čistých plochách... pokládající mokrá dna jsou nepozorné k drobtečkům od pečiva...), kde o něj opřená lžička a když pije, kam/jak ji pokládá, a že na to nemyslí. Neví, že vím, jak ten hrnek bude mýt (nejdříve třemi prsty roztáčí červený kohoutek...), do které utěrky jej vloží osušit, jakým pohybem otevře skříňku, jak umístí. Že vidím před očima, které z těch pohybů dělá ráda, které si uvědomuje, alespoň zpětně, které provádí automaticky, které převzala ode mne... Víš co? Vezmu tě s sebou do kina, na nějakou americkou komedii. Prostě se dvě hodiny bavit, smát, jen tak. Bavit se. Ale... ty se nebudeš jen tak bavit, co? dopočítala mnou vložené. Vyslovuji se, pro možnost nahlédnutí, nevím proč ne. Pro možnost vkládat nejistoty. Ne, nebudu. Půjdu tam a ještě před vstupem

zkontroluji biletářku (modrošedý plášť, po hrudi ještě volnější než minule, oči o odstín bledší pláště, brýle na šňůrce, stále stejně uvolněný šroubek...), lidi, kteří jdou na tenhle typ filmu, na tenhle film; rozesazení jich. Druh hudby před začátkem. První reklamu, způsob manipulace jí, efekt na divácích. Budu přemýšlet, co je tam vede, kudy je tam vede společnost, nad motivací ztratit dvě hodiny nevědomím o sobě, nemyslet, smát se plochým vtipům, které hřeší na krátké spojení asociací, na moment překvapení, jež není těžké vyvolat na sémantické mělčině těsně při povrchu normované vrstvy komunikace. Budu sledovat, odhadovat triky kyretami reklam propašovaných do snímků, klad obrazů, záměrnou jednoduchost/složitost, propojení vazeb, fráze, formulace, manipulaci jazyka filmu/jazyka světa/společnosti lidmi... lidé. Budu sledovat místa, na nichž se smějí, kde tají dech. Interpretovat, vyhodnocovat. Oblečení, gesta, výrazy, nalíčení, sestřihy vlasů, únorová opálení... nemusím otevřít časopis pro pochopit obsah fotografické části, ne jen. Vyoperuji z publika aproximací. Budu přemýšlet, kam difundují z kina, kde další možnosti uvrhnout čas do nevědomí o sobě - nevědět čas, nevědět se. Přesvědčovala mne, že je to naplňuje radostí, a ve mně křičel Bradbury o zábavě, o rychlosti jízdy, o soutěžích. Že si volí vědomě, že se jim to líbí, a ve mně črtal Bradbury o telestěnách a zrušení knih. Neříkala jsem nic, sama se ztratila v momentu, kdy v náhlém pokusu nahlédnout promluvila o strachu z přemýšlet, jít jinudy. Skončila hovor vzápětí, hrnek v ruce, malíček vně ouška, palec nad ním přes okraj, klouby na vlnovkách, skončila ještě před možností strachu z přestat se zahlcovat zábavou, skončila druhou větou přemýšlet, pokračovala plynulým navázáním historkou o matčině přítelkyni... Bradbury podotýkal o nevědomém strachu z přemýšlení nad otázkou. Neříkala jsem nic. Strachem o ni neřekla jsem jí nic, protože vědomím sebe zůstala jsem si sama. Protože fyzická bolest toho, závratě, strach spát, neřekla jsem jí nic. Protože (přepisuji takto v Arialu původní text funkcí Uroboros, dnes, odtamtud přesně o Měsíc vědomější) zcitlivělá k poznávání, zvědomělá k úlovkům významů znaků, zůstala sama tam. Zbyla si bez možnosti sdělovat, v samotě sebou, s probuzenými slovy, a gesty, a očima, a rukama, a doteky, doteky rukou... s vědomím somantiky zbyla si bez recepce, bez něj, kdo by byl schopen a ochoten přijímat, brát si, a vracel, dával znaky vědomě sebou pro měněné znamenat. V touze poznávání vmilovat se do rozumět, do plna celku, do úplňku vědomí v možnosti neuhraňených, v možnosti absolutních možností nás. ..možností jich. Ještě chtěla tak, tak myslela. Já, já dnešní, jsem jemný želatinový význam, vím, sebe nepronosu. Ale ještě mám jazyk, abych byla, abych se vědoměla, právě a jediné si. Protože zůstala si, zvědomělá ke znakům, bez možnosti pronášet jimi, bez možnosti dát jimi znamenání. Protože mám ústa a nemohu křičet (protože tenkrát tu prosincovou, tu děkovnou noc, noc v rytmu čísel 21.12.2002, rozhodovala v odpovědi do krátké textové zprávy, a netušila, kolikrát neosémantizováno bude ..chci pri vedomi bezusta kricet spis nez mit rty a zapomenout proc..chci jit a zajit v la maladie), protože mám ruce a nemohu dotýkat, protože nemám kam, a protože to vím, neřekla jsem jí nic. Protože potom „*Jen noži do tmy dá se dělit samota.*“

O slova její noci a její písmo sebe vědomě, slova její noci a jejím písmem svléknout se a v nahotě sebe sebe myslet... svlečeně skrze znaky zřetězené struktury myslet prsty po klávesnici, vyslovovat; skrze akt formulování pokus jazykem uchopit, popřesnit, sebe, si, jazykem sebe vmyslet skrz. Vevázat významy, vepsané tvarům, ve strukturu, syntaxi, ve flexivním jazyce, znamená najít jim úchyty, natočit přesné poloze, a takto jimi pro poznat, pro rozumět; tedy takto jazykem sebe, v jediné možnosti, jestliže komunikovat jinam nelze, pokusem sebe sebe nahlédnout, uvnitř sebe sebou myslet; síti jazyka sebe sebe zachytit, z uvnitř, pronést se jazykem, pro zjistit sebe kde, a potom kudy/kam.

II. Kudy kam

Kudy do bezvědomí... I

Zůstala sama, si (procházím nyní, v aktu nového psaní, o Měsíc později, řádky prsty po klávesách, přepisují ji funkcí Insert – Insert je Uroboros, had, sám sebe požírající a nově tvořící sebe tím – přepisují text uložený jí té noci, její text, který na počátku tohoto odstavce začínal **Zůstala sama, si, odkrojená možnosti sdílet, sdělovat...**; překrývám její vědomí sebe svým vědomím jí, přepisují ji pro přesněji formulovat, nově, tvořím absolutní palimpsest formou, pro nové vystoupení sebou nově zpřesněných významů, pro vlastní zachycení pohybu Měsíce, pro zachycení vlastním Měsícem pohybu sebe. A takto pouze sobě, protože rozdíl textů, který tu zakládá význam, změnu pohybem vědomí, vyvstává jedině pro mé oči těchto okamžiků, v nichž její text znak po znaku postupně překládám, polykám, svým. Absolutní, dokonalý palimpsest, v němž původní text, ač věděný, se stává neodkrytelný, a v bezmožnosti do rozumět pro dopočítat mizí do minulosti nedosažitelný. Ale ne že by tu nebyl.)

Vyhladovělá, ve zbylé, vnucené, samotě sebe, v možnosti pro poznat, prorozumět, a v bezmožnosti spát, z nezbytnosti k významům, popsala se tenkrát jednou z těch nocí samoty somantiky, z uvnitř noci v rytmu čísel 20.02.2003, nad otázkou vědomí a bezvědomí, pro zjistit sebe kde a kudy/kam. Vědoměla si.. vědoměla mi jazyk. (Uroboros se dopolykal.)

Dávám se, vědomě, skrze jazyk, k dispozici, pro možnost sdílet, sdílet. Pokud to jde, vyslovuji co nejpřesněji a u přímě, doslovuji, u plně. Mnou, beze zbytku, beze zbytku tam, kam lze, k hranici možností mne, ne jiných. Ne jen ostatními/druhým, sama sebou se lépe uchopit. Jazykem sebe tvořím strukturu, vědomou volbou forem upřesňuji význam, v komunikaci, v posledku i, bez možnosti jinde, jen sebe textem. V aktu nového psaní potom sebou sebe překrývám, palimpsestuji, a nebo vkládám nové posunuté, intarzuji... průmět i mozaika nabídnou odstíny významů, ukáží nový tvar, zaznačí pohyb vlastního vědomí, alespoň mně, kde ona už není. Poznávám, skrze vlastní jazyk, procesem svého myšlení napříč jazykem, strukturou, takto lépe poznávám, v nových možnostech nově tvořím, i ji. Sebou zvědomuji jazyk. **Jazyk je využíván jedině nedokonale, někudy nevědomě. Z mnoha jeho prostředků, jimiž lze vyjádřit, se, ze všech možností lexikálních, morfologických i syntaktických nevybíráme se zřením k nim, volíme zkratem zvyku, tedy nevolíme, ne vědomě. V neoddělitelném prolnutí tvaru a významu, při pokusu o maximální míru vyjádření, museli bychom se tvaru promluvy věnovat pečlivěji. V možnosti vyslovit se promýšlím, vědoma si volby, při nutnosti formulace, vždy. Tvořím texty, ovládám (control) strukturu v možnostech sebe (Není o to napsat, aby byla jen jedna cesta čist. Jazyk nedovolí. Vrozuměním jemu/jim lze alespoň pokusit vést tak, aby všechny možné cesty tím textem byly mi známy. Ne věřit v jednu, ale pokusit se o vládnout všemi.), v možnostech sebe znám její možnosti, nedostatky, využívám je, mnou, být nahlédnuta. Znaky k interpretaci, odchylkami od normy, svojí i dané, v textu i takto tvořím nadstavby nadstavěb, znaky znaků k interpretaci.**

Poznávání jazykem je cesta k vědomění, cesta do samoty, protože k vědění diferencí sebe, jinosti, lišení, nepronesitelného ostatním. Poznávat lze prostou formulací, hledáním pro obsahy přesných tvarů, výrazů, vazeb, zpřesňováním, korekcí, neustálým pokusem o jazyk, pokusem jazyka o sebe, poznáváme. Sebe, sobě, jedině. Sdílet poznání nelze, ne zcela, při vědomí, v celách vlastního uchopování... nelze vědomí sebe vyslovit beze zbytku, nelze se beze zbytku pronést do poznání druhého, jiných. Lze jedině tvořit vlastní interpretaci, vědoměním, o jiné, jinými sebe si zpřesňovat. V bezmožnosti pro sdílet poznání přestoproto ponechávám možnost pro sdílet, v poznávání... vzájemným vědoměním si možností jazyka, jazykem samým, ponechávám možnost sdílet vědomí o tom. A takto vyslovuji vzájemné vědoměním ne jen nástrojem jazykem, sémantikou, ale nástrojem

tělem, a dotekem, a pohledem, a gestem, nástrojem somantikou. Všechno jsou znaky, k možnostem vědomění, společně tedy možná alespoň o nich... somantikou, vzájemným zvědomováním všech možností z ní, ponechávám skutečně možnost sdílení i na cestě vědoměním, i na cestě do vědomí samoty ponechávám takto možnost nesamoty vědomí toho. Ale jistě ji nevím a nadpis trvá, jediný žitý. Ne ona, až já vím, co je samota. Jedině jsem-li sama, sebou jsem sama sebou.

Jsem vlastní Uroboros, zatímco na cestě do kolektivního bezvědomí (a takto i dva mohou být kolektiv, i dva okamžiky jednoho vědomí tak, třeba v rozestupu Měsíce) je jazyk nástrojem k bezpečnému sdílení. Redukovat vlastní znamenání na významy definované společným, vyslovované ústy jiných, i za ostatní, rozdílů neznamenat, vsunout vmyslet se do sítí připravených forem, uvěřit v ně uvnitř, sladit se, v záruce sdílení, s tisíci, nebo s jedním, i sebou minulým, být pohnut k jistotě nesamoty, samotě k nevědomí, samotě k neexistenci, a k neexistenci jedinečnosti sebe tak. Společnost jednoho myšlení, doslovně, jedno myšlení, společné všem, všem z nich, tak i oběma. Jednomyslnost. Seberedukce na průnik společných významů, o-věřených kontextem pohybu po síti nejzřetelnějších vztahů, bez jemností individuálních, bez lišivých jiností, ke štěstí v nesamotě sdílení, čehokoli až všeho. Jazyk k nevědoměním je předpřipravenou sítí společných významů, kterými se uvěříme být, abychom byli bezbolestně. I bolest se menší, není, víme-li, věříme-li, že je stejná, protože stejnými slovy popsána, jako bolest těch druhých. Teprve vědoměť vlastní bolest nepřeložitelnou znaky ostatních opravdu bolí. Vlastními noži do vlastní tmy.

Jazyk je nástroj je zbraň, je-li v některém bodě komunikace vědomí jej. Ovládat arzenál jazyka je být mocný, chci-li, manipulace jazykem lidmi je. Jazyk je nástroj pro uchopení světa, pro předestření jeho podle potřeby ztvárněné podoby tisícům nevědomých ‚vědomí‘. Jazykem zapustit myslím lze cokoli, jazyk je programovací. Možná si mohu vybrat, zvolím-li vlastním pohybem jazyka za ostatní cestu k vědoměním, nebo k bezvědomí jím. **Společnost je pravidla je vštěpování těchto pravidel myslím je rození lidí do nich a je jich ukotvování tam** je život nikoli jedinců, ale dějinců uvnitř, v rámci, v pouze povolených a společným jazykem řízených paradigmatech. Mohu je rozkrýt, mohu je znejistět. Pravidla lidí. Dějince významy. Možná mohu jazykem sebe rozpadnout společnost na tisíce nevědomých jedinců. Samy, bez pravidel nebudou vědět proč. Možná že to už dělám, možná si vůbec vybrat nemohu. Za sebe cestu vím, vím pouze, kudy se ději, kudy se nemohu nedít. Nemohu nebýt já, nemohu nemyslet. Nemohu do bezvědomí vím.

Víra, v cokoli, jakékoli uvěření, je gravitace sebeprostoru, a z uvnitř. Víra je možnost, ale uvěřit je zbavit se vědění možností jiných, a zbavit se vědění víry jako možnosti; víra je zbavit se možnosti vědění Tak i víra v bezpečí jazyka, na které stojí pravidla společnosti, je pouhou gravitací myslí, a vím-li to, lze ji myslet právě už jen jako možnost. Od víry k viru je poutavě překročitelně. Co všechno mohu čitelně do něj zanést, mám-li vědomí jazyka? Možná, že tento text jde proti pravidlům společnosti, hluboko očima čtenáře pronáší do vědomí jiné spojnice sítě významů, mění pravděpodobnosti, novými možnostmi znejistuje věřené, omezuje platnosti jistot... možná že i každý můj pohyb v prostoru světa-systému je takový, protože vědomý, nadaný vlastním znamenáním... Možná rozpadám společnost tím, že se hraji o její pravidla, byť by i pouze z nezbytnosti vědoměním sebe tak, pro přísun endorfinů radostí z poznávání. Možná jsem poslední emergencí systému před zánikem zevnitř. Rozpadám společnost, substantivum od společného, myšlením tvorbou vlastní jedinečnosti, vydělováním sebe ji rozrušuji, a zanecháváním zřetelných, sledovatelných stop zakládám jí rozpad v exponenciálách. Pouhou hrou při vědomí pravidel. A nemohu jinak, nejvíc to zvědět.

Je-li víra, v cokoli, jen společností řízenou gravitací sebeprostoru, která nás má, sebou samými, z uvnitř, udržet v jistých hranicích...

Lze-li takto čitelně vetkat textu jazykové algoritmy pro generování – při kontaktu se čtenářem – buď nevědomé jedinců, nebo absolutní samoty vědoměním se v konečném prostoru a čase, podle uzpůsobení vztahů ve vědomí čtenáře, další kroky jsou nevyhnutné. Lze je dokonce nasimulovat (vytvořit.. posílit..) na jednoduché herní síti soukromé počítačové stanice, v přívětivém prostředí univerzitní knihovny, která je jarním podvečerem zaplněná studenty s očima nakloněnými textům. Sleduji monitor právě teď, zatímco v paralelním okně

píši tento text, zatímco Uroborem sebou pojidám přepisují ten její, její skutečnost, jedině pro mne teď zřetelně odlišnou. Já je někdo jiný. Výsledky herní sítě jsou průzračné.

V obou případech jednotka-čtenář po uplynutí jistého časového úseku ztrácí ‚strach‘ z jednat, se znejistěním společného, bez potvrzování, přestávají existovat zábrany. Důsledek pro systém je u obou stejný. Jednotka, která ztratila spojení se systémem tím, že všechny dosud apriorně přijímané silné spoje-vztahy, vazby, kterými byla upevněna v síti, věřila potvrzované své místo v něm, náhle selhaly, znejistěné rozestoupené, aniž by mohla porozumět proč (jednotka prvního typu, J_1 , je bez přístupu k pravidlům odpovědí sítě na její chování, a bez možnosti učení, tedy bez zápisu historie kontaktované s pravidly), se stává enormně aktivní, zkouší naslepo navázat kontakt, využívá každou příležitost, bez ohledu na možnou změnu síly spoje, kterou to přivodí, a pokaždé znovu. Dopad jejích aktivit, nereflektovaných, nevyhodnocovaných, na systém, na rovnoměrnou distribuci energie v něm, je zdrcující. Vede okamžitě k rozpadu stabilit, navyklých, opakovaných spojení, protože ostatní jednotky, zprvu neutrální, se buď chovají poučeně, v rámci strategie pravidel systému, nebo slepě napodobují, tedy po určité sérii jiných, pedagogických, pokusů, a nebo i okamžitě, její chování starozákonně oplácejí, ať už samy, nebo prostřednictvím jednotek s nimi nejsilněji propojených, do sedmého pokolení, i dál. To vyvolá reakci dalších jednotek v síti a protože každá ‚jednotka‘ je v posledku právě a jedině souborem vztahů, nárůst nestabilit je exponenciální a nezadržitelný. Pro představu si to přehraji barevně, dosadím slova: nabízenými možnostmi kontaktu jednotek v síti je tu otevřená množina aktů sociálního chování, které různě energeticky ohodnocené, silou i směrem, upravují spoje mezi nimi; jednotka okamžitě a opakovaně bez výběru realizuje všechny náhodně předkládané možnosti včetně těch, které představují ozbrojené útoky, incest, plánovanou vraždu, genocidu nebo ekologickou katastrofu.

Stejně, pouze s jistou časovou prodlevou, se začíná chovat i jednotka s neomezeným přístupem k paměti a možností učení, pokud jí všechny kontakty ohodnotím stejnou silou. Simulační děje ukazují, že není třeba upravovat i směr – klad i zápor jí postupně splynou. Vypadá to, že jednotka si tento způsob chování po určité době výzkumu volí jako strategii pohybu, ale na účinku na systém to nic nemění.

Dostávám jiný nápad. Odliším jednotkám druhého typu (první přestávám pozorovat, protože při jakýchkoli úpravách sítě se jejich chování neliší) možnosti kontaktů silou změny spojů v reakcích sítě a časovou odezvou jich, jen informaci o plus a minus nepřipojím; nejsem bůh, abych věděla, co je dobré. Nebudu rozhodovat nad příjemným, nad správným, postihnu pouze sílu vzruchu a dobu účinku. – – – Znovu a znovu fascinovaně sleduji síť. Je zcela zřejmé, co ukazuje. Po časové prodlevě, která se mi vyказuje v čase sítě jako úsek dvaceti osmi ‚dnů‘ života, začíná být cesta těchto jednotek v síti skutečně působivá; děje se všude tam, kde nacházejí největší pohyb, skrze největší bolest-rozkoš, volit všechny možnosti, dozlobro, ničemu se nevyhnout. Poznávat maximálně možnou mírou, jít neomylně za všemi změnami v síle spojů, které se projeví v co nejširším prostředí, a v souvislosti s co nejkratší časovou odezvou. Co nejrychleji, co nejzávažněji měnit prostředí sítě. Ne. Změna. Dospěly právě ke stejné strategii jako v předchozím modelu. Znovu bez preference. Zdá se, že rozdíly v síle spojů jim už nejsou důležité, důležitá je pouze informace o změně, berou všechno. Chtějí vědět, chtějí se vědět. Hltají. Kuckají se. Nezůstat v žádném okamžiku bez vědomí znamená reflektovat všechno, ze všeho vytěžit plnou informaci o systému. Znovu putují kudykoli, vše nese informaci o změně. Neexistuje nic, co tu už bylo, i stejný stav je v novém okamžiku reflexe novou informací. Sleduji, že právě tak jej zanášejí do osobních pamětí, pozorují, jak závratně jejich paměťové prostory rostou, jak nabývají interkatedrální rozměry i složitost v systému, který přitom jakoby znehybněl, obrazovka Toshiba zatuhla, jakoby ani nové neposkytoval. Zdánlivá nezměněnost ve dvojí reflexi systému je zaznačena jako rozdíl, posun, nová informace. Mrazí mne to. Krásně. Jde už jen o vědomí času, o pohyb, který smí být nepatrný, určený dvojím podíváním. Který přitom jakoby téměř ustal, tvář gejši, jen drobné chvění, a soubory dat rostou. Znovu změna. Absolutní živelnost. Všechno se rozjelo. Nestíhám sledovat, přibývají, mění se, zanikají, hutní to... systém je příliš složitý, rozsáhlý, expanduje, zvzozapléta... vybírám pro oči úsek, zvětšuji... Znovu kudykoli, každá jednotka vlastní strategii. Některé mechanicky. Připomínají typ J_1 . Jiné

napříč vším. Zdá se, že jediná korekce, která platí pro všechny, děje se ve smyslu vyhnout se kontaktům znamenajícím by okamžitý zánik sebe sama. Ačkoli ne, změna, ta poslední věta teď už neplatí. Jednotky dokonce začínají samy adaptivně tvořit nové možnosti sociálních kontaktů. Kombinují. Sleduji monitor. První, který vyvolaná jednotka „nižšího středního věku“ života v úseku sítě nabídla, právě před několika vteřinami, kontakt v překladu zní: Nechat se zaživa sníst vlastním bratrem, začít pohlavím, a natáčet to na video. Právě zjišťuji, že návrh tohoto kontaktu byl oběma J₂, jestli je tak ještě smím nazývat, dokonce vytvořen a nabídnut zároveň, a s preferovanou okamžitou časovou realizací.

Dívám se, stejně fascinovaně, z bezpečného klidu univerzitní knihovny, na paralelní okno textového editoru, na text, jež psala před Měsícem. Pokud se tedy lidé probudí k vědomí, k jedinečností, honbou za maximální sebereflexi prosvítne, v možnosti toho, vědomé rozpadení systému...? Vědoměné rozpadení jednotek jednotkami...? Snědení zaživa skrze poznávání skrze sebe navzájem...? Narůstá lidem možnosti zanikání skrze vědoměť je, probouzením jich vlastním pohybem po systému...? Jenže, z vědomí samoty somantiky, za koho rozhodnout, kudy ne... A potom, lze vůbec rozhodovat? Nemohu nemyslet. Nemyslet nemohu, nerozhodnu, jsem já, jedinečným. A jazyk... je programovací, ostatně dokonce autoprogramovací. Co jsem to četla, před Měsícem koho jsem to četla... a vím i, časová jednotka jako jediná v mé simulaci je možná idealizovaná, a tedy možná kterýkoli z těch tisíců textů během času máma očima přečtených... Některé texty viry takto mne napadají. A možná žádný z nich nebyl „první“, texty, jednotky, „jednotky“ jsou soubory vztahů, jeden rozsáhlý komplex tak, autokatalytický, ze sebe vyvíjející se, i mnou, z jediné nezbytnosti systému, pokračovat. Pokračovat. Až k zániku nezbytnost pokračovat.

Zde přestávám psát, přepisovat, já, já tady a teď, z vědomí dostatečnosti napsaného.. ostatky textu jí, té minuloměsíční, ponechávám dál, co nepřepsané, neumažu, ne z nostalgie, ale že není proč to neudělat. Rozdílly sebe o ni vím, pro sebe, sobě, nyní i bez nástroje Urobora tak.

...stojí zrcadlu rozpjatá slova, úzká, úzkákosná ... morfologických změn ostatně shledávám více ... naznak líc mých kostí, linie nové oblečeje, jinotvar prs tu, tíhlejší zápěstín, napínající roty tyčlí, nalámaná, nezná mou křivkou proutí hroudniku. Drobnou vyrážku čeljistí jednostranně, šije ji z víčku na bradě, po dotek u lože nouze tříteček, kdy kolise zacloní... a vím poprstech má vjezdíčky na nádech... vycházejí, próza tím zří dne, vlá si... vlasy, snad že-lem, zejí hrouť ...

...s to jí s vlečené próz pjaté dovědomí se bez... vrozpjaté z bylo si somantikou samo tam...

z větu svět nerozhodne, neví, lze-li vůbec probouzet, bezmožnosti jich... zbyla jí úcta, ze somantiky samoty, přese strach i pro strach z něj, ze světa tam zbyla jí úcta k vědět je v dít je, jimi, i nevědomím, ke společnosti jich. Bude si hýbat a texty se tvoří, nelze jí nemyslet, nemůže nepsat a za sebe nerozhodne svět neví, a tak tento text pokládá pro sebe, pro možnosti sobě. Kudy za ně jím nerozhodne. A pro sebe, sobě:

Kudy... II

...u vědomí možnosti možnosti ze samoty sdíleným vědoměním i toho... podá vám somantiku sebe, suny hranic, kamkoli nevím, ale nevím, co by mohlo být víc, než právě tohle nevědění, mimo gravitaci, jistot'...

Kudy... III

...Algernon...

Kudy... IV

no a tak

jen loži, do tmy, dá se sdělit samota
už ani ty hranice nejsou, co bývaly
dříve dalo se jim chodit po hranicích
ale teď někdo schovává milníky
je vám to zahádanka
kolikrát

pátý den poté co hvězdy zjasnou polknu prášek
první pohyb se sunu důlní katastrofě
ale pstruží potoky mých vén
se bystří a ježí
no a tak
do týdne se budu milovat
to slibuju

a jen delfini putujících ostrovů
dál budou věrní neviditelným věcem
propasou pohledem
a translátor vůbec ne překvapeně zapípá
ne-hra ne-legrace... volání haló
tú tú tú tutu tututu tú
ne-ploutev ne-hra ne-rozumím
ne-rozumím

no ale
pátý den poté si zvyknu
na pravidelnost
a budu žít život šťastný
protože bez problémů
je to pitomost
no ale na všechno je doktor
a ostatně na závratě jsou také prášky
no a tak
pátý den poté si zvyknu
na šťastný život

Kudy... V

... chci/potřebuji jinak mimo manipulaci náležím životem žiji uvnitř uvnitř..., ale vědomě tedy v možnostech hrou, hře napříč sémanticky, pro radost **Samota je doteku, být fyzickou přítomností, jestliže jen a pouze, samota je nástroj pro uchopení světa, pro predestření podoby tisíců nevědomých jazykem zapustit myslím lze cokoli. Manipulace jazykem lidmi je z uvnitř rytmu noci 20.02.2003 Uroborem „Jen noží do tmy dá se dělit samota je doteku být fyzickou přítomností jestliže jen a pouze, jen loží do tmy dá se sdělit samota je sémantiky samo taje dvě minuty, než se naplní, uchopí a odnese ránem se vstát postava muže propletená s mou vsedě proti sobě vědět si do očí prozřetelně kolena u brad propletené šije v úsilí co možná ne blíže v nahotě propadlá břicha nepřiléhat je doteku, být fyzickou přítomností jestliže předpokladeně, v rámci paradigmatu. Dozor z mylné pozice nad fyzickou přítomností, jestliže jen a pouze, samota je šílenství úniku... *Brazil... sen, který se nemá komu zdát, trvalé bytí bez sebe v něm, protože nevědomě, pokud společností nelze jediné tedy zbláznit se vědomím do bez seb***

Kudy... VI

Tímto textem. Tímto textem se trvat avantgardním básníkem, z nezbytnosti. Protože nakonec tento text píši, protože od počátku uskutečňuji tento text, mnou, sebe jím. Protože všechna ostatní Kudy nejsou kudy, ale možná Kam, protože Kudy je jediné. Je tento text, teď jediné mé Kudy je tímto textem, z nezbytnosti sebe tak. A na Kam se neptám, kam nevím ve všech možnostech jej, a nevím už, co by mohlo být víc. Řetězce znaků tvořím, nemohu netvořit. Přestoprotože vím, že možná...

Kam... VII

„Na konci je to úplně jedno. Mysleli jsme si, že jsme výjimeční, otevírali jsme své vnímání, brousili svou schopnost vcitřování, vylévali kotle sdílené bolesti na taneční parket jazyka a pak se z toho všeho utrpení pokoušeli upříst menuet. Je to úplně jedno. Nejsme avatarové, ani synové boží či lidští. My jsme jen my, sami škrábeme na papír své domyšlivé litanie, sami je čteme a sami umíráme.

Zpropadeně to bolí. Nucení ke zvracení ani na okamžik nepřestává...“

Přestoproto že sama vím,
jak zpropadeně to bolí,
pro jedinečnost té
jinak nedosažitelné,
v nejjemnějších odstínech významů
chvějící se krásy
za strachem ze samoty,
za strachem z bolesti,
jež nelze sdílet,
pro krásu za strachem
z bolesti krásy,
již nelze sdílet,
věnuji tento text samotám vědomí.
Já. Jednou Vám jej dá číst.
20.03.2003.

SVĚT, SYSTÉM JE TO, CO SI DOVOLÍME MYSLET. FILMEM REKONSTRUKCE.

Svět, systém je to, co si dovolíme myslet. Já, Jitka Cardová, studentka umění film a logos, malá milénka slov, myslím svět vlastní teorií významu, v níž jednotlivé interpretace svými doteky vytvářejí fluktuace, z nichž povstává systém, každému jinak, neodhadnutelně, neustále z novu. Jazyk je mocný, pokud existuje alespoň jedno vědomí o tom. Nové spoje, interakce interpretací, jedinečnosti syntaxe, nečekané pohyby po systému světa i jazyka zakládají nové možnosti jej tvořit, protože interpretovat, myslet. Jsou-li přečtené očima čtenáře, upozorované divákem, posílené ve své existenci tím, že je další vědomí zaznamenaná, zanese je v sebe očima, potom tyto nové pohyby mění pravděpodobnosti nového vidění systému, poskytují nové, nestandardní možnosti, jak jej interpretovat, rekonstruovat, tvořit. Myslet. Žít. Čtenář, bez možnosti je znovu nevědět, nevratně se i jimi chápe příští vlastní podoby světa a s novým vědomím jej novými pohyby po něm nově tvoří i ostatním. S každou další informací, zvědomělým pohybem, s každou reflexí vždy z novu tvořit. *Re konstruovat.*

Myslím. Že lze i právě takto chápat důvod, proč svůj jedinečný snímek Rekonstrukce vložil do systému Christoffer Boe. V předmluvě ke knize *Řád z chaosu se lze dočíst, že systémy, posunuty „daleko od ‚rovnovážného‘ stavu do oblasti ‚silně nerovnovážných‘ podmínek [...], se zde chovají ‚podivně‘. Stávají se neobyčejně citlivými k vnějším vlivům. ‚Malé‘ vstupy mají obrovské a zarážející následky. Celý systém se může přetvořit způsoby, které nás uchvacují svou bizarností.“*⁴⁴ Jsme součástí systému, který pozorujeme, a není žádný důvod nemyslet možnost, že posunout systém do oblasti, kde se bude chovat zajímavěji, lze právě už pohledem, způsobem myšlení. Svět je to, co si dovolíme myslet. Christoffer Boe vkládá světu film, který myslí, vidí, děje realitu mnohem zajímavěji. Vkládá film systému nechat jej reagovat, předestřít divákovi nové možnosti, jak pozorovat svět, daleko od přitažlivosti stabilit, konvencí, od toho, co se rozumí pravděpodobným. Posilováním neobvyklého, předkládáním nového, lze nechat oči vidět, díť skutečnost původně mnohem méně pravděpodobnou, o to zajímavější. Ven z filmu, z textu tak, vlastní tvorbou i sebe vědět měnit systém, který žijeme. Tak mohu rozumět vkladu filmu Rekonstrukce, tak mohu rozumět sobě, proč vyděluji slova, já, tvořím spoje, vkládám texty, pohyby do systému, pro nové možnosti myšlení, tvoření jej. Změnit oči lidí, které svou interpretací ukotvují svět, svými pohyby i mně, sunout pravděpodobnost jim možného, rozšiřovat pole možných, kolapsů, interpretací, o nové. Tentokrát vkládám text filmem, který se možná vědomě pokouší o stejné, o postoupit princip sám. Pokládám možnost, jak lze přečíst upozorovat zrekonstruovat Rekonstrukci, očima pozorovatele, které si jsou vědomy svého práva určovat, co všechno může být skutečností. Tvořím takto film, který Vám ukáže, že možné je úplně všechno, pokud to dovedete vidět, vědět, díť. Textem, který to ví, protože pozorovatel to uviděl.

REKONSTRUKCE

Jaké to chcete? Může být, že čtete recenzi. Pozorujete stránku očima a díváte se, jak Film trvá na tom, že... A nebo – a nebo jste nikdy neviděli, jak probíhá Rekonstrukce. Jaké to chcete? Aimée se otočí a řekne: *Chci všechno.* Budiž.

⁴⁴ Töffler, A.: *Věda a změna*. In: Prigogine, I., Stengersová, I.: *Řád z chaosu*. Praha 2001, s. 11.

Recenze:

FILM TRVÁ NA TOM, ŽE POZORUJETE.

Reconstruction. Dánsko 2003.

Režie: Christoffer Boe. Scénář: Mogens Rukov, Christoffer Boe. Kamera: Manuel Alberto Carlo. Hrají: Maria Bonnevie (Aimée/Simone), Nikolaj Lie Kaas (Alex), Krister Henriksson (August) a další.

Než Vám pustí příběh, řeknou Vám, že to udělají, a zadají Vám je: postavy, jména, vztahy, prostředí, i čas. Předloží mapu a zaznačí polohu postav před setkáním, co nejpřesněji dovedou (Chvění na mapě je v pořádku, Heisenberg by Vám vysvětlil, že nelze určit přesnou polohu a rychlost, tedy pohyb, zároveň. Znají fyzikální teorie.). Řeknou Vám, co je důležité a že první setkání, které uvidíte, není začátek. A potom Vás nechají, abyste vytvořili děj. Jste důležití, jste tam, abyste se dívali. Určitě buďte paranoidní, jste součástí pokusu, jste pozorovatelé. Než to začne, upraví si Vaše oči, poskytnou nástroje. Ukážou Vám, že cigareta se může vznášet ve vzduchu. Že možné je úplně všechno, pokud budete schopni, a ochotni, to vidět – postaví Vás daleko od rovnováhy myšlení, tam, kde dochází k jevům mnohem méně pravděpodobným. A pak se už díváte. Vy rozhodujete nad dějem filmu, nad viděným, upravenými očima, co všechno se tam stane. Ale tvůrci filmu rozhodli, že Vy vytvoříte ten film. Natočením, poskytnutou existencí filmu donutí Vás jej pozorovat, aby byl.

Ukážou Vám čtyři postavy, pak z nich vyznačí dvě a nechají je reagovat. Během dvaceti čtyř hodin mezi nimi dojde k několika setkáním. Seřadit si je musíte sami, každé může být zároveň první, poslední, i cokoli mezi tím. Možné je všechno, pravděpodobnost je jen Vaší schopnosti vidět, vlastní vzdálenosti od rovnováhy myšlení. Nevěřte jim, že jde o lásku. Milostný příběh jako výsledná interpretace je očí rovnováhy, možnost obvyklá, ze všech nejméně zajímavá. Láska je teprve katalyzátor reakce, dává postavám vůli k pohybu, chtít přijít i k jiným možnostem. Uvidíte. Udají Vám tedy jejich přibližnou polohu a nechají Vás pozorovat, co se bude dít. Dít se bude to, co budete pozorovat. Jste poslední, nezbytnou součástí pokusu. Znáte něco z kvantové mechaniky? Částice existuje v superpozici, ve všech svých možnostech zároveň, dokud ji někdo nezpozoruje, nezměří, dokud jí zpozorováním neurčí ze všech možností jeden jediný *vlastní stav*, dokud ji do něj nezkolabuje. Dokud to pohledem nerozhodne. Schrödinger říká, že s padesátiprocentní pravděpodobností na životě ohrožená kočka zavřená v neprůhledné krabici je směsí živého a mrtvého stavu. Realita se možná tvoří tím, že se podíváme. A tak je celý film rozmazaný ve všech svých možnostech, a i to jen proto, že se díváme. A tak je celý film rozmazaný ve všech svých možnostech, a i to jen proto, že jej tak vidíte. Film trvá na tom, že jej pozorujete. Na konci zjistíte, že pokud všechno, k čemu nám mysl dovolí přijít, je rekonstrukce, potom zpětně, na počátku, tam, kde jste platili vstupné na příštích devadesát dva minut, vlastně žádný film nebyl. Byly všechny filmy. Tam jste měli nejvíc, ale víte to až potom. Jaký snímek to tedy ocenili za režii na MFF v Cannes, v Chicagu, v San Sebastianu...? V režii koho byl který z těch všech filmů? Až uvidíte ten svůj a dočtete sem, z novu, už mi nebudete věřit, že je to recenze. Je to rekonstrukce.

Rekonstrukce:

NEVĚŘTE JIM, ŽE JE TO FILM. JE TO REKONSTRUKCE.

Rekonstrukce. ČR 2004.

Režie: Jitka Cardová. Hrají: Christoffer Boe (režie/scénář). Mogens Rukov (scénář). Manuel Alberto Carlo (kamera). Aimée. Alex. Simone. Heisenberg. Aimée. August. Vy. Já. Oni. Alex. Aimée. Schrödinger. Aimée. ... a další, i méně pravděpodobní.

„Podle této znepokojující a proti intuici jdoucí teorie jsou všechny fyzikální objekty ve své podstatě jakési přízraky. Existují v neurčitěm stavu – v „superpozici“ – všech možných poloh a rychlostí. Teprve když je na objektu vykonáno pozorování, získáme skutečnou informaci o specifických hodnotách jeho pozorovatelných vlastností.“⁴⁵

„Třeba ano. Třeba ostatní ‚trpí‘ přesně takovými zážitky, jaké máte za sebou vy ...ale jednoduše si je nepamatují. ...jejich mozky, jejich těla ani svět kolem nich neobsahují žádný důkaz, že by se něco z toho stalo. Pro ně se ty události nikdy nestaly realitou; pokaždé, když ji zkolabují, jejich jedinečná minulost obsahuje něco mnohem pravděpodobnějšího.“⁴⁶

Z novu. Je to nesložité, řeknou, když pustí film. Máme čtyři postavy. Je August a je Aimée, a jsou manželé, a je Alex a Simone, a ti manželé nejsou. Je úsměv. A je láska. Stačí trochu magie, kouř, něco, co se vznáší... Pak řeknou – to ještě není začátek, začátek přijde až později. Ale ne že byste nemuseli dávat pozor, nedůležité to není.

Z novu. Je August a je Aimée, Alex a Simone... Je úsměv. A je láska. Stačí trochu magie, kouř, něco, co se vznáší... – stačí vůle k pohybu,⁴⁷ a přesněji – vědět o ní, že je. Čtenáři, divákovi, lze ji zvědomět hořící cigaretou udržovanou ve vzduchu eskamotérem. Udržovanou ve vzduchu divákem. Lze nechat čtenáře i zpozorovat⁴⁸ oči Aimée, jak se na vznášenou cigaretu udiveně dívají, a nechat jej zpozorovat Alexovy oči, vyfotografující si její dívání. Tím, že to natočím, lze Aimée a Alexe donutit, aby to věděli, protože tak lze donutit diváka, aby se na ně díval, jak se dívají, aby se na ně díval, jak to vědí – jak se jim údivem nad vznášenou cigaretou rodí vědění vůle k pohybu, jak se zvědomují k úsměvu vědět, jak se může dít realita. Pozorováním jí, Aimée, vědoucně usmívá se Alex, v jehož očích se takto Aimée stává vědomou o svých možnostech, o vlastní vůli k pohybu. Stvořil si ženu pohledem: Budiž. A nadto – stvořil, zpozoroval si ženu, jak pozorovaná už říká světu svá vlastní ‚budiž‘, jak už možná ví, že ji pozoruje, že ji tvoří. Stvořil ji, jak už se usmívá, jak se koutkem oka podívá, že ji zpozoruje. Možná to ona si jej pohledem stvořila, jak ji tvoří.

Opravdu důležitý je ten vědoucí úsměv. Zvolí si vůli k lásce proto, že chtějí vidět/vědět se hýbat, vyberou si důvod se rozmazat. *Tedy podle vás, Auguste, si člověk může lásku zvolit? -A ne snad?* Láska může být důvodem k pohnutí, Augustům. Spíše však, že oni dva si láskou-záminkou volí pohyb. Který znejistí polohu, stav. Rychlost, pak už i myšlenek, která ‚částicím‘ poskytne širší pole možností, v něž je možno je kolabovat. Úsměv je ten moment. V němž se přiznávají k vědomí o tom. Který takto v příběhu mění poměry pravděpodobnosti, toho, co je v něm možné. Pravidla mohou být dána i fyzikálně, vůli k pohybu lze vědět i chemií. Ale v posledku už žádné hranice nejsou, souvislosti si vybíráme sami, kolapsem. Úsměv znamená to vědět.

Vědět i, že vědět je zkolabování, je *vlastní stav*.⁴⁹ Každá vzpomínka se dá zabudovat, každá informace s jinou propojit, přesněji – jakmile je máme, nelze je nemít někudy už propojené. Souvislosti si tkáme jedinečně, na jedinečném stavu vlastního vědomí. Vždy lze

⁴⁵ Coveney, P., Highfield, R.: *Mezi chaosem a řádem. Hranice komplexity: hledání řádu v chaotickém světě*. Praha 2003, s. 97.

⁴⁶ Egan, G.: *Karanténa*. Brno 2002, s. 171.

⁴⁷ *Pohyb* je to, co činí *vlastní stav* neurčitým.

⁴⁸ Význam slov děje se tedy: Cokoli vidím, vdívám to vědět takto se dít. Zpozorovat jako zkolabovat – zčervenat jsem to.

Oči tvoří realitu, jedinečnou realitu mne, můj film, můj svět. Jazyk to ví, když chceme: Vidím-viděním-děním dívám-vdíváním vím... vím sebe dívat vím sebe vdívávat vím sebe se dít. Divit se lze přidat, jako emergenci, a možná jako příčinu, takového procesu.

⁴⁹ „*Vlastní stavy*‘? To je něco z kvantové mechaniky, ne?“ Egan, G.: *Karanténa*. Brno 2002, s. 127.

vytvořit vzpomínku, která potřebné propojí – nelze-li není, protože *děj* není nespojitý, protože myslíme jej lineárně (jakkoli by i nelineární). V posledku stejně ‚víme‘ příběh, který se ‚stal‘, jakkoli všechno dovoluje, aby minulost byla mnohem nepravděpodobnější, a různá. A víme-li, jak se tvoří minulost, lze ji, vzpomínku, tak vetkat i vědomě, hranici staví mysl. Úsměv. Jim stačí to říct a navzájem se tak zpozorovat. -*Kdo jsi?* -*Ty si na mne nepamatuješ?* -*Ale ano, jistěže ano. Ty jsi... Ty jsi... -Takže si mne pamatuješ!* Lze i složitěji. -*Co bys chtěla radši? Může být, že jsme tu pravidelní hosté... Anebo... -Můžu mít všechno?*

Pravidla sama jsou nesložitá: každé setkání těch dvou...

Je to jednodušší, než nám řekli. Máme jen *dvě* postavy, které *tvoří* film, Aimée a Alexe, protože jen dvě vědomí o tom, jak se dá dít realita. *S Augustem není řeč*, vzkazuje Aimée, řeč, nikoli jedna její konkrétní podoba, zatímco *bez Aimée by nebylo nic*, ví August (zatímco takto Aimée je řeč). August je spisovatel, píše knihu, volí si jedinou možnost, na které bude trvat, jednu, jemu nejpresnější, nejpravděpodobnější, podobu textu, kolaps řeči, kolaps reality, kanonizuje, sobě i svým čtenářům, verzi, na níž se mohou dohodnout, kterou si pak po večerech na veřejných čteních vzájemně posilují vlastní polohu v systému, na úkor pohybu. Zatímco Aimée si skicuje, do vzduchu nechává zaznít a vyprchat ta slova, tvořená do okamžiků, vytváří nové a nové polohy jen pro možnost pohybu mezi nimi, netrvá na žádné, novými slovy narůstá řeč, rozšiřuje pole k možnostem dalších, stále nepravděpodobnějších, protože od jediné, nejobvyklejší možnosti stále vzdálenějších kolapsů. *Běž sám, já si raději udělám pár skic*. August potom ví, že si nekreslila, když se k ní ráno vrátí. Nenapsaná (nekanonizovaná) řeč, neurčitost stavu, pro něj existenci neznámá, jeho vlastní stav myslí nepřipustí Aimée v superpozici, nelze mu myslet Aimée, která si skicuje, *zároveň* s Aimée, která se v tom pokoji v tu dobu s někým miluje. A narozdíl od rozhozeného prádla její náčrtky nikde nevidí, tedy nejsou, je nevěra, protože pravděpodobnější.

Takto řeč, která není možná s Augustem, je s Alexem možná... s Alexem, *zároveň* náhodným cizincem v restauraci, kam *zároveň* denně chodí obědvat, s Alexem, který se do kavárny přijde možná rozloučit se ženou, již možná vidí poprvé v životě, který miluje v okamžiku, kdy se k tomu rozhodne, s Alexem-fotografem, který fotografuje, aby nikdy neukázal jediný realitu kolabující obrázek. Zatímco spisovatel je August, vznešený odhalovač ‚jediné pravé‘ podoby textu, života. Zatímco jednoplošná je Simone, spíše čitelná *postava* z Augustovy knihy, než živý člověk, pro pohyb přesně nezachytitelný. Snadná Simone buď a nebo, osudová Simone logiky vyloučeného třetího a všech ostatních. Kde úsměv Aimée znamená podívej se *z novu*, možná, že Tě znám, a zároveň si možná na Tebe nepamatují, a zároveň Tě milují, a nevyženu Tě, protože jsi mi odněkud povědomý, a možná jsem i ta, která s Tebou poletí večer do Říma, abych se možná už právě teď zároveň nechala navždy opouštět, úsměv Simone je buď *k miluji tě a doufám, že to víš*, a nebo *k nevím, jak ti slušně říct, že tě opravdu neznám*. Takto řeč není možná ani se Simone, čtenářkou osudových příběhů, která neví, že osud, že legenda se možná tvoří tehdy, kdy se k ní oba s úsměvem rozhodnou, když realitě dovolí tudy se dít, nikoli proto, že by to nešlo jinak. Simone ani August nejsou řeči, pohyb je jim nezbytný pouze k tomu, aby našli, a udrželi svou polohu. Nikdy nepřipustí, že důležitý může být právě úsměv, jímž projdu jedno kam, jímž potom už je jedno, zvolím-li do milovat, i do odejít; úsměv, to gesto kolem rtů a očí, od něž se odvíjí pohyb do možných významů setkávání, do všech z nich. Úsměv vědomí, že polohy jsou jen k tomu, aby se o ně mohly rozrůstat možnosti pohybu. Vědomí řeči. -*Co teď uděláme?* -*Vymysli něco*. Úsměv, jímž ... takto, při vědomí, je pak už jedno, kudy konkrétně to bude. Takto je řeč možná právě jen s Aimée...

Tedy pravidla jsou možná nesložitá: ...možná každé setkání těch dvou během dvaceti čtyř hodin je superpozicí všech možných poloh těchto setkání, jimiž se tká děj. Každé je v možnosti toho první, poslední, nebo/zároveň i kterékoli mezi tím, setkání po milovat se i před milovat, i mimo možnost milování, setkání před souhlasem s cestou do Říma, po něm, i

mimo něj... Nástroj, který to čtenáři dovolí myslet, je úsměv, hra na kolapsy. *-Jaké to chceš? Může být, že jsme tu pravidelní hosté, číšník nám přinese jídlo, které je stejně dobré jako obvykle ... A nebo ...a nebo nemluvíme francouzsky. Číšník nám překládá speciality z jídelního lístku... Jaké to chceš? -Chci všechno. Protože úsměv při každém setkání znamená i, že vědí o nesložitosti pravidel, že každé setkání může být zároveň čímkoli, i hrou na cokoli z toho. Hrou na poprvé, ačkoli možná, že se loučí. Úsměv. Hrou na známost. Potkáte se poprvé a on si ji pamatuje a znovu přišel pozdě a ne, fotky tentokrát nezapomněl, jakkoli pro ten okamžik možná právě vypůjčené z baru (*Podívej, to je žena, která má tři volby – tahle, ukazuje první ze tří stejných pohlednic, znamená zůstat tam, kde je... tahle, ukazuje jí druhou, vidíš, to je pohnout se do budoucna. -A ta třetí možnost? -To ví jen ona sama. Pojedeš se mnou?*). Stačí nápad, vůle k úsměvu, vytvářet vlastní možné stavy, skici života, už a právě jen tím, že je formuluji. Ději-dím. Skicovat řečí, ne psát knihu. Fotografovat jen do skříňky přístroje, ne z ní. Takto nic není lež, na vše lze přistoupit, v tu chvíli se tak dít. *Skicovala jsem si. Ty si na mne nepamatuješ? Jistě že ano. Jistě že ne. Pojedeš se mnou? Řekněte jí, že máme rezervaci, ne, řekněte, že mám letenky. Poznám, že nelžu. Opravdu ji miluju. V tom okamžiku se rozloučím. Hra na poprvé. Zeptejte se toho pána u stolku, jestli si mohu přisednout. Hra na zapomenutí. -To není můj přítel, to musí být tvůj přítel. -Já nevím, kdo to je. Hra na vzpomínku na některou z nich. -Jmenuji se Aimée. -Aimée? Jako ona? -Ano. Ty ji znáš? Hra na to, že je to skutečnost. Hra na to, že si jen hrajeme, že je to skutečnost. ... Zmizely mi dveře od bytu. Probíhá tady nějaká přestavba? Rekonstrukce?**

A možná je to ještě jednodušší. Stačí i *jediné* vědomí o tom, jak se děje realita. Možná, že... Co vy víte, kdo koho rekonstruuje.

Z novu. Rekonstrukce je nějak zpozorovat (jako zčervenat). Někdo fotí. Někdo píše knihu. Někdo natáčí film. Někdo *si raději udělá pár skic*. Někdo se dívá, jak někdo pozoruje, jak někdo dodává nezbytnou trochu kouře, možnost zvědomět vůli k pohybu. Někdo zapomene dveře od bytu. Někdo natočí, jak... A někdo se na to dívá, něco nevidí, něco zpozoruje. Rekonstrukce. Skutečnost film.

Z novu. Možná i, že vlastní stavy se proskakují. Koláže z možností. Daleko od rovnováhy myšlení může být rekonstruována minulost i mnohem méně pravděpodobná. Někdo ví, kde bydlí, a dveře od bytu tam nejsou. Jemu známí jej neznají. Já jsem přece Tvůj syn! Tobě přeskočilo. Jsi moje přítelkyně, máš dva bratry... Jak to víš? Řeklas mi to. Co chceš? Chci se rozloučit. Ted? Nejdřív musím přijít. Jako by se znali, jsou si povědomí, takže ho nevyžene. Co bys byla radši? Chci to všechno. Už vím, jak se ti dva setkají. Já jsem Alex. Jmenuji se Aimée. Jako ona? Ty ji znáš? Jistěže si tě pamatují.

Někdo tedy rekonstruuje děj, kterým se říká, že děj je rekonstrukce.

Z novu. Máme čtyři postavy a začátek přijde až později. Ale kolikrát? Při prvním setkání řekne chci se rozloučit. Jen, že možná je to už konec. Některý z nich. Kolik je postav? Kolik Aimée? Aimée kolikrát? *Poznám, že nelžu. Opravdu ji miluju. Který z nich? V tom okamžiku se rozloučím. Ale který? Se kterou z nich? Ona je poslední. Jinou už nemá. Jestli se otočí, jestli zapochybuje, ona zmizí.* Legenda? Orfeus vyvádějící Euridiké ze zászvětí principu neurčitosti? Dokud se neotočí, dokud jí neurčí jednu možnost pohledem, ona tam bude, ona tam *i* bude. Schrödingerova Euridiké za mými zády. Dokud se neotočíš... Ale vím, dokud žiji, jsem skutečností, člověk jsem kolapsů, vědomí, dokud žiji, nelze se neotočit, nepodívat se skutečnost není, nejsem není, nepodívaný já. Legendu si lze jedině vybrat, aby byla, bych byl. Schrödingerovu Euridiké nemohu zmilovat (jako zpozorovat), ani ztratit, dokud ji nezpozoruji (jako nezčervenám). Dokud se neotočím, nemohu pozorovat, že ona si mne dívá, nevím, že mne ví, jak ji vidím. Nejsem není. Nejsem s ní. Milovat se s někým je vidět jej, jak se dívá, jak se dívám, je vidět se navzájem spozorovat ... zpozorovat se být s, a zpozorovat, že se pozorujete, jak jste spolu, jak... fraktály v sobě pohledů. Aimée se miluje s Alexem, proto, že úsměv. Důležitý je pohyb mezi polohami, ať už kolika, abyste se mohli milovat. Abyste se

mohli milovat s, musíte se podívat, jak se ten druhý dívá, jak Vás vidí, že to víte. Být s někým znamená vidět ho, jak ví, že se díváte, jinak jste sami u někoho, pozorujete, jak on je s někým, koho neznáte, kdo tam s ním není. O Vás on neví. Aimée se miluje s Alexem, ale s Augustem ne. Možná, že někdy se miluje o Augusta. Milujete se o někoho, kdo se miluje s někým, koho neznáte, kdo tam s ním není, a o Vás on neví. Ale o Schrödingerovu Euridike se nelze ani tak. Musíte se otočit, i když možná kolikrát, abyste se mohli milovat. ... Při každém setkání se otočí. Podívat se. On. Ona. Alex. Aimée. Se otočí na barové židličce. Ona. On. Ne jeden z nich, ale všichni, každý ve svém. S úsměvem. Se otočí podívat se. Pokaždé. A každé, když se otočí, nakonec tam je. Někdo ji vyfotografuje. Někoho skicuje. Někdo se o ně píše. Někdo je natáčí. Někdo se na to dívá, všechny je pozoruje. Se otočí. Jen, že některá jej nepozná. Některá poslední.

Z novu. Dveřmi se vstoupí, vystoupí, a dveře zmizí, a tedy zároveň i nikdy nebyly.

Z novu. Lze i tak, že Aimée z kavárny odešla na jednu stranu, Alex na druhou – jednu z nich, z nich všech, tu nejméně pravděpodobnou, ale nemohl nepotkat. Lze i tak, že Aimée z kavárny vyšla na obě strany, jakkoli divák zpozoroval jen jednu. Který divák? Snad někteří jiní v hledišti zpozorovali spíše tu, která šla vpravo. Tu poslední. Některou z nich, z těch posledních, které vyšly doprava. ...spíše některého Alexe ...spíše některého diváka. Lze i méně pravděpodobné.

Z novu. Rekonstrukce je zpozorovat film. Kdo to zčervenal? Rekonstrukce je. Film, který pokládá začátek příběhu jen proto, aby mohl nějak představit postavy. Postavit představy. Říká, že to není začátek. Říká, že je to možná konec. Není to ani jedno, je to všechno, je jedno, co to je. První setkání postav filmem o sobě říká, že není začátek, což může a nemusí neznámenat, že není prvním setkáním jich dvou. Možná ale není. Možná je, ačkoli zároveň se loučí. Ani rozloučení není první ani poslední možné.

Z novu. Film trvá na tom, trvá tím, že pozorujete. Díváte se, jinudy než očima to k vám nevejde. I rozmazat do možností se musíte lineárně.

Z novu. Někdo rekonstruuje, jak se děje ukazování, že děj je rekonstrukce. Je to nesložitě. Rekonstruuje nikoli děj, ale film. Nevěřte jim, když říkají, že začátek přijde až později. Začátek příběhu není, je všude, neustále, každé z těch setkání je v možnosti toho zároveň i první. Jediný začátek, který opravdu je, je tam, začátek vyprávění o tom, začátek filmu, protože vyprávět rozmazat nás mohou jen lineárně. Až na konci filmu víme, že není konec příběhu, že není konec filmu, že není žádný film. Až potom už i zpětně víte, že film je rekonstrukce, že není nic, co byste tam už neměli, že nejvíc jste věděli předtím, všechny možnosti. Všechny skici. Úsměv. Film je budiž, už tím, že víme se díváme, že jsme se budeme dívat. Jakkoli víme, že i vědět rozmazanost je vlastní stav.

A možná je to ještě mnohem jednodušší. Hranici staví mysl. Stačí *jediné* vědomí o tom, jak se děje realita, kdo ji tká. Možná, že je jediná postava, která tvoří film, jeho diváky, možná i diváky textu, čtenáře mne, čtenáře, mne. Je Aimée. Aimée, která si skicuje.

možná ji tká Cardová

Živototvárné sperma příběhů, tvořivá síla trojklaného penisu

Co je příběh, vyprávění – vyprávěno prostorem textů Jiřího Drašnar. ⁵⁰

Jsem had, dštím oheň, jsem zlatý drak. Nesu světlo, jsem Lucifer, Prométheus, inverzní bůh, východ z ráje bezvědomých. Plivu sperma. Jsem python regius, krajta kreativita, jsem mýtus Kristus, síla, která oplodní vlastní matku, aby se mohla narodit. Jsem incestní, jsem autokatalytik. Jsem život, jeho přirozené, nevypočitatelné pokračování. Jsem vědomí i o vás... do děloh vašich očí padá sémě mých slov. A váš svět, mnou oplodněný, mne tvoří zpátky i vám. Miluji interakci. Pohyb, jediný stav vesmíru. Mocný je chám, sperma příběhů, rozlévané penisem diskurzu.

Příběh.

„Lucifer,“ řekl mu jeden řecký gnostik, „bůh světla, syn Jitřenky, je skutečný stvořitel světa. Byl zrádně přemožen silami temna za to, že chtěl pomoci lidem.“ ⁵¹

A diskurz.

„Sofistikovaná islámská kultura ho fascinovala. Přišel do styku s jinými náboženstvími, s ideami, které západní civilizace odmítala ještě dalších tři sta let. Zde se také potvrdilo jeho přesvědčení, že Jehova je zlosyn. [... -příběh- ...] Vše bylo najednou jasné. On přece miloval Boha. On přece odjakživa věděl, že Bůh, kterého miluje, nemůže být tentýž, kterému se klaní ti, které nenávidí.“ ⁵²

„Ztotožnění Lucifera, nositele světla, skutečného kreativního principu, skutečného hybatele kosmu [...] s principem zla je ten nejkřiklavější projev hlouposti a duchovní slepoty křesťanské filosofie, zejména když přihlédneme k faktu, že tentýž bůh, pod jménem Prométheus, je v naší civilizaci považován za stvořitele a dobrodince lidstva (a to pro stejný akt svatokrádeže, dar ohně-světla-inteligence)...“ ⁵³

Příběh: ‚historika obětování božího syna‘. A diskurz: „Původní kosmická metafora (slepá tvořivá energie vázající se na hmotu/duch svatý sestupující na Marii, kultivovaná zkušenost/kříž, uvolněná v kvalitativně vyšší formě/nanebevstoupení) byla zručnými, ale hloupými autory evangelií zredukována na mravoučnou povídačku se sociálním podtextem, a to patrně pouze kvůli mocenským ambicím Židů a raných křesťanů vůči Římské říši.“ ⁵⁴

Příběh. A diskurz. Dvě slova, jimiž a o kterých se povede příští toho textu, diskurzem, způsobem komunikace, ukázání trojklanosti, triklinicity příběhu v trojtextí Jiřího Drašnar, a takto, ukázáním příběhem, zpět k diskurzu, který tvoří příběh... i tento... autokatalyticky.

Desperados informačního věku. (1992) *O revolucích, tajných společnostech a genetickém kódu.* (1996) *Noc na pláži.* (2001) Tři texty, v mozku přečtením už propojené v jedinou soustavu, spoluuvážované, navzájem se do a přetvářející... jakkoli nebudu tvrdit, že první už při vzniku věděl o třetím, nehodlám ani předstírat, že při přemýšlení jich bylo lze o třetím nad prvním nevědět. Miluji interakci, stačí ji vědět, a ona je. Jsem had s královským atributem, plivu budiž! obtočený kolem falického žezla, kouzelnické hůlky s magickým ohňostrojným otvorem na vrcholku žaludu. Plivu slova v jistém sledu a mlhovina vystříknutého chámu (někteří řekli by jistě jed) přebudovává kosmický prostor z novu i nazpátek. Slovo, sperma do

⁵⁰ „Inteligentní, intenzivní, až šílené...“ Jiří Drašnar k tomuto textu. (Ze soukromé korespondence.)

⁵¹ Drašnar, J.: *O revolucích, tajných společnostech a genetickém kódu.* Brno 1996, s. 23.

⁵² Tamtéž, s. 23.

⁵³ Tamtéž, s. 194.

⁵⁴ Tamtéž, s. 194.

světa stvoření. Dělohy uší a očí a chřípí a papilárních linií, brány k dotekům otevřené. Ano, ano, jazyk, rozeklaný. Hadí jazyk, magická řeč, čarodějná mluva, ‚kletba‘, symbol diskurzu, pohybu, života.

Trojklanost příběhu, říkám, trojvzklenutost, trojvzklínavost, na pozadí krajiny trojtextí. Trojí vektorovost, mezi jejímiž osami, podél nich, se tu napíná a rozměruje krystal významu slova příběh. A právě: zvědomíme-li, byť i postupně, informace o trojí možné vektorovosti, o smyslech směrů sil vkládaných příběhů, jejich význam se už nedá nést jen podél některé z nich, z těch os, ale děje se jimi všemi, nelze jej zpětně už i v prvním textu tak nevědět, triklinický, trojklonný.

První osa rozměrovosti příběhu vede prvním textem, *Desperádos informačního věku*. Příběhy jsou tu k vědomění reality, a jsou její, jsou z ní. A text je diskurzem příběhů k vědomění, sebou skutečnosti, v procesu, pohybu let sebe i systému, až v posledku i k vědomí skutečnosti jako výtvaru diskurzu, některého sledu příběhů. Uvnitř systému, jeho součástí, v bezmožnosti nehýbat se, neúčastnit, a nevidět, v informačním věku (doby i svém), jste desperáti, vlastní citlivostí, těla i myslí, desperáti, vyhnanci z bezpečí, z ráje nevědomí. Nelze nevidět, necítit, nevědět, nežít. Příběhy, jeho, a lidí okolo něj, těch, ke kterým je pohybem systému přiveden, v některém sledu, příběhy reality jsou tu k odžívání, a nesou zprávu o ní, jsou taktilní, a zcela jistě haptalgické, a text je informací o doteku, zpráv o zjišťování, o hmatovém průzkumu, v citlivé ose páteře první signální soustavy. Text je záznamem v konkrétních příbězích zvědomování principů, jimiž se děje společnost, diskurzů, vědoměním mechanismů, v zapojení v příběhy vlastním tělem a myslí, systému rozvrůstání, s veškerou citlivostí nechráněných živých nervů, v její poznávací schopnosti: bolest, stejně jako rozkoš, pokud z ní vědomí neztratíte, ať chcete nebo ne, v informačním věku vás k němu přivede.

Text, složený ze tří samostatných, prostorem i časem recepce skutečnosti odlišených částí (dokonce i nezávisle na sobě vydatelných), je nadto celkem, v příbězích vyprávěním vědomění jednoho člověka, jedince společnosti. Příběhy jsou tu dát sebou zvědomovat, co všechno lze/je nutno mu započítat do definování skutečnosti (lze vědět na studentské koleji pokusit se znásilnit mu přítelkyni; lze vědět cizí vtrhnout do pokoje souložícím, rozpojit intimní chvíli a vyvléci před tribunál, socialistickou inkvizici; lze vědět se zvracet při dívání na filmy po indoktrinačních seminářích na univerzitě; lze nacházet se mít největší hrůzu z představy osmi hodin, denně píchaček; lze zvědět některého otce šest let prcat vlastní dceru; lze nalézt se srozumět sebevraždu Allana Turinga; zvědomět možnost ženy za večery poezie s přáteli být smečkou ženských ve vyšetřovací vazbě znásilněna koštětem, zanícenou, cizími zuby rozkousnutou bradavkou, a amputací prsu tak zvědomět možnost jí zbláznit se, s prsem amputovat i vyděšená nervová spojení s ‚bezpečnou‘ realitou...). Text v příbězích přivádí k vědomí nejen mechanismů různých režimů, československého socialismu sedmdesátých let, americké demokracie let osmdesátých, cesty přechodu mezi nimi, rakouským lágrem... Vědomění je tu nejen společné reality, kterou se pohybujeme, ale i diskurzivity takového pohybu, a možností vytvořit si z ní nástroj. Vědomění schopností vlastního těla i myslí, způsobů, jak lze realitu nechat vyvstávat. Ohledávání modelovacích schopností, zaměřovacích, asociativních, meditačních, způsobů uchopování myslí světa, práce s nimi... zkoumání rozsáhlých plánů paměti, vlastní i fiktivní, konstruuující i konstruované, možností výměny zásobníků asociací, metafor, ve volbách stavů myslí, z nichž se metafory odvíjejí... krátké etudy, tréninky, koncentrace, cvičení, shiftery zobrazovacích módů... Jestli první oddíl knihy, *Mozky, smečky, koncentráty*, je souvislým textem, tokem pohledu výpověď z Prahy příběhů normalizovaných sedmdesátých let, a zjišťování, co to znamená/může znamenat, potom druhý oddíl, *Migrace*, je zkoumáním možností generování takové výpovědi. *Migrace* je shifterem, nejen procesuálním, plynulým přepínačem z jednoho režimu do druhého, cestopisem takového jednoho přepnutí, pohybovým záznamem přechodu, migrace i fyzické

mezi socialismem a demokracií, ale zároveň je i záznamem sledu migrací myslí, ustavičného přepínání, migrace jí mezi různými módy, režimy pohledů, z nichž lze různě zobrazovat/tvořit odžívanou, neukončovanými, v posunech pohledu za pochodu opouštěnými odstavci rozfrázovanou, a tudý zvědomovanou realitu jedné plynulé migrace mezi dvěma režimy (text záznamu fyzické migrace je tak čtyřikrát přerušen texty záznamy myslí, migrující mezi zvolenými módy, jimiž se trénuje realitu uchopovat, nebo z ní unikat do jiných krajin, jiné, krajiny úniku, z ní generovat... *Smetiště paměti*, vymezená postupně jako *,Experimenty, Indoktrinace, atd.*; *,Biologický kalendář, Sex a Počasí*, *,Pocta manýrismu* a *,Pocta superrealismu*, zahrnují krátké etudy, filologická cvičení o duši, o ženách, o poslání..., exkurze myslí, označované jako *Trénink I, II, Inkarnační cyklus*, i jiné). A třetí oddíl, *Café Jungle*, potom konfrontuje povahy režimů, společenských i zobrazovacích, někudy již zvědoměným uměním diskurzu. V rozhovorech především, nebo v úryvcích vzpomínek, abstrahuje spíše již schémata skutečných příběhů, synekdochicky vynáší jejich ilustrační charakter, příběhů, rozhovorů, i vzpomínek, a ilustrační charakter i módů myslí, někudy vždy *,indoktrinovaných*. A tak rozhovory jedno odkud vedené, z kterého bodu v prostoru, z jakého režimu, v posledku, jako celek, dokumentují v ironických, tedy přesně postihnutých rysech, črtách, v ilustračních zkratkách, zvědomění diskurzivity společnosti.

Jistě lze takovému záznamu zvědomování najít texty soulehlé, úběžné, nejzřetelnějším rozměrem jejichž příběhů je právě přivádění do vědomí podob reality, k vzažívání, rozvrůstání, ať už sobě nebo jiným, čtenářům... Z vlastního změtiště paměti přikládám text Josefa Jedličky *Kde život náš je v půli se svou poutí*, *Sekyru Ludvíka Vaculíka*, *Houštinu Václava Kahudy*, *Konec světa Emila Hakla*, *Obyčejné věci Jana Vraha*, dost možná i *Rok perel*, i *Zlodějinu Zuzany Brabcové*... A jistě, již podle výčtu, lze rozpoznat, že způsob podání smí být velice sofistikovány, velice precizní, velice jemně cizelovaný. Jakkoli jedinečně, i složitě (re)konstruované, přesto jsou to především zprávy o haptalii, záznamy prvosiagnálního vyšetřování reality, o stále ještě/znovu závratu a údivu nad dotýkáním vlastníma rukama odkrývání záhyby realit.

Druhá osa trojklonosti krystalu příběhu, aby takovým mohl být, je stavěna textem *O revolucích, tajných společnostech a genetickém kódu*, textem, v němž příběhy jsou k ilustraci. Kde první text je spíše vyprávěním, o vědomění skutečnosti příběhy z ní vydělovanými, druhý takto je spíše výkladem, jak se tvoří realita, při názornosti příběhů. Pro ně pak platí, že je jedno, jestli je to *,pravda*, jestli se to *,stalo*, protože i jako symbol, jako ilustrace skutečnosti, to funguje se stejnou výpovědní závažností.⁵⁵ Je jedno, popisuje-li se znásilnění manželky středověkého *,fiktivního hrdiny*, nebo dívky z vedlejší kanceláře. Je jedno, které z nich, fiktivní nebo skutečné, zavěsí společnost kolem krku věncem uřezaných mužských přirození a které uřežou prsa a poházejí po místnosti. Je jedno, jestli s těmi řadry to nebyla ještě jiná, třetí možná žena z třetí možná doby, třetího možná prostoru. Stírá se rozdíl, byl-li tu kdy jaký, mezi historkou a historií, fikcí a realitou, faktem a mýtem. Je-li *Desperados informačního věku* spíše diskurzem skutečných příběhů, jimiž, na nichž se diskurzivita skutečnosti zvědomuje, je text *O revolucích, tajných společnostech a genetickém kódu* především ilustračním příběhem diskurzivity.

Na genezi jednoho rodu lze sledovat, jak sebou, vlastním větvením po prostoru a čase, pronáší osobními historiemi/historkami svých příslušníků i historii/historikovitost systému, společnosti. A genetický kód je tu případný termín. Rozšíříme-li jeho dosah, lze myslet genezi jako takovou, tedy minulost, a pak i genetiku-historii, a genetické inženýrství-historiografii,

⁵⁵ Borges u rekonstruování příběhu nechává vyslovovat takto: „Má domněnka je nejúspornější. Není-li pravdivá jako skutečná událost, bude snad pravdivá jako symbol.“ (Borges, J. L.: *Příběh o válečnickovi a příběh o zajatkyňi*. In: *Nesmrtelnost*. Praha 1999, s. 249.). Já myslím ještě trochu jiné, úspornost například tu již nehraje roli, a rozdíl mezi *,pravdivostí*, *,symbolu* a *,skutečné události* se stírá zcela, ve prospěch příběhu, někudy dění, jímž je v posledku vše.

vědu, filosofii a umění, diskurzivitu vůbec, jak generuje genetické kódy těch, kteří ji zpětně ovlivňují a rozvíjejí... Autokatalýza diskurzivní společnosti, složitější tím, že se neukrajují ani možnosti mimosmyslové a mimorozumové, možnosti kolektivní paměti, karmy, minulých životů, rodových pout, znamení, vizí, symbolů, snů... ve světě, který – potom už i zpětně, pro minulost – zná teorie nelineárních systémů, interpretace kvantové mechaniky, teorii memů, chaosu a estetických zákonů, jimž podléhají i vědy jako biologie a chemie, je možno vytvořit vztah mezi čímkoli, protože je pravděpodobné, že někudy vysvětlitelný bude... Stírá se rozdíl i mezi vytvořit a objevit. A tak se složité vědecké teorie setkávají s uměním, filosofické, i náboženské spory jsou rozvíjeny fyzikálními výklady, na počítači vznikají nádherné barevné obrazce, modely lidské mysli, vědomí, které funguje velice jednoduše, na stejném principu jako počasí (teorie efektu motýlích křídel, teorie gaia...), a na cokoli lze mít z různých časoprostorů, a z různých genetických kódů jakýkoli názor. Bůh je ďábel, největší zlosyn, i podle počítačového programu, zatímco Lucifer je zneuznaný bůh. Demon est deus inversus. Bible nejhorší plagiát, snůška nepůvodních zmrzačených textů... Incest, z určitých pohledů, z jistého sledu slov, nejpřirozenější věc na světě.⁵⁶ Inkvizice, KGB, StB, assassinové, templáři, vědecké týmy, jedinci, organizace... Hitler, Stalin, Aristoteles, Poincaré, Paracelsus, Nostradamus, Bacon ... Kristus, Krišna, Prométheus, Abraxas, Šaher, Ahriman... židovství, křesťanství, buddhismus, taosismus, materialismus, pragmatika... mýty, legendy, kroniky, tajné zápisy, deníky, romány pro ženy Vilemíny Sporofické... vraždy, sebevraždy, znásilnění, nemoci těl, nemoci myslí, umírání obojího... podvody, nevěry, závislosti, na drogách, na penězích, na sexu, na inteligenci... absolutní inteligence, nulové empatie, vášně, bolesti... víry, války, osobní i světové... A význam toho je pro kohokoli jakýkoli, v závislosti na vlastní genezi, onto- i fylo. Od inkvizičních tribunálů šestnáctého století putujeme ilustračním genetickým rodem, i diskurzu, po přítomnost, a dál, za ni, až vytečkováno je adekvátně, text nekončí přítomností, jde tu o otevřený systém, filosoficky i fyzikálně, ač vyznačeno dopsání rokem 1992, pokračování, budoucnost už tu je, načrtnutá dvěma stranami teček, a budoucnost je tu nedopočitatelná, nedeterminovaná, a je k údivu, právě a jen k němu – „.....Ó, aj, hle.....“ – údiv totiž nepronáší výroky, kategorické soudy nad zlem a dobrem, aristotelskou logikou, gravitovaností, údiv je pouze informací o registraci, a maximálně v intonaci postihuje pravděpodobný stav hodnocení, a to ještě možná i různé jeho okamžité pravděpodobné stavy zároveň.⁵⁷

Pokud jsme prvním rozměrem příběhu vyslovili zkoumání první signální soustavou, haptické odžívání skutečnosti k vědomění ní, potom druhý rozměr jej je pro druhou signální soustavu, ten modus poznávání, v němž jako podnět pro reakci, těla i mysli, postačí slovo samo. Druhá osa trojklonosti tak vpojuje významovému krystalizování příběhu ilustrační rozměr. Není důležité, zda se příběh skutečně stal; je-li možné jej vyprávět, je-li, je třeba jej brát v úvahu, myslíme-li, žijeme-li skutečnost.

Třetí osa potom vystupuje logicky z obou předchozích, vlastní silou a směrem, vektorovou interakcí jich. Třetí osa trojklonosti, zvyrazněná třetím textem Jiřího Drašnar, a

⁵⁶ Poincaré říká: „Vím, že to musí být pravda, tak proč bych to měl dokazovat?“ (*O revolucích, tajných společnostech a genetickém kódu*, s.189.) a Heinrich Pohl parafrázuje: „Nemám čas dokazovat idiotům, co je mi zřejmé.“ (Tamtéž, s. 205.) S otazníky již vyslovované nemá co do činění, vše lze někudy myslet, smysluplně propojit, není proč konkrétně dokazovat, vysvětlovat.

Ostatně Pierre Menard tvrdí, že každý člověk má být schopen všech myšlenek. (Borges, J. L.: *Autor Quijota Pierre Menard*. In: *Nesmrtelnost*. Praha 1999, s. 119.)

⁵⁷ Heinrich Pohl, heretik a elitář, „...neuznával existenci dobra a zla (alespoň ne v termínech, v jakých byly zformulovány západními filozofy), nikdy by v souvislosti s nimi neužil podstatná jména, ale nanejvýš přívlastky, přídavná jména či slovesa, to znamená, že by o nich neuvažoval jako o objektech a kategoriích, ale jako o pravděpodobných stavech.“ (Tamtéž, s. 210.)

knihou *Noc na pláži*, vede ukázáním, jak lze z moci diskurzivity vytvářet, vkládat příběhy i zpětně, k různým znamenáním.

Tak třetí kniha je textem s nej(ne)bezpečnějším (podle toho, odkud se díváme) názvem, jako od Vilemíny Sporočické, ale právě z toho vychází. Právě tudy vychází z bezpečí společnosti, společného. Noc na pláži může znamenat cokoli, všechny možnosti, podle toho kdo, a odkud se dívá. Systém první knihou odžitý, druhou zilustrovaný a srozuměný, ve třetí knize sám ze sebe se rozpadá, k novým výstavbám, v souladu se sebou, s teoriemi, které vyslovují, že pokusy jsou pokračováním skutečnosti. Pokusy lze dělat jedině tak, že (na) sobě. Protože vždy na vlastní realitě, vlastníma očima, na nich, sobě k jinému, dalšímu žití. Pokusy vždy něco mění, každý výsledek nás někudy rozhoduje k příštímu. A třetí text je tedy možná nejnebezpečnější. Vybere si nástroje, které zprvu kontrolovaně, myslí, jež vědomě přepíná mezi různými zobrazovacími, generujícími módy (*Různé způsoby vymezení tématu, Výroky o výrociích o skutečnosti...*), později speciálními procesy vědomí (*Generátor virtuální reality za pouhých US \$15 - texty inspirované technikami meditace, Záznamy z pozorování těla*) nebo pseudonáhodně, počítačovým programem (*texty upravené počítačem, Pseudotexty... Travestie, karikatury a imitace, Montáže...*), poruší linearitu, rozbijí příběh textu – poháze slova v nových ‚náhodných‘ sledech, vytvoří mechanická pravidla pro roztržít a přeskupit, proskládá navzájem kousky cizích příběhů do nových staveb... A složené rozsekané je teprve potom předkládáno očím, k reflexi, k nové linearitě uchopování, k potomnímu vytváření, k a posteriori vkládání příběhů. Třetí text je textem pokusů, objevování dalších možností, které jsou takto ale zároveň už i skutečností. Možnosti s textem jsou možnostmi života, úpravnou očí k novému vi-dění, a text to ví. Netrvá proto pouze na jiných vzorcích, na cizích příbězích, na modelech, jimž lze ještě věřit nespojitost se sebou (montáže typu *Tao-Te-Ťing a Evangelium svatého Jana, Karel Marx a Václav Klaus, Programovací jazyk Pascal a Li Čing-Čao*). Třetí text si bere k pokusům i první dva texty, texty, které sebou ukazují vědomění systému, příběhovosti a diskurzivity jej, texty, které vedly přímo k němu, k tomuto třetímu, bere si záznam o vlastní genezi, sebehistorii, a použije i ji pro hledat možnosti, další a nové, jak pokračovat systém, k čemu lze jej použít, jeho minulost, jak jej nechat přijít k novým, zajímavějším významům, kudy jej rozklást po vesmíru. Třetí text poskytuje třetí rozměr příběhu, ukazuje, že pokud již víme, jak se děje skutečnost, příběhy lze v ni doplňovat i zpětně, jakkoli.

A tedy příběhy. Kde jednou vydělované ze skutečnosti, k odkrytí mechanismů, podruhé v názornosti slouží pro ilustraci jejich sil. A potřetí zpětně vytvářené, z rozsypaných, pseudonáhodně generovaných diskurzů nové příběhy vyrůstají, jakékoli si dovolíme myslet, jako pokračování skutečnosti. A tak má krystal příběhu tři osy, podél kterých nabývá významů, a zpětně už potom ve všech třech textech všech tří zároveň. Už v prvním lze rozumět ilustračnímu charakteru odžívaných příběhů, i možnosti jejich zpětného, a posteriori vkládání tam, pro potřebu tvorby příběhu vlastní minulosti, protože právě tak fungujeme: abychom se mohli myslet, sebe i společnost, musíme se myslet právě někudy, v jistém sledu, a tak tvoříme příběhy, historii, historiografii. Penisem diskurzu píšeme příběhy, pliveme slova v jistém sledu a mlhovina vystříknutého chámu přebudovává prostor, osobní i kosmický, vždy z novu i nazpátek. Slovo, sperma do světa tvoření... A takto lze myslet i další dva texty, i ten poslední, pokusitelský, je stejně v posledku příběhem o pokusech, který je potřeba odžít, abychom si uvědomili, že právě tudy se děje skutečnost.

Ah, jistě, ještě ten šperk. Ozdobit. Doplnit příběh. Na vysvětlenou, ačkoli souvislosti by bylo lze nechat Vás klást i zajímavěji, budu konkrétní, protože možnosti už znáte. A nadto, ani zde nejsou tak jednoznační: „*Musím ještě zmínit, že jsem si vštípil do paměti oplzlý šperk, který nosil na krku a který, jak se chlubil, mu byl darován jakýmsi saracénským šlechticem. Šperk, udělaný ze zlata a drahých kamenů, znázorňoval draka s trojklanou hlavou*

připomínající mužský úd dštící oheň. Popsal jsem šperk bratru Joahimovi, který je odborník na pohanské zvyky. Řekl mi, že s největší pravděpodobností není muslimského původu, ale původu mnohem staršího, a že v dávných náboženstvích znázorňoval tvořivou sílu, a vyjádřil touhu šperk uvidět. Připomněl jsem mu, že pýcha naší zvědavosti nás snadno zavede na scestí, a upozornil jsem bratra opata na slabost v Joahimově povaze.“

„Zbyl po něm... starý šperk ze sedmnáctého století, dar Ferdinanda von S., nesmírně cenná kopie originálu získaného Ferdinandovým předkem, velmistrem řádu teutonských rytířů, někde ve Svaté zemi, zlatý had s trojklanou hlavou v podobě mužského přirození dštícího oheň, který nakonec skončil jako korunky na vykotlaných zubech manželky jednoho z thajských policistů.“⁵⁸

⁵⁸ Tamtéž, s. 28 a 209.

III. BEZ MILOSTI

- **OMEZENÍ MOŽNOSTÍ JAZYKA SAMOTOU SEBE VE VÝZNAMU – CESTA JAZYKEM SPOLEČNOSTI K NEVĚDOMĚNÍ, NEBO CESTA ZA HRANICE SPOLEČNOSTI JAZYKEM K VĚDOMĚNÍ JEDINEČNOSTI.**
- **NEBEZPEČÍ JAZYKA K VĚDOMĚNÍ PRO SPOLEČNOST.**
- **BEZ MILOSTI I POSLEDNÍ VÍRY V JEDINOU MOŽNOU SKUTEČNOST SEBE SAMA JAZYKEM CESTA KE ZVĚDOMĚNÍ JAZYKA K VYPRÁVĚNÍ, BEZ MILOSTI MOCI SE VĚDĚT, VĚŘIT SE NĚKÝM BÝT, TRVAT SI NA SOBĚ KONKRÉTNÍM, PRÁVĚ A JEDINĚ NĚKÝM, JAZYKEM SEBE TVOŘIT, JAKKOLI SI DOVOLÍM MYSLET, A TÍM SEBE ROZRŮSTAT O DALŠÍ POHYBY. A TAK I TÍMTO TEXTEM.**
- **TENTO TEXT JAKO TEORIE EXPERIMENTEM, K NOVÝM MOŽNOSTEM.**

Nemohu-li se vyvázat logickému vyplývání a nemohu-li již logickou dedukci prohlásit za schopnou vyjádřit se pravdivě o skutečnosti, označuji tedy každou výpověď za vyprávění, včetně vědeckého textu tak, a vše, k čemu mohu přijít, cokoli mohu zvědomět, nahlížím jednohodnotově, neboť vše nese nějakou informaci (i dvouhodnotovost tak) a vším plyne mi takto v posledku jediná hodnota, totiž ta, že každou zvědomělou informaci si rovnou již někudy vpojuji do vlastního vyprávění. A toto vědomění se o nové plyne mi vším, pohybem postav světa okolo mne i texty románů a středoškolských učebnic, filmy i hudbou, vlastní i cizí bolestí, potřebami a cíli lidí okolo mne, jak se vyprávějí..., nejvíc mohu to zvědět, vše se mne právě takto dotýká, vše zasahuje mé vlastní *děni* a přetváří mé další možnosti jej, nově kým být. „*Stírá se rozdíl, byl-li tu kdy jaký, mezi historkou a historií, fikcí a realitou, faktem a mýtem.*“ Vyprávím, že vyprávění, čím jedinečnější, tím zřetelněji umožňuje narušovat společnost, ovlivňovat pravidla systému, měnit pravděpodobnosti toho, kým se budeme *dít* dál, zbavuje nás ne-bezpečí jistot, některých, až všech, podle toho, jak si jedinečnost dovolíme vmyslet.

A vyprávím, že právě jazykem, jímž si vyprávíme, který jedinečně je tu k formulování vlastních řetězců kauzalit, k zachycování vazeb a jejich podávání před oči ostatních, lze buďže potvrzovat, nebo znejistňovat společnost, její *děni*... Jedinečnost významů (ačkoli ne významy samotné) lze zachytit jazykem, nepravděpodobnou syntaxí, nečekanými spoji, vazbami, tvary a poklady slov, vět, textů, které – jestliže zaznamenané – je už pak nutné někudy vmyslet (nevmyslet, nevpojit nelze) do vlastní interpretace, logicky si je, jejich jinost, vzapojit do vlastního nového vyprávění – z novu rekonstrukce sebeskutečnosti. A způsoby takového vpojení, jak jedinečné bude, se myslím odvíjet od míry strachu člověka ze samoty sebe ve vlastním příběhu, víry ve společnost, ve sdílení, od míry vlastního vědomí jedinečnosti, vlastní ‚vzdálenosti sebe od rovnováhy myšlení‘, od nejpotvrzovanějších, stabilních kauzalit, které tvoří společnost, pravidla systému, v ně věřím... a od této míry strachu a vědomí sebe jedinečnosti myslím se odvíjet i používání jazyka, jeho možností, na cestě k vědomění, nebo nevědomění sebe jím.

Čím více informací a nových vazeb, nečekaných, nepravděpodobných spojnic, které je nutno v nové interpretaci, v novém vyprávění zapojit, a čím je myšlení jedince ‚vzdálenější od rovnováhy systému‘, od stabilních kauzalit společnosti, od neopakovanějších pohybů, ať po systému jazyka nebo světa, tím se jeho vlastní ‚skutečnost‘ může stávat složitější, zajímavější, a jeho jedinečné *děni*, vlastním významem nadaný pohyb světem i textem, jazykem tak, zanechává sledovatelné stopy, difference, a zpětně jimi působí na systém, který je musí někudy vmyslet, vpojit, jako fluktuace, odchylka od společnosti, narušení řádu, jehož pravidla se tak, nutností zpětné vazby vpojením do vlastního vyprávění, interpretací, mohou nečekaně a

nepravděpodobně posunout, systém se může neočekávaně změnit.... A to už je tedy vyprávění o možnostech jazyka sebe v tom všem a o důvodu vzniku a pokládání této práce před oči Vás.

„Jedině jsem-li sama, sebou jsem sama sebou. Jsem vlastní Uroboros, zatímco na cestě do kolektivního bezvědomí (a takto i dva mohou být kolektiv, i dva okamžiky jednoho vědomí tak, třeba v rozestupu Měsíce) je jazyk nástrojem k bezpečnému sdílení. Redukovat vlastní znamenání na významy definované společným, vyslovované ústy jiných, i za ostatní, rozdíly neznamenat, vsunout vmyslet se do sítí připravených forem, uvěřit v ně uvnitř, sladit se, v záruce sdílení, s tisíci, nebo s jedním, i sebou minulým, být pohnut k jistotě nesamoty, samotě k nevědomí, samotě k neexistenci, a k neexistenci jedinečnosti sebe tak. Společnost jednoho myšlení, doslovně, jedno myšlení, společné všem, všem z nich, tak i oběma. Jednomyslnost. Seberedukce na průnik společných významů, o-věřených kontextem pohybu po síti nejzřetelnějších vztahů, bez jemností individuálních, bez lišivých jiností, ke štěstí v nesamotě sdílení, čehokoli až všeho. Jazyk k nevědomění je předpřipravenou sítí společných významů, kterými se uvěříme být, abychom byli bezbolestně. I bolest se menší, není, víme-li, věříme-li, že je stejná, protože stejnými slovy popsaná, jako bolest těch druhých. Teprve vědomě vlastní bolest nepřeložitelnou znaky ostatních opravdu bolí.“

Vlastně už není mnoho co vyprávět, příběh pomalu spěje ke svému logickému zakončení. Zbývá mi dopovědět částečně již porůznu naznačené, dovyprávět možnost dvojí cesty jazykem, cesty vlastní jedinečností vedoucí do samoty sebe a cesty vedoucí v nevědomí o sobě ve společnost, a nebezpečí vědomí jedinečnosti, které zanechává sledovatelné stopy v systému pravidel, pro společnost.

Ta druhá, cesta jazykem k nevědomění jedinečnosti sebe, je mi takto *děním* sebe společným jazykem víry, sebe přesvědčením ve společné významy, jazykem opakovaných slov a vazeb věřených popisovat společnou zkušenost. Cesta jazykem společnosti je mi takto cestou, jak nevědět sobě vlastní jedinečnost, pro nebýt sám, protože sám sebou, u vlastních významů, a takto moci věřit v pronositelnost sebe do rozumět společnými slovy, věřit moci sebe sdílet a věřit sebe moci prožívat příběhy ostatních, sdílet jejich bolesti a štěstí, a věřit sebou být ostatním nápomocný vlastní, protože v možnosti toho i jejich, zkušeností... Myslím jediné tento jazyk popsateľný jako systém pravidel, a lingvistika je mi takto vírou ve společnost takového systému, vírou ve společnost významů nejopakovanějších vazeb (syntaxe, i větné, i textové, i ‚morfosyntaxe‘, lišíte-li), pro jejichž četnost lze je v této víře popsat pravidly (lingvistika, na jejíž popisy sebou nemohu přistoupit, která takto popisuje pro mne neexistující systém vírou v jeho sdílení, vírou, že ‚stejná‘ vazba v novém kontextu označuje totéž, a všem...). Cesta jazykem k nevědomění sebe je mi takto z pozice společnosti označitelná za bezpečnou a vyslovováním sebe očekávatelným posilující jistoty, jimiž si lze vzájemně potvrzovat *dění* beze strachu ze samoty v něm, a v tomto smyslu potom vlastní texty a tak i tuto práci označuji za nebezpečnou a sebou a pro své vlastní *dění* vím používat slova nebezpečnost a bezpečí právě obráceně.

Systém jazyka lze myslet jako společný a lze potom i věřit v komunikaci jako přenášení významů, ‚sespolečňování‘, sdělování pro sdílení, do rozumět. Cestovat jí, komunikací, jazykem k nevědomění, do komunismu významů, společnými slovy po ‚via lucis‘ přímo do ráje Komenského,⁵⁹ v němž budou všichni věřit, že vědí stejné, prožívat sdílení, v posledku

⁵⁹ Po ‚cestě světla‘ přímo do ráje Komenského, kde budou všichni univerzálním jazykem společně mlčet, protože stejní vlastně už v posledku ani nebudou mít co si sdělovat, nebude, co by nesdíleli, kde nebudou odlišnosti, v jazyku, a tak už potom ani v pohybech, kde pohyby nebudou, „*neboť lidé nebudou mít, oč by se přeli, když všichni budou před sebou jasně vidět tytéž pravdy... A bude sedět každý pod svou révou a pod svým fíkem a nebude nikoho, kdo by ho odháněl.*“ Komenský, J. Á.: *Cesta*

bez sdělování, v zániku jakéhokoli pohybu, nebude-li co a proč a komu sdělovat, dospěním do rovnováhy-smrti systému bez napětí, bez vědomí rozdílu, neumožňujícím *děni*. Cesta jazykem k nevědomění sebe, vlastní jedinečnosti, vede mi v posledku právě tudy, právě tam, do smrti, do ráje absolutního bezvědomí, pokud všech.

Zatímco...

„Poznávání jazykem je cesta k vědomění, cesta do samoty, protože k vědění diferencí sebe, jinosti, lišení, nepronesitelného ostatním. Poznávat lze prostou formulací, hledáním pro obsahy přesných tvarů, výrazů, vazeb, zpřesňováním, korekcí, neustálým pokusem o jazyk, pokusem jazyka o sebe, poznáváme. Sebe, sobě, jediné.“

...zatímco cesta jazykem k vědomění je mi takto cestou opačným směrem, jazykem sebe stavět na rozdíl od společnosti, cestou k zvědomování rozdílností sebe a k vědomí nesdílitelnosti sebe tak, protože sebe *sama*... Je mi takto cestou jazykem k vědomění jedinečnosti sebe, na rozdíl od pravidel systému zvědomování vlastních vazeb, jedinečných kauzalit vlastního znamenání. A znamenáním, významy, myslím právě soubory vztahů, jež takto jedinečnými a z novu nově proměňovanými vazbami utvářejí celek, systém významů jedince, a tedy individuální a jinam nepronesitelný jazyk každého z nás, v každém novém okamžiku nový – byť by pak už i užíval ‚stejných‘ vazeb a slov, oproti absolutní společnosti nelze již znovu nevědět absolutně jedinečný význam jich a nemožnost společného popisu

světla. Mladá fronta. Praha 1992, s. 194. (Tedy rovnováha, ideální *stav*, v němž by žádný *děj* neprobíhal. V systému musí být vždy jisté napětí, aby byl ‚důvod k pohybu‘, k *děni*. ...)

Jazyk k nevědomění je mi v posledku cestou do komunismu významů, společné šťastně věřené ‚panharmonie‘ sdílení, rovnováhy, jakou utopicky a důsledně buduje pro nejlepší možný, protože nejobecnější zítřek Komenský a nazývá Cestou světla (*„Nemůže být přítelem lidského rodu ten, kdo si nepřije takovou obecnou cestu obecného světla.“* s. 61.). Komenský věří ve společnost, v jednotnost všech lidí (neboť ke stejnému obrazu stvořených), a tak i v to, že jedinou správnou cestou je vrátit všem předbabylónskou jednomyslnost. Je zajímavé číst, jak si uvědomuje nebezpečí přirozeného jazyka, jak ví, že jazyk, jeho možnosti, ohrožují společnost, a jak poskytuje důsledně promyšlený návod se mu ubránit. Dojít cestu k nevědomění až na konec – jemu do ráje, mně do rovnováhy, ke smrti systému. Překážkou společné panharmonii, jednotnému vědomí (bezwědomí), je mu právě rozmanitost jazyků, a v posledku i rozmanitost v rámci jediného jazyka. Orwellovsky vysvětluje, jak toto nebezpečí odstranit – nejprve pragmaticky uměle posilovat některé způsoby vývoje jazyků, vedoucí do zjednodušování se a sblížování, ale později, jako konečné řešení vytvořit a zavést jediný univerzální jazyk, který všechny ostatní nahradí. Na tento nový jazyk, jazyk světla, vedoucí k panaugii (všeobecnému ozáření společným ne-věděním), má přesně požadavky – musí být jednoduchý, bez složité gramatiky, nesmí umožňovat dvojsmysly, tedy musí být prost všech jednoduchý význam zatemňujících synonym, homonym, paronym, metafor, tropů, figur, perifrází apod. (vyslovuje básník, který ve vlastní tvorbě ovládá a používá ta nejjemnější rozlišení, jež mu jazyk umožní) vedoucích by k nežádoucím zmatkům. Narozdíl od Orwella dokonce žádá, aby takto umrtvený jazyk, v němž by nebylo možno myslet, protože by neumožnil pohyb, neposkytoval prostor k diferencím, aby takto jednoduchý jazyk ‚barbie‘ byl ve své nic už neříkající jednoznačnosti tvaru krásný a pro svou jednoduchost přitažlivý.

Zbaví tak jazyk možnosti sebe vědomění a zbaví možnosti toho člověka i tím, že mu vezme knihy, psané jazykem možností, a místo nich mu poskytne jejich výklad. V univerzálních knihách Pansofie, Panhistorie a Pandogmatie bude za dohledu univerzálního sboru učitelů univerzálním, jednoznačným jazykem vykládána jediná verze idejí, jediná verze minulosti a správných myšlenek a názorů a místo složitého čtení a studování knih budou k dispozici jednoznačné výtahy, excerpta, indexy myšlenek všech spisovatelů, autorů uměleckých i filosofických textů. A tak (s. 163) *„nebudeme muset lovit vzdělání po tak ohromných knihovnách a unavovat ducha bezmeznými pracemi bez konce, protože tímto velmi půvabným způsobem budeme zproštění nekonečných oklik...“* bez diferencí na nejpřímější cestě společným jazykem do ráje bezvědomí a beze slov.

jejich jednotlivých užití, a v tom smyslu, při tomto vědomí, potom absurditu lingvistických popisů, o nichž již nelze nevědět, že je vytvářejí jedinci s vlastním, jedinečným vědomím jazyka, byť by i věřili v jeho sdílenost. A tak tento jedinečný, chvějící se a neustále se přeskupující jazyk neopakovatelných významů je pouze tehdy, víme-li jej tak, jestliže jsme zvědoměli i jím vlastní jedinečnost, víme-li, že každé slovo stále z novu neosémantizujeme.

Jedinečnost a nepronesitelnost sebe, vlastních kauzalit myšlení, lze takto tedy zvědomovat jazykem, odlišnostmi sebe odlišně používat systém slov, spojníc, chodit těm ‚bezpečným‘, opakovaným, pro jejichž četnost lze je popsat pravidly, která potvrzují víru ve společnost významů, po okrajích, na ostří meče nejjemněji sebe odlišovat, stavět sebe na diferencích oproti společným, jazykem sebe tak vědomět, pokládat vlastní syntaxí sebe sama, a sebe do samoty tak.⁶⁰

⁶⁰ Lze takto rozumět z nejzřetelnějších například jazyku Martina Heideggera nebo některým textům Věry Linhartové, a jemněji pak jiným...

A ostatně vyprávím tak příběh vlastní cesty jazykem k vědomění, možností diferencemi jej sebe vědomět, a vědomět tak i co znamená vědomění, a myslet sebe jazykem sebe propoznat a nejpřesněji sebe popsat a jazykem sebe pronést, alespoň sobě tak. Jazyk k vědomění je jazykem diferencí a pokládám nyní ukázkou z původní verze mé diplomové práce, která ještě věřila v možnost sebe myslet nejpřesněji jako nejkonkrétněji (jedinečnost sebe jako cestu právě některými, a proto jedinečnými vazbami, nikoli jedinečnost sebe vším při vědomí o tom), a jazykem sebe tak znamenat pro poznat, a zaznačením pronesením tvořit-zvědomovat vlastní vědomí, nejpřesnější, byť neustále o nové zpřesňované, a tak nikdy nedokonečné, přesto jediné možné vědomí sebe. (Až *Somantika samoty* je textem, kde se jazyk vědomění z víry v možnost dosažení nejpřesnějšího poznávání-tvoření sebe jazykem láme do zvědomění možností sebe vyprávět jakkoli, k možnostem všeho, kromě možnosti trvat si na sobě ‚stejně‘, do jazyka vyprávění, tvořit jedinečnosti pouze pro krásu jich, ale nevěřit ničemu a na ničem netrvat, kde položit lze v posledku jakýkoli vztah a nelze věřit v jediný ‚pravdivý‘ význam toho ani sobě tak.)

Jazyk k vědomění, jediné přesné sebetvorbě, pokládám ukázkou ‚vědomění vědomění‘, z minulé verze diplomové práce, jejíž jedinečnou strukturu mělo tvořit ‚rozsouložení‘ vlastních minulých ‚sebetextů vědomění‘ k co nejpřesněji sebe pronést jazykem.

„Mlčet nemohu, přestoprotože vím, že vyslovením už i prvního slova vzniká potřeba neustále zpřesňovat, dokud bychom skrze všechny vztahy jím neuchopili všechno. I tak jen a pouze v hranicích možností sebe.

Ale stejně tak i první pohyb mne, uskutečněný mimo mé rozhodování tím, že se mi rozběhl čas, že ději se v čase, od okamžiku, kdy jsem jej nahlédla, kdy jsem zvědoměla první pohyb mne, musí se už jen neustále zpřesňovat, protože nepohybovat se nemohu – protože již nemohu nevědět se pohybovat.

Jedinou volbou, rozhodnutím nad mlčením a nepohybem sebe, byla by smrt, krokem mimo tato tázání, mimo vůli k zpřesňování, potom znovu úplné bezvědomí, času, sebe – do obojího nemohu sebou, jsem-li si sebe vědomá právě tam, kde vím se dít sebe vědoměním, a kde smrt takto nacházím jako poslední možnost tohoto vědomění, a bezvědomí je jediné, z čeho mám strach (právě a jediné v tomto bodě vědomí, teď, protože možná nevědoměním pozbýváním sebe budu pozbývat i vědomí tohoto strachu sebe, a možná dalším vědoměním nahlédnu, jakkoli paradoxně to zní, možnost vědomět vlastní nevědomění), nevědomění, cesta do bezvědomí, je mi ztrácením sebe, protože vědomí sebe, až k bodu zániku; dokud žiji, dokud to vím, jsem u vědomí toho, že ději se poznáváním, zpřesňováním, rozrůstáním vědomí sebe, sebe tvořením sebe zvědomováním. Dokud žiji, nemohu mlčet; dokud vím, že žiji, nemohu nevědět se hýbat, nemohu nemyslet. Nemohu sebe netvořit, jazykem sebe nemohu nepsat. Tak i tato práce je nezbytným pohybem mne, je jedinou cestou, nyní, kterou vím sebe se dít, z nezbytností, vím-li sebe nemoci mlčet („Pro možnost odpovědi... Pro nemožnost neodpovídat, si, byť neustále nově, stále znovu přesněji rozumět o vědomí dalšího nového, a s vědomím neukonečnosti tohoto zpřesňování, do konce času, nebo do konce vůle k vědomí sebe v něm. ...“).

Tak i tato práce je mi nezbytností, vím sebe nemohu nepsat, a u vědomí toho je mi radostí z pohybu, který si při jejím tvoření, při tvoření sebe jí, sebesvěta tak, přivozuji, o který znovu se zpřesňuji, kterým si, věděním vůle k sobě přikládám. Jsem si vědomá, že se uskutečňuji; formuluji sebou, tedy tvořím se. A nevím nyní, co by mohlo být víc, než toto rozrůstávání se vším.

A pak, při vědomí vlastní jedinečnosti, už nelze věřit společný význam ani slovům a vazbám zdánlivě stejným, jimiž společnost může dál sebe potvrzovat, jimiž ale jedinec projde opět do hlubší samoty vlastního znamenání. Žádný význam se neopakuje, vždy je jedinečný, nejen u dvou různých lidí, ale i u dvou různých vyslovení jednoho člověka tak.⁶¹

(...)

Nutnost neustále vyslovovat a zpřesňovat to, co bychom nejvíce chtěli společně mlčet, pramenící z nejistoty vedené slovem společně, z nejistoty věděné možnosti mnoha mlčení mnoha samot, vede mi na vědomí nádhery paradoxu, v němž uskutečňuje se život nás. Neboť pohyb, z něhož neunikneme, dokud trváme v čase, máme, jsme-li si jej alespoň trochu vědomi, potřebu zpřesňovat, vést ho k dokonalosti (kterou, i směr k ní, a tedy ovšem uvažují-li ji vůbec, různí spatřují různě, v závislosti na míře vědomí sebe v systému – pohybují se podle toho, jak mu sebou rozumějí), ale často pouze v neuvědomování si toho, co jazyk nás nám odkrývá až průzřetelně, že totiž dokonalost je dokonání, že dosažení dokonalého dění (oxymoron) nás bylo by jeho zánikem. Že v zániku sebe budeme dokonalí, budeme dokonání. Že snad, alespoň mně, nyní (můj pohyb podle mého nynějšího rozumnění si, vědomí sebe v systému), záleží jedině na tom být si toho v hranicích sebe maximálně vědoma, být si vědoma sebe nejvíc, ne nejméně, v tom bodě zániku, jímž se takto v maximální možné (protože v tom bodě dovršené) míře vědomí mne neuhnutelnou vůlí sebe k vědomění neustále zpřesňovaná poslední má nepřesnost zlomí do přesnosti, posledním, vše znovu přeskupujícím, přiložením do bodu dokonalosti mne, v němž mi zaniká čas. Že snad se jednou nahlédnu komplexitou sebe, že sebou, vědomím sebe neuhnutelně ode všech vztahů a nevyvazatelně ze všech úhlů pohledů, v tom okamžiku (...) nahlédnu skrze mnohorozměrná vlákna vztahů i mezi rozměry samými, celek, komplexitu rozumnění, byť jedině sebe – protože v tom posledním bodě před absolutním bezvědomím, ať už přijde kdykoli, budu při vědomí v maximální možné míře sebe, pokud setrvám ve své vůli k vědomění neuhnutelná (vyčerpá-li se má vůle dříve, začnu-li nevědomět, ztrácet vědomí sebe v čase neochotou k vědomění nového, pak ale budu právě tohle já, naplním hranice sebe též, jen míra vědomí mne tam bude ‚menší‘, ačkoli tedy nemohla být jiná, jsem-li to já – i má míra vůle mne určuje, dotváří mne v bodě mého zániku tím, že teprve i ona sama se v něm dokoná, konečně určí – a takto i hranice mne se stanou mými hranicemi v bodě zániku tím, že je dosáhnou, že nebudou moci již být jiné – a mám-li dopředu možnosti a volby je sunout, zpětně tím, že to, co se stane, mne tvoří, určuje právě a jedinečně mne, v tom bodě tam stanou se zpětně neposunutelné, protože právě a jedinečně mé – a takto volby a rozhodování mezi možnostmi nabývají pro mne jiného významu, protože já, definovaná jedině děním sebe, nemám jiné možnosti než ty, jimiž se uskutečňuji, já jsem nezbytností sebe, v pohledu zpět, a v pohledu dopředu potom rozhodovat mezi možnostmi je mi s vědomím, že vše, čím procházím, mi přikládá, tvoří mne, je rozhodovat takto jednodnotovou logikou sebetvoření sebezpoznávání vším (...) – a právě s vědomím toho mohu/musím je, hranice možností sebe, myslet nyní, a takto mohu/musím myslet i míru vůle mne k vědomění; a jsem-li u vědomí toho, co jsem právě jazykem sebe sem položila, co jsem takto si zpřesnila a zvědoměla, vím, že tato práce je nyní jediným nezbytným vědomým protipohybem k mému možnému nevědomění, protože ukazuje hranice mého vědomí (ačkoli ne mně tady a teď), mého myšlení, protože přes veškeré možné nevědomění mne vůlí k vědomí sebe vím, protože vím sebou chci odkrývat, kde jsem u neochoty vědomět; protože nalézám-li touto prací možnost k vědomění se dál, nemohu se o ni nepokusit, nemohu ji nepsat); že v tom bodě před absolutním bezvědomím, před smrtí, nahlédnu skrze komplexitu sebe, v bodě jejího dovršení, svět v mé jeho úplnosti, proto, že o tom vím, stále takto napřena, neboť vím, nebudu vědět, že právě ten pohled je poslední. Že teprve potom bude mít smysl mlčet, být i proto, že nebude lze jinak, sebe dokonáním v zániku sebe tak. ...“

⁶¹ Jedinec, ví-li o jiné sebe lišit, je absolutně sám. „Jsem jemný želatinový význam. Sebe nepronesu. Víš to. Mám jazyk.“ A při vědomí toho pak ani ‚stejná‘ věta neznamena společnost významů: „Stát se nějakým způsobem Cervantes a vytvořit Quijota mu nepřipadalo tak obtížné – a proto ani ne tak zajímavé – jako být i nadále Pierrem Menardem a pomocí zkušeností Pierra Menarda vytvořit Quijota.“ Borges, J. L.: *Autor Quijota Pierre Menard*. In: *Nesmrtelnost*. Hynek, Praha 1999, s. 115. „Cervantesův text a text Menardův se doslovně shodují, ale druhý text je téměř nekonečně bohatší. ... Je objevené porovnávat Menardova Dona Quijota s Quijotem Cervantesovým. Cervantes kupříkladu napsal ... :

... pravda, jejíž matkou je historie, sokyně času, uchovatelka činů, svědkyně minulosti ...

A pak tedy ani komunikaci nelze myslet jako možnost vzájemného pronášení významů, sdělování-sdílení, zespolečňování, spění do rozumět se, v posledku až v komunismus významů... Vím, sebe jazykem nepronosu, tedy komunikace je mi slovo etymologicky nepoužitelné, ale v jeho neosémantizaci myslím ‚komunikaci‘ jako interferenci významů, vyprávění, která se novým zapojováním o sebe vzájemně nedopočitatelně proměňují. Komunikace jako předkládání vlastních kauzalit ostatním pro vzájemné nedopočitatelné ovlivňování významů je mi potom možností pohybu, vědoměním nových diferencí neustálou proměnou jazyka sebe, té chvějivé, neustále se přeskupující, jedinečné krajkoviny významů...

Chci vyprávět, že cesta jazykem k vědomění sebe, toto zpřesňování, zvědomování, pokládání stále nových, stále od rovnováhy systému vzdálenějších kauzalit, vede hustotou, houštinou⁶² jejich sítě ke zvědomění toho, že kauzálně propojit lze v posledku cokoli, že vytvořit lze jakoukoli vazbu, a jazyk vedoucí k sebe zvědomění k nejpřesnějšímu zaznamenání sebe se zlomí do nemožnosti cokoli vyslovit u víry v přesnost takového popisu ve smyslu jediné možnosti, a do zvědomění možnosti vyprávět, cokoli si dovolím myslet, bez možnosti se v to vepsat, sebe uvěřit být právě a pouze tím...⁶³

Tento sled pojmenování, napsaný v sedmnáctém století „nezdělaným géniem“ Cervantesem, je pouhou rétorickou chválou historie. Naproti tomu Menard píše:

... pravda, jejíž matkou je historie, sokyně času, uchovatelka činů, svědkyně minulosti ...

Jaká ohromující myšlenka: historie, matka pravdy! Menard, současník Williama Jamese, definuje historii jako zdroj skutečnosti, ne jako její zkoumání. Pro něho není historická pravda to, co se stalo, ale co si myslíme, že se stalo. ...

Výrazný je také protiklad mezi styly.“ Tamtéž, s. 117-118.

⁶² Houština Václava Kahudy jako proces sebe hledání, výstavby sebe textem vedoucí do sebe rozplynutí v něm, v možnostech vyprávění sebe, vypráví mi právě o tom. (Kahuda, V.: *Houština*. Petrov, Brno 1999.)

⁶³ „Ale tady a teď se ještě pokusím vyprávět, k čemu lze dojít jazykem, myšlením, jsi-li soustředěn k sobě a nechráněn strachem z bolesti a samoty, je-li Ti vědomění sebe vším. A je to příběh jazykem o jazyku, o pronášení sebe jím, k absolutní přesnosti sítě jazyka sebe zachycení, na jehož hranici umírá vůle k řeči, umírá ochota tvořit konkrétní pohyby, aby se na samé hranici zániku jazyka nemožnost vyslovit právě něco proměnila ve schopnost vyprávět cokoli. Je to příběh o tom, že lze projít na druhou stranu jazyka, a je to příběh, který si na sobě netrvá, neboť je podáván právě odtamtud.“

„...Všechno lze pospojovat, najít k tomu logickou cestu... Věřit v ni není potřeba, a já ani nemohu – žádné ‚meze interpretace‘ nejsou, všechno se mohlo dít i jinak, než vyprávíme, jakkoli, různě, i mnohem složitěji, na ničem netrám, s novou informací lehounce všechno přeskládám ještě i jinak, a podržím vše. Nejkrásněji, bez dogmat. A tak není ani důležité, jaké texty vkládám, zda jsou ‚autobiografické‘ – já jsem vyprávění, a tak je tahle otázka k smíchu, zlob se... Jsem všechno, co mohu vytvořit, jen vědomí i o tom ... pozorovat, co se bude dít, a rozvíjet, ne zavírat do víry v jedinou možnost sebe. Když o ni přicházela – každým příštím slovem už téměř pronesená do nejpřesnější podoby se s dalším slovem prostě rozpadla do možností všeho – málem zešilela (ale to už právě nebylo kdo by), z neschopnosti konkrétního pohybu, z nemožnosti udělat jakýkoli, vybrat si něco, aby věděla, co znamená, kdo jsem. Trvalo to měsíc neschopnosti promluvit, nemožnosti svěřit sebe jedné ukotvené konstrukci v jazyce, odešel jí jazyk, trávila dny a noci, týdny bez i těch posledních vazeb, neschopná je použít, sama, bez ‚sebe‘, bez milosti i té poslední víry v konkrétní znamenání sebe, a sama v bytě, v neschopnosti cokoli napsat, promluvit, i na ‚sebe‘, nemohla vyjít ven, podat zprávu (nebylo kdo, o kom, v koho sebe uvěřit být, aby to konkrétní mohl udělat jako on, jako své, sebe definující hnutí...), pokaždé až do rána nad knihami jen očima jezdila po textech, nacházet další a další věty, nové spoje, zpřesňovat významy rozmýváním jich do dalších a dalších možností... prošla tak jazykem, jeho používáním, na druhou stranu, prožila smrt jedinečné cesty jazykem k nejpřesnějšímu vědomění a znovuzrození jazyka už jedině k možnostem vyprávět cokoli... málem to nepřežila, a v jistém smyslu vlastně nepřežila, protože ta, která věděla, kým přesně je, ta už tu není... a já, jestli někým, něčím jsem, jsem vyprávěním...“ (Ze soukromé korespondence.)

A tedy cesta jazykem k vědomění sebe, cesta opačným směrem než kterým vede via lucis, znamená mi zanechávat po sobě pro ostatní jedinečné stopy, odchylky od stabilit, které nutí systém reagovat, nějak je vmyslet, jestliže nevědět je znovu nemůže, viditelné neobvyklé vazby, spojnice, jedinečnou syntax, ať již textů, vět, slov nebo jejich částí. A jazyk k vědomění, a tak potom i jazyk k vyprávění, je mi takto pro společnost nebezpečný, jedinec, nadaný vlastním znamenáním tvoří pohyby, které ohrožují společnost, i jeho vlastní, je fluktuací v systému stabilit, a textem je tato fluktuace zaznamenatelná.

„Malé fluktuace mohou podnítit zcela nový vývoj, který výrazně změní celkové chování makroskopického systému. Podobnost se společenskými jevy, jakož i s dějinami, je nepopíratelná.“

„... Z fyzikova hlediska to znamená rozlišovat mezi stavy systému, ve kterém je na jedné straně iniciativa jednotlivců odsouzena k bezvýznamnosti, a oblastmi, ve kterých jednotlivci, myšlenka či nové chování mohou změnit celkový stav. Ale i v těchto oblastech nenastává zesílení zásluhou libovolného jedince, myšlenky či chování, ale pouze těch, kteří jsou ‚nebezpeční‘...“⁶⁴

A takto potom před Vás kladu tento text, který si na sobě, na své jedinečné a konkrétní podobě netrvá, text, který vypráví, co je to vyprávění a co to může znamenat pro *dění* nás. A takto potom mohu vyprávět tento text, text, který Vám právě o tom vypráví, jako mně zvědomělou možnost jazykem vložit odchylky od stabilit, sebe jako fluktuaci, do systému, společnosti i jedincům, očím Vás, interpretů, zpozornělých sledovat jedinečnosti a difference, a dávat jim významy, pro možnost, že to něco udělá, někudy promění systém okolo mne tak, aby poskytl nové, zajímavé možnosti, kudy se *dít* dál.

Tak je tato práce, byť teoretická, v důsledku sebe, toho, co vyslovuje, a tím i svého způsobu vkladu do systému jazyka i světa, zároveň i experimentem, aniž bych si mohla vybrat, a při vědomí nevratnosti i bez možnosti ověření jeho výsledků. Vkládám tento text, včetně ‚sebetextů k vědomění‘ (*Somantika samoty*, citace z původní verze mé diplomové práce) a textů ‚k sebe vyprávění‘ (*Rekonstrukce, Živototvárné sperma příběhů* a tato diplomová práce jako celek), ačkoli tady a teď vím zpětně už i ty první být druhými, při vědomí toho, že sdělit nelze, že na do rozumět nevěřím, jediné jako pokus o vložení fluktuací/odchylek jazyka-myšlení do systému, pro možnost zesílení jich zpětnou vazbou, interpretací jinými jedinci, nezbytností i společnosti někudy jej vmyslet, pro možnost nevratně sebou ovlivnit systém, vlastní jedinečností společnost, vychýlit posunout ‚dál od rovnováhy‘ stabilit jazyk, myšlení a celkové *dění* systému tak, zanesením nových spojů, sebe syntaxe, a tedy v možnosti toho přispět vznikat novou, zajímavější skutečnost, protože složitější na vpojit, vmyslet, zrekonstruovat, protože společnosti mnohem méně ‚pravděpodobnou‘... Takto mým jediným požadavkem na tuto práci je, aby ve svém pokladu kauzalizovala byla dostatečně složitým, zajímavým vyprávěním k možnostem nového *dění* nás...

Tento text mne tedy zajímá především jako možnost, že svým vědomím jedinečnosti významu se v zachycení toho vlastním pohybem po systému jazyka stává nebezpečím pro společnost, ohrožuje stabilitu pravidel, a že tím vyvolá zajímavé, nečekané a nepravděpodobné změny v příštím pohybu jej, a fascinuje mne myšlenka, že již změnil a dál nevratně mění skutečnost nás, *dění* našich příběhů, jimiž se žijeme, už proto, že Vámi byl přečten, až sem.

⁶⁴ Prigogine, s. 37 a 195.

Nyní, na konci vyprávění, na konci tohoto textu ještě zbývá doplnit, že už jsem jej nechtěla psát. Že tohle vyprávění o tom, co může dnes znamenat vyprávění, o jazyku, jazykem, co také může být, je psáno z druhé strany jazyka, za bodem vědomí, kde konkrétní psaní už netvoří, ale zabíjí možnosti jazyka, řeči... myšlení, dění, vyprávění... Při vědomí, že napsat propojit lze cokoli, ustává potřeba klást textem konkrétní kauzality, pokaždé někudy naplňovat zvědomělé možnosti, a potvrzováním si jich, a sebe tak, být v posledku v takové dění sebe zajatá. Takto stačí sledovat a zvědomovat nové možnosti sebe dění v každém okamžiku z novu, fotit do přístroje, ne z něj, skicovat možnosti řečí, nikoli tvořit jednu konkrétní podobu textem... Absolutně krásu vědoměním možností, znamenáním jich, ne jejich záznamem.

Marcel Proust říká: „Nezakusil jsem radost z Balbecu ani ze života s Albertinou. Vnímal jsem potěšení až dodatečně. Bylo třeba si ty dojmy vyložit jako známky zákonitostí... a to, co jsem cítil, proměnit v myšlenku... Neznamenalono snad tohle všechno vytvářet umělecké dílo?“

Mám-li ale již tohle vědomí tvorby, které se nyní děje vším, chci do nového, přijít k jiným možnostem, které by mi byly v mém smyslu nebezpečné, nepotvrzovaly mi, co už vím, ale ohrožovaly a měnily princip sám – chci pro jiné, přijdu-li k tomu, smět v posledku i vyprávění, jak mu nyní rozumím, opustit.

Pokládám tedy tento text, nejsložitější vyprávění, k němuž jsem se textem nechala přijít a v němž hlavním hrdinou příběhu je vyprávění samo, před oči Vás i pro tu možnost, že se mi i jím může otevřít cesta do jiného, protože mé příští úsilí směřuje nikoli k tomu tuto vlastní teorii potvrzovat, upevňovat, stabilizovat, ale dalším zkoumáním jazyka a nových možností vyprávění moci ji posunout, zpřesnit nebo rozrušit, najít nové možnosti dění z ní, nebo způsob, jak ji moci úplně opustit. Tady a teď nevím, kudy to bude, nevím, kdo bude příštím okamžikem já, ale netrvám na ničem a je i možné, že položení této práce před oči Vás mi někudy otevře možnosti do nového...